

Talousarvio 2020

Taloussuunnitelma 2020–2022

Sipoon kunta

Valtuusto 9.12.2019

Sisällysluettelo

1 YLEISPERUSTELUT	5
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	5
1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen	6
1.2.1 Koko kuntaa koskevat sitovat tavoitteet	6
1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet	10
1.3 Sipoon kunnan organisaatio	11
1.4 Toimintaympäristö	12
1.4.1 Väestö	12
1.4.2 Väestönkehitys	13
1.4.3 Väestöennuste (Tilastokeskus 2019)	17
1.4.4 Rakentaminen	19
1.4.5 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys	19
1.4.6 Työllisyys	20
1.4.7 Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus	22
1.5 Taloudelliset lähtökohdat	22
1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous	22
1.5.2 Sipoon kunnan talous	25
1.6 Sipoon kunnan talouden sopeuttaminen	28
1.7 Riskit	28
1.8 Henkilöstö	29
2 TALOUSARVIO 2020 TALOUSSUUNNITELMA 2020–2022	32
2.1 Tuloperusteet	32
2.1.1 Toimintatuotot	32
2.1.2 Verotulot	32
2.1.3 Valtionosuudet	36
2.1.4 Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä	38
2.2 Menoperusteet	38
2.2.1 Talousarvion keskeiset vaikutukset kunnan toimintaan vuonna 2020	40
2.2.2 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	41
2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus	43
2.3.1 Talousarvion rakenne	43
2.3.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus	43
2.3.3 Tilivelvollisuus	47
2.3.4 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta	47
3 KÄYTTÖTALOUSOSA 2020-2022	49

3.1. Keskusvaalilautakunta	49
3.2. Tarkastuslautakunta	50
3.3. Kunnanhallitus	50
3.4. Sosiaali- ja terveysvaliokunta	58
3.5. Sivistysvaliokunta	69
3.6. Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta.....	79
3.7 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous	94
3.8 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto	97
3.9 Sisäiset erät.....	99
4 SIPOON VESI	100
4.1 Tuloslaskelma	100
4.2 Investoinnit.....	100
4.3 Rahoituslaskelma.....	101
5 TULOSLASKELMAOSA	102
5.1 Tuloslaskelma, kunta ilman Sipoon Vesi-liikelaitosta	103
5.2 Tuloslaskelma Sipoon kunta ja Sipoon vesi	105
5.3 Sipoon veden vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen.....	107
5.4 Rahoitustuotot ja -kulut	108
6 INVESTOINTIOSA	109
6.1 Kunnan investoinnit, yhteenveto	109
6.1.1 Tekniikka- ja ympäristöosasto	111
6.1.2 Investoinnit, muut osastot	127
6.2 Sipoon veden investoinnit	128
7 RAHOITUSOSA	132
7.1 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta.....	132
7.2 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ja Sipoon vesi.....	133
7.3 Kunnan lainakanta ja lainakanta / asukas	134
8 SIPOON KUNTAKONSERNI	135
8.1 Sipoon kuntakonsernin rakenne.....	135
8.2 Sipoon kunnan osakonserni	136
8.3 Asunto Oy Sipoon Tiltalitti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren	136
8.4 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab	137
8.5 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	137
8.6 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	138
8.7 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1.....	138
9. LIITTEET	140

9.1 Sipoon vesi – liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2020	140
--	-----

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Sipoo tulee budjettivuoteen 2020 tilanteessa, jossa sekä Euroopan että Suomen talous on kääntymässä huonompaan suuntaan. Kulunut vuosi 2019 on sisältänyt runsaasti epävarmuuksia, jotka osin liittyvät kansallisen tulorekisterin käyttöönottoon. Ennusteiden mukaan kuntasektori on 2019 tekemässä suuren alijäämän ja myös Sipoon tulossennuste näyttää negatiiviselta. Maanmyyntitulot ovat meillä vielä kehittyneet positiivisesti, mutta nämä kuluvat kattamaan kunnan käyttötalouden kustannuskasvun.

Sipoo kuuluu jo viidettä vuotta Suomen prosentuaalisesti nopeimmin kasvavien kuntien joukkoon. Voimakas kasvu jatkuu myös lähivuodet, jollei mitään yllättävää tapahdu, joka murentaisi markkinakehityksen. Monimuotoisen asumisen voimakas kasvu haastaa palveluntuotantomme entisestään ja aiheuttaa myös suuria investointipaineita. Samalla kasvu tuo myös erittäin tervetulleita verotuloja sekä maanmyyntituloja. Kasvun hallinnan hyvä suunnittelu sekä hyvä kaavatalous ovatkin nousseet keskeiseen asemaan kunnassa. Viimeisimmät väestöennusteet Suomessa näyttävät kuitenkin voimakasta väestönkasvun hidastumista sekä väestön vanhenemista, ja Sipoon pitää jatkossa tarkasti miettiä palveluinvestointiensä tarpeellisuutta ja ajoitusta.

Tämän vuoden huono tulossennuste toimialojen budjettiehdotusten samalla ylittäessä kunnanhallituksen budjettiraamin toimintakatteen noin viidellä miljoonalla eurolla on tehnyt tämän budjetin laadinnasta erityisen haastavan. Budjetissa painotetaan tiukkaa kustannuskuria, joka tulee edellyttämään valiokunnilta päätöksiä heti alkuvuodesta, miten pystytään sopeuttamaan palvelutaso myönnettyyn määrärahaan. Kuntastrategian tavoitteen ”kunnan tulos ennen maanmyyntituloja on positiivinen” tulee edellyttämään vielä usean miljoonan edestä lisätoimenpiteitä käyttötaloudessa.

Valtuustokauden kuntastrategia hyväksyttiin tammikuussa 2018, ja se on selvästi aikaisempaa strategiaa konkreettisempi ja tavoitteellisempi. Kärkihankkeena on saada aikaan tarvittavat päätökset henkilöjuna liikenteen käynnistymiseksi Kerava-Nikkilä raidevälillä. Tämä edellyttää voimakasta fokuksitumista sekä kaavavarannon että asukas pohjan vahvistamiseksi eritoten Nikkilässä ja Talmassa.

Suomessa valmistellaan edelleen maakuntauudistusta, jonka osana koko kunnallinen sosiaali- ja terveydenhuolto siirretään maakunnan alaisuuteen tämän hallituskauden aikana. Tätä budjettia tehdessä valmistellaan Uudellamaalla erilliskäytös, joka valmistuessaan saattaa muuttaa kansallista ratkaisumallia joiltakin osin. Budjettivuoden aikana on tärkeä huomioida tämän mahdollisen muutoksen vaikutukset kunnan toimintaan ja talouteen.

Tarvitsemme jokaisen hyvää työpanosta tässä haastavassa tilanteessa, jotta sipoolaisilla olisi hyvät peruspalvelut myös tulevaisuudessa elinvoimaisessa ja taloudellisesti vakaassa kunnassa.

Mikael Grannas

kunnanjohtaja

1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Sipoon kunnan strategiassa vuosille 2018–2021 on päätavoitteiksi asetettu:

- a) Sipoossa asuu onnellisia ja hyvinvoivia ihmisiä.
- b) Kunta toimii ja kehittyy kestäväällä tavalla.
- c) Talous on tasapainossa.

Valtuustokauden tavoitteiksi strategiassa on asetettu:

- a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.
- b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.
- c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.
- d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.
- e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.

1.2.1 Koko kuntaa koskevat sitovat tavoitteet

Kunnan yleiset tavoitteet sekä sitovia tavoitteita ohjaavat periaatteet

Kunnan yhteiset tavoitteet tulevat kuntastrategiasta sekä hallitusohjelman keskeisistä linjauksista ja ne on lyhyesti listattu seuraavasti:

- Kunnan pitää saavuttaa vähintään 10 milj. euroa parempi tuottavuus (tulojen ja menojen välinen ero) vuoteen 2020 mennessä verrattuna tilinpäätökseen 2013. Tässä keskeisessä asemassa on Operaatio Kattilakannen tuottavuuslukujen saavuttaminen sekä Operaatio Induktiolieden kehitysprojektit. Operaatio Kattilankannen päätyttyä tavoiteltua tuottavuuskehitystä oli jäljellä noin 3 miljoonaa euroa.
- Siirrymme perinteisestä hallinto-organisaatiosta itseoppivaksi asiantuntijaorganisaatioksi vuoteen 2020 mennessä. Tämä edellyttää kunnan arvoihin perustuvaa uuden johtajuuden ja toimintakulttuurin luomista, jonka kautta pystymme järjestämään palvelumme tehokkaimmin ja vaikuttavimmin myymättä arvojamme.
- Pistämme kuntalaisen toimintamme keskiöön ja teemme aitoa kuntalaislähtöistä kehitystyötä perustuen vuorovaikutukseen kuntalaisten kanssa.
- Vapautamme työaika kuntalaisen palvelemiseksi.
 - Yksinkertaistamme ja automatisoimme kaiken mahdollisen rutiinityön.
 - Valtion suositukset otamme suosituksina, emmekä normeina ja harkitsemme tarvelähtöisesti mitä toteutamme ja miten.
 - Normien toteuttamisen teemme mahdollisimman tehokkaasti ja joustavasti.
- Palvelujen digitalisointia edistämme kaikkialla missä mahdollista ja niin, että ratkaisut ovat testatusti helppokäyttöisiä ja intuitiivisia ("certified by mummo"). Kuntalaiset pitää mahdollisimman pian ohjata digitaalisten palveluiden piiriin.

Sitovien tavoitteiden suhteen seuraamme koko kunnassa näitä periaatteita:

- Sitovien tavoitteiden pitää tukea yllä mainittujen kunnan yleisten tavoitteiden saavuttamista.
- Sitovat tavoitteet eivät saa olla este kokeilukulttuurin luomisessa kuntaorganisaatioon.
- Sitovan tavoitteen toimenpiteeseen kytketyn mittarin pitää olla kunnan yhteisiä tavoitteita tukeva.
- Mitattavan tavoitearvon pitää olla selkeä ja eri tulkintoja pois sulkeva.
- Käytämme jokaisella osastolla samaa rakennetta, joka pohjautuu valtuustokauden strategiaan tavoitteisiin.

Koko kuntaa koskevat strategiasta johdetut sitovat tavoitteet vuodelle 2020

NRO	a) Asiointi kunnan kanssa on helppoa ja sujuvaa.	2020	Mittari
1	Asiakaskokemuksen mittausta on jatkuvaa. Asiakaskokemuksen mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	Asiakaskokemuksen mittausta laajennetaan. Mittaustulos julkaistaan kuukausittain.	75 prosenttia vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä. Mittausta suoritetaan laajemmin kuin 2019.
2	Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	Varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden palvelupyynnöt valmiit KuntaÄlyssä.	Tavoite saavutettu kyllä/ ei vuosittain.
3	Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Annetaan vähintään 5 palvelulupausta lisää. SIVI: 2 kpl SOTE: 2 kpl TEKY: 1 kpl	Vähintään 5 palvelulupausta lisää per vuosi.
4	Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.	35 % asioinneista tehdään sähköisesti.	Montako prosenttia digitalisoiduista asioinneista tehdään digitaalisesti eli itsepalveluna.
NRO	b) Sipoo kasvaa 600–800 asukkaalla vuosittain.	2020	Mittari
5	Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Aloitetaan pääsääntöisesti omakotitaloille varattujen alueiden asemakaavoitus.	Söderkullan kartanon asemakaava ja Nikkilän kartanon asemakaava hyväksytty valtuustossa.
6	Henkilöjunaliikennetarkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.	Ratasuunnitelma käynnistetään.	Tavoite toteutunut.
7	Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.	Sipoonlahden eritasoliittymän tiesuunnittelu aloitetaan (sis. liityntäpysäköinnin)	Tavoite toteutunut.
8	Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 16 km valtuustokauden alusta.	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.

9	ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 20 prosenttia kokonaisasuntotuotannosta.	Pähkinälehdon alueen tontteja ei myydä ARA-tuotantoon.	Tavoite toteutunut.
---	---	--	---------------------

NRO	c) Sipoon elinkeinoelämä vahvistuu ja yksityiset palvelut lisääntyvät.	2020	Mittari
10	Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä tiivistetään.	Yrityskoordinaattori tapaa vähintään 50 yritystä.
11	Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Parannetaan monipuolista kysyntää vastaavaa yritystonttitarjontaa.	Käynnistetään Söderkullan työpaikka-alueen (K10) asemakaavoitus.
12	Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200M€) yritys on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Markkinoidaan Boxin yritystonttia kansainvälisille toimijoille.	Uudistetaan yritysmyyntisivusto myös englanninkieliseksi.
13	Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajanyritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Tuotteistetaan sipoolaisia matkailutuotteita, jolle löydetään oikeat jakelukanavat.	Uusia matkailutuotteita syntyy vähintään 2 kpl.
NRO	d) Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan.	2020	Mittari
14	Suunnitelma kuntaorganisaatiosta uudessa tilanteessa ja sen toiminnasta on tehty 2019. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2020 alusta. Henkilöstön perehdytys on suoritettu ennen toiminnan käynnistämistä.	Tavoite ei ole ajankohtainen vielä v. 2020. Jatko riippuu Rinteen hallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamisen etenemisestä.	Muutoksen suunnittelu tehty ja muutoksesta päätetty.
15	Työntekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan. Uudet tehtäväkuvaukset on tehty ja organisaatio on selkeä.	Työntekijöiden työhyvinvointi paranee ja sairaspöissaolot käännetään laskuun. Esimiestyötä tuetaan koulutuksia lisäämällä.	Henkilöstökyselystä johdettuja kehittämishankkeita on toteutettu. Sairauspoissaolojen seuranta ja raportointi on säännöllistä. Esimiehille suunnattujen koulutusten määrä kasvaa.

16	Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Sosiaalisen pääoman kysely tehty.	Henkilöstökyselyiden vastausprosentti nousee ja tulosten keskiarvo paranee.
17	Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset.	Kuntokartoitukset koulujen ja päiväkotien osalta tehty vv. 2018-2019. Muiden tilojen kuntokartoitukset tehdään v. 2020 aikana.	Määritellyt tehtävät on toteutettu.
NRO	e) Sipoon kunnan talous on tasapainossa.	2020	Mittari
18	Sipoon kunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen.	Strategian mukaisen taloustavoitteen (Sipoon kunnan talous on tasapainossa) saavuttamiseksi laaditaan kaikkia osastoja koskeva käyttötalouden sopeuttamisohjelma kevään 2020 aikana. Sopeuttamisohjelman tavoitteena on vähintään 5 milj. euron käyttötalouden sopeuttaminen suunnitelmakaudella 2020-2022.	Sopeuttamisohjelmaohjelma valmis käsiteltäväksi valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2020.
19	Sipoon kunta ei omalla toiminnallaan aiheuta kuntalaisten kokonaisverotaakan nousua.	Ei nosteta kunnallisveroa eikä kiinteistöveroa.	Kunnallisveroa ja kiinteistöveroa ei ole nostettu (lukuun ottamatta rakentamattomat tontit).

Muita tavoitteita vuodelle 2020

Budjettivuonna on tarpeen myös asettaa koko kuntaa koskevia tavoitteita, jotka huomioivat tulevia muutoksia sekä edelleen kehittävät kunnan johtamisjärjestelmää. Täksi budjettivuodeksi asetetaan seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

- 1 Strategian mukaan valtuustokauden 2018–2021 tavoitteena on, että kunnan käyttötalouden on ilman tontinmyyntituloja oltava positiivinen. Nopeasti kasvavan kunnan kaavatalouden pitää olla tasapainossa, joka muun muassa tarkoittaa sitä, että maanmyyntituotot tulee pystyä täysimääräisesti käyttämään kasvun rahoittamiseksi. Kytkeytyy kohtaan 5.
- 2 Uuden kuntastrategian tunnetuksi tekeminen. Henkilöstön on tärkeä ymmärtää uusi strategia sekä sen merkitys heille ja heidän merkityksensä sen toteutumiselle. Kuntalaisille pitää tehdä strategiaa tunnetuksi ihmisläheisellä tavalla.
- 3 Tavoitteiden kirkastaminen. Uuden kuntastrategian yhteydessä kehitetään suunnitelmakaudella 2020–2022 tavoiteasettelun selkeyttä sekä läpinäkyvyyttä kaikilla organisaation tasoilla.
- 4 Antti Rinteen hallituksen sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutokseen varautuminen.
- 5 Talouden sopeuttamisohjelma vuosina 2020 - 2022.

1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet

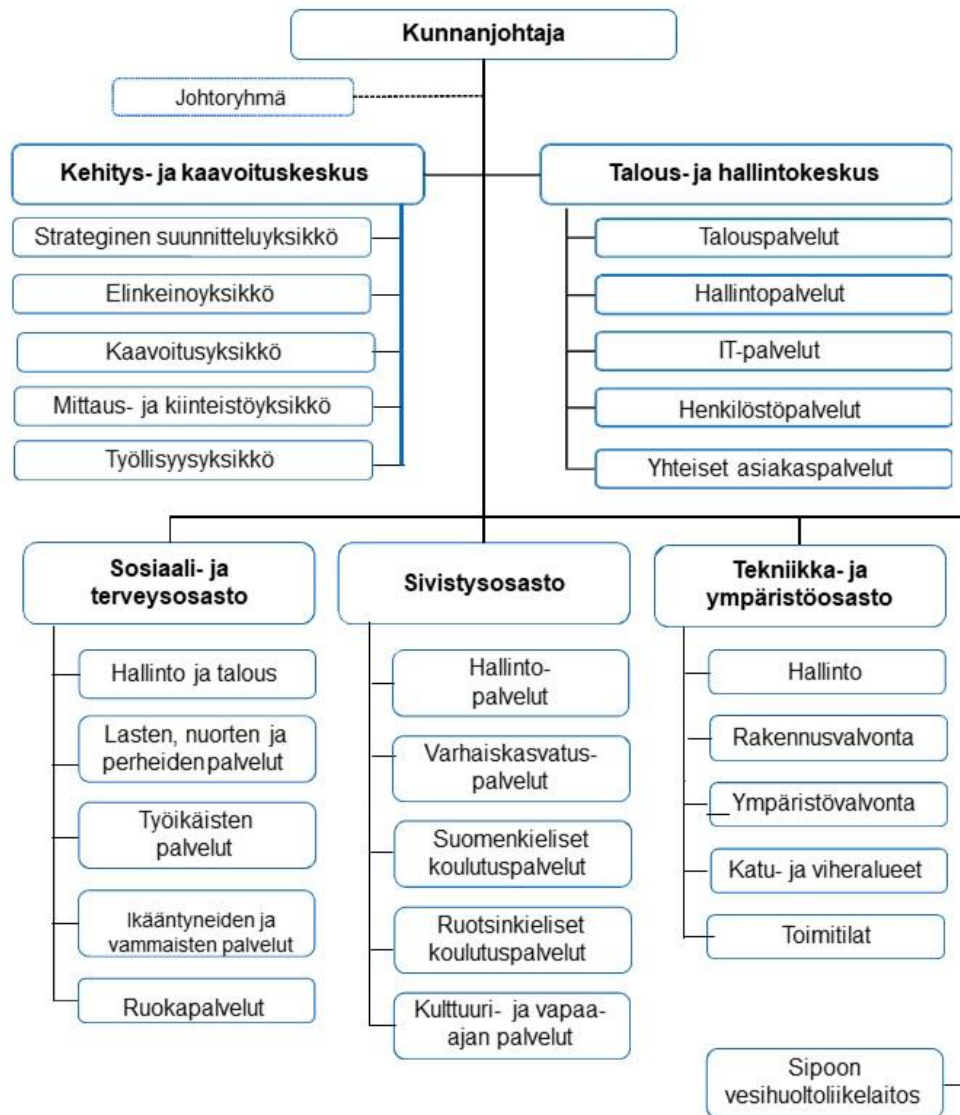
Kuntalain 110 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Kuntalain 110 §:n 2 momentin mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä muutettiin 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa. Konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä. Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tarkoituksena on, että talousarviossa ja -suunnitelmassa esitettäisiin omana kokonaisuutena kuntakonsernin kannalta olennaisia tulevia tapahtumia.

Vuoden 2020 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnan tärkeimmille tytäryhteisöille. Asetetuilla tavoitteilla pyritään tukemaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista ja niillä pyritään vaikuttamaan konsernin talouden tasapainoon, konsernin tuottamien palveluiden laatuun ja palvelutuotannon tehokkuuteen sekä konsernin omaisuuden arvon säilymiseen. Tavoitteet on esitetty luvussa 9.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnastaan ja taloudestaan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta ja kunnan tilintarkastajat arvioivat tavoitteiden toteuttamista kuntalain edellyttämällä tavalla.

1.3 Sipoon kunnan organisaatio

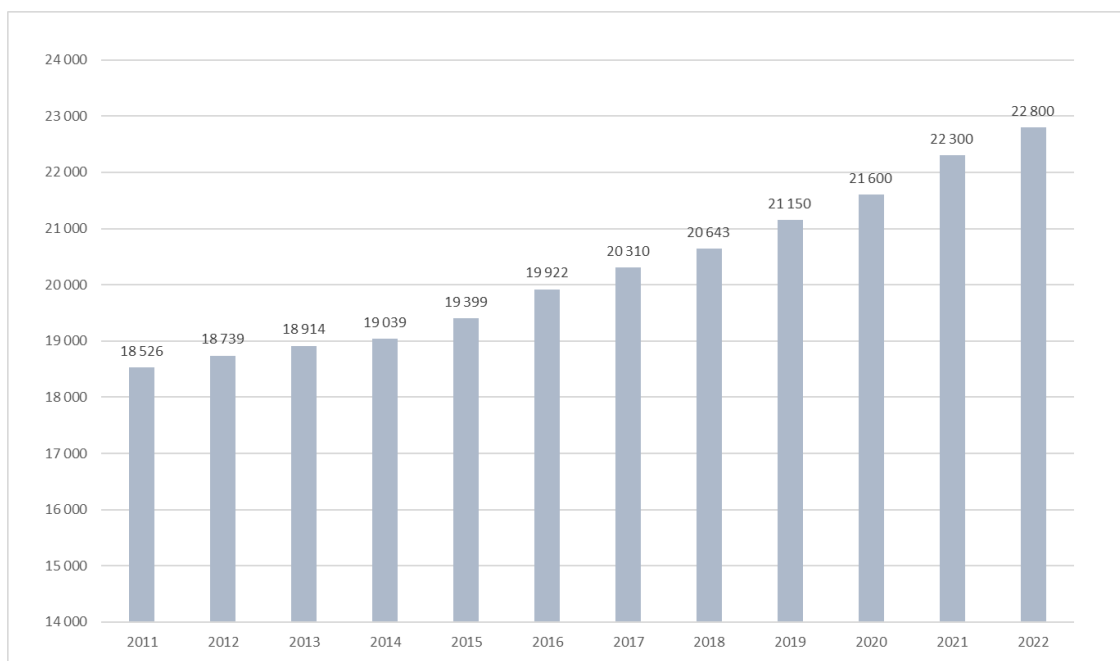

1.4 Toimintaympäristö

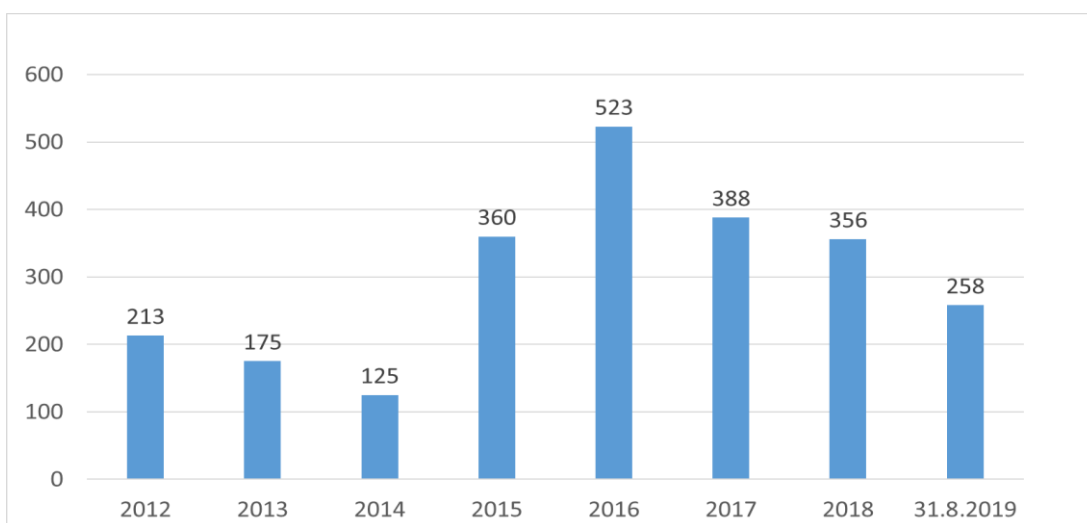
1.4.1 Väestö

Kuntastrategian mukaisen väestönkasvun tavoitteena on, että asukasluku kasvaisi suunnittelukaudella vuosittain 600–800 asukkaalla (3–4 %).

Sipoon vuotuinen väestönkasvu 2011–2022

Väestönmuutokset (väestönkasvu vuositason kpl)

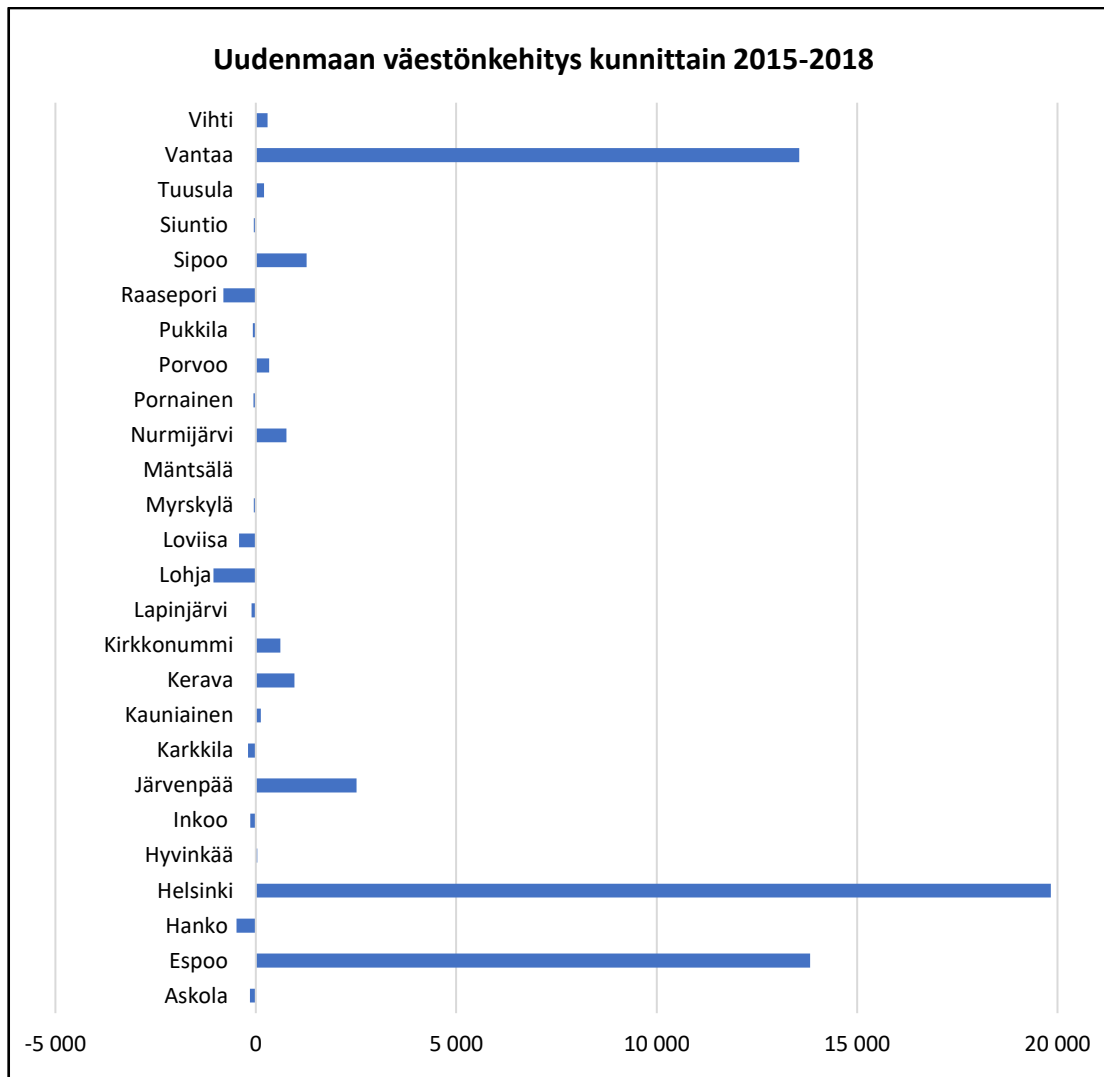
1.4.2 Väestönkehitys

Vuodesta 2015 vuoteen 2018 väestö kasvoi ainoastaan viidessä Suomen yhdeksästätoista maakunnasta: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Ahvenanmaa. Määrällisesti eniten väestön määrä lisääntyi Uudenmaan maakunnassa 50 763 henkilöllä ja Pirkanmaan maakunnassa 8 981 henkilöllä. Suhteellisesti eniten väestön määrä lisääntyi Uudenmaan maakunnassa, 3,1 prosenttia ja Ahvenanmaan maakunnassa, 2,8 prosenttia.

Väestöllinen huoltosuhde eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti oli 60,8 vuoden 2018 lopussa. Väestöllinen huoltosuhde oli matalin Uudenmaan maakunnassa, 51,5 ja korkein Etelä-Savon maakunnassa, 75,0. Sipoossa huoltosuhde oli 57,8.

Uudenmaan maakunnan väestönkasvusta huolimatta väki vähenee useissa uusmaalaisissa kunnissa. Vuodesta 2015 vuoteen 2018 Uudellamaalla väkiluku kasvoi määrällisesti eniten Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla sekä pääkaupunkiseudun ulkopuolella määrällisesti eniten Järvenpäässä ja Sipoossa. Sipoossa väestön määrä lisääntyi 1 267 henkilöllä. Kasvu oli 6,5 prosenttia. Suhteellisesti kunta kasvoi nopeimmiten kaikista uusmaalaisista kunnista. Vuoden 2018 lopussa 20 666 henkilöä asui Sipoossa. Suomenkielisiä oli 13 045 (63,1 %), ruotsinkielisiä 6 611 (32,0 %) ja vieraskielisiä 1 010 (4,9 %).

Uudenmaan väestönkehitys	31.12.2015	31.12.2018	2015-2018	%
Uudenmaan maakunta	1 620 261	1 671 024	50 763	3,1
Askola	5 104	4 958	-146	-2,9
Espoo	269 802	283 632	13 830	5,1
Hanko	8 864	8 379	-485	-5,5
Helsinki	628 208	648 042	19 834	3,2
Hyvinkää	46 463	46 504	41	0,1
Inkoo	5 541	5 403	-138	-2,5
Järvenpää	40 900	43 410	2 510	6,1
Karkkila	8 969	8 778	-191	-2,1
Kauniainen	9 486	9 615	129	1,4
Kerava	35 293	36 254	961	2,7
Kirkkonummi	38 649	39 262	613	1,6
Lapinjärvi	2 774	2 665	-109	-3,9
Lohja	47 353	46 296	-1 057	-2,2
Loviisa	15 311	14 891	-420	-2,7
Myrskylä	1 969	1 922	-47	-2,4
Mäntsälä	20 685	20 686	1	0,0
Nurmijärvi	41 897	42 665	768	1,8
Pornainen	5 125	5 068	-57	-1,1
Porvoo	49 928	50 262	334	0,7
Pukkila	1 971	1 899	-72	-3,7
Raasepori	28 405	27 592	-813	-2,9
Sipoo	19 399	20 666	1 267	6,5
Siuntio	6 182	6 134	-48	-0,8
Tuusula	38 459	38 664	205	0,5
Vantaa	214 605	228 166	13 561	6,3
Vihti	28 919	29 211	292	1,0

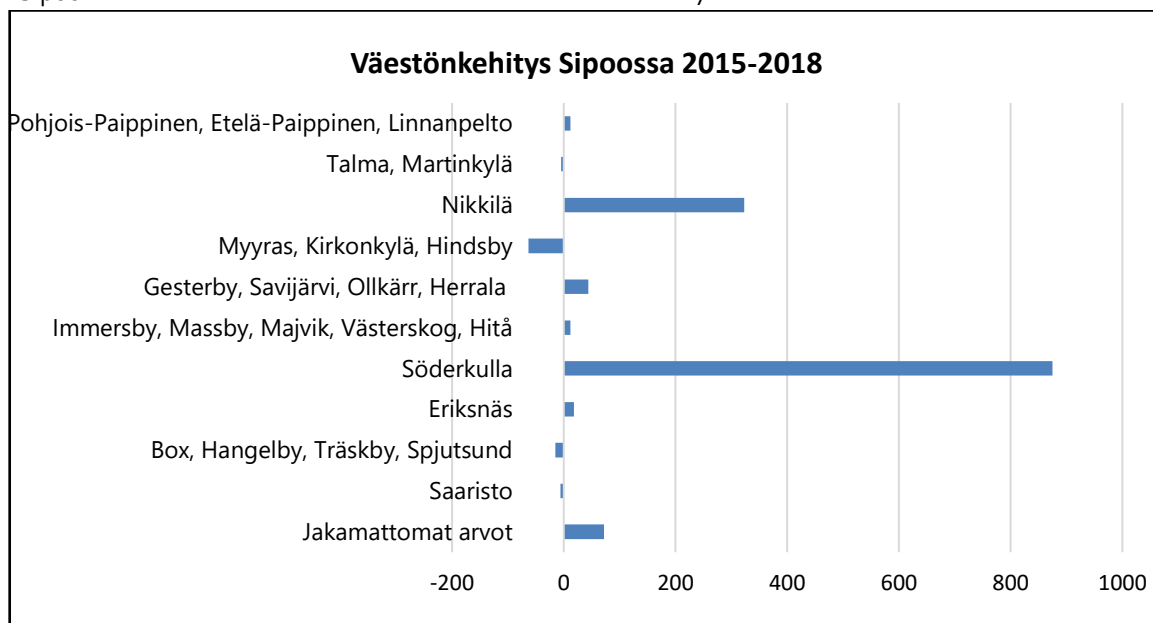

Sipoon väestönkasvu on keskittynyt lähinnä Nikkilään ja Söderkullaan. Useassa kylässä väki on vähentynyt.

Sipoon väestönkehitys osa-alueittain 2015-2018

henkilöitä

Pohjois-Paippinen, Etelä-Paippinen, Linnanpelto	12
Talma, Martinkylä	-5
Nikkilä	323
Myyras, Kirkonkylä, Hindsby	-63
Gesterby, Savijärvi, Ollkärr, Herrala	44
Immersby, Massby, Majvik, Västerskog, Hitå	12
Söderkulla	875
Eriksnäs	18
Box, Hangelby, Träskby, Spjutsund	-15
Saaristo	-6
Jakamattomat arvot	72

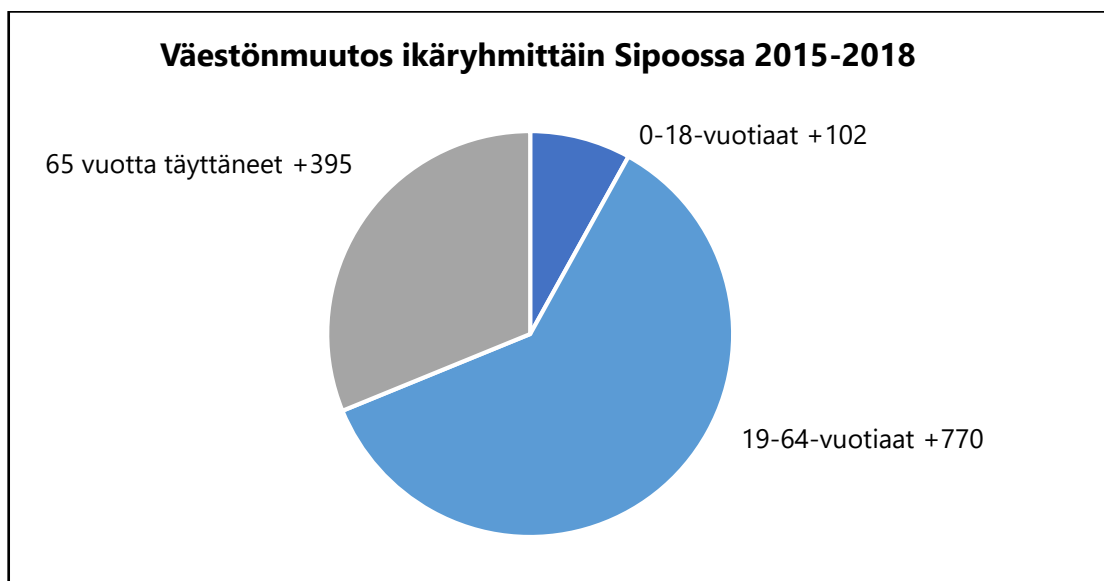

Sipoon väkiluku osa-alueittain vuosina 2015-2018

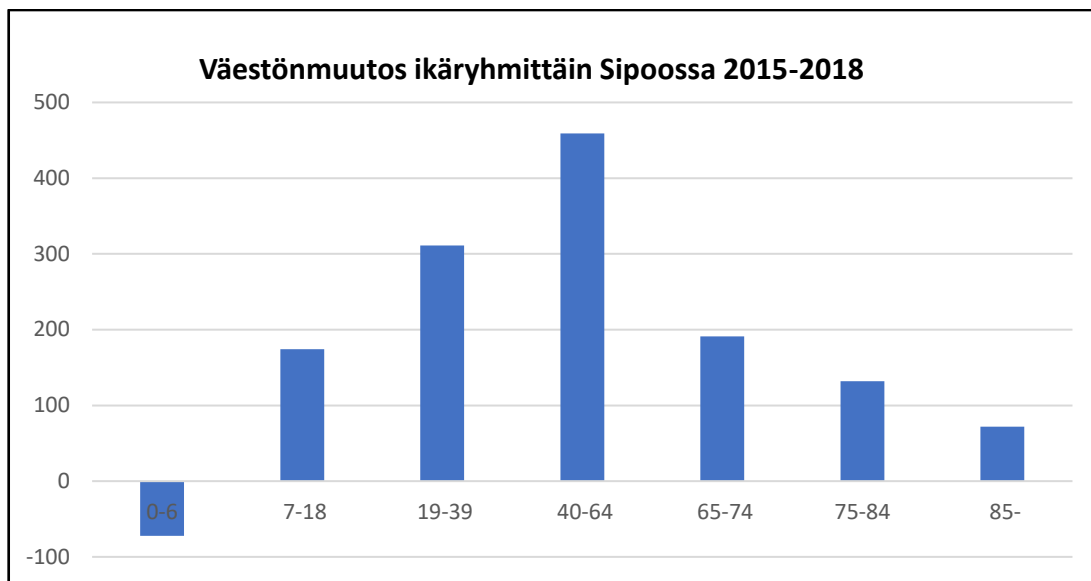
	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	2015-2018
henkilöitä					
1-3. Saaristo	167	166	163	161	-6
4. Västerskog	787	801	814	809	22
5. Majvik	476	482	515	505	29
6. Immersby	286	275	274	273	-13
7. Hitå	115	125	123	115	0
8. Söderkulla	3 077	3 571	3 782	3 952	875
9. Hangelby	282	276	266	269	-13
10. Massby	439	407	416	413	-26
11. Träskby	574	569	578	564	-10
12. Spjutsund	239	240	237	236	-3
13. Box	828	823	832	839	11
14. Myyras	629	627	609	593	-36
15. Hindsby	359	339	345	345	-14
16. Kirkonkylä	440	433	435	427	-13
17. Talman keskusta	608	624	625	614	6
18. Talman seutu	634	645	641	642	8
19. Martinkylä	643	656	635	624	-19
20. Gesterby	554	547	532	532	-22
21. Savijärvi	238	247	250	245	7
22. Nikkilä	3 003	3 030	3 122	3 225	222
23. Itäinen Jokipuisto	739	704	689	801	62
24. Nikkilän kartano	605	618	637	644	39
25. Linnanpelto	557	548	562	548	-9
26. Etelä-Paippinen	864	868	866	878	14

27. Pohjois-Paippinen	725	711	719	732	7
28. Ollkärr	336	333	321	324	-12
29. Herrala	289	305	343	360	71
30. Eriksnäs	721	738	737	739	18
Jakamattomat arvot	185	214	242	257	72
Sipoo	19 399	19 922	20 310	20 666	1 267

Vuodesta 2015 vuoteen 2018 Suomen ikärakenne on vanhentunut. Näin on tapahtunut myös Sipoossa. 0–18-vuotiaiden määrä on kasvanut 102 henkilöllä, 19–64-vuotiaiden määrä 770 henkilöllä ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 395 henkilöllä.

Kunnan väestönkasvusta huolimatta 0–6-vuotiaiden määrä on pienentynyt viime vuosina. Muut ikäryhmät ovat kasvaneet.

Vuoden 2018 lopussa 0-6-vuotiaiden osuus oli 7,6 prosenttia, 7–18-vuotiaiden osuus 16,9 prosenttia, 19–39-vuotiaiden osuus 21,1 prosenttia, 40–64-vuotiaiden osuus 36,8 prosenttia, 65–74-vuotiaiden osuus 10,3 prosenttia, 75–84-vuotiaiden osuus 5,2 ja 85 vuotta täyttäneiden osuus 2,1 prosenttia.

Väestö ikäryhmittäin Sipoossa vuosina 2015 ja 2018

	0-6	7-18	19-39	40-64	65-74	75-84	85-	0-100
2015	1 647	3 311	4 055	7 143	1 931	956	356	19 399
2018	1 575	3 485	4 366	7 602	2 122	1 088	428	20 666
2015-2018	-72	174	311	459	191	132	72	1 267

1.4.3 Väestöennuste (Tilastokeskus 2019)

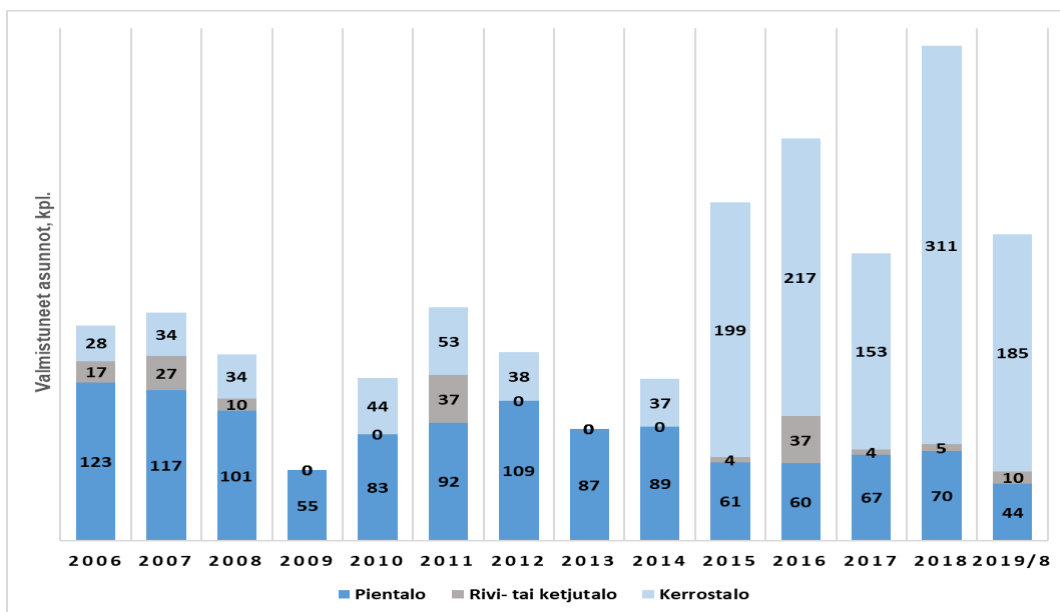
Yhteensä		Ikäluokat yhteensä									
		0-6	7-12	0-12	13-15	16-18	19-49	50-64	65-74	75-84	65+
2019	20970	1565	1760	3325	868	848	7582	4618	2152	1577	3729
2022	21834	1506	1688	3194	917	870	7839	4872	2212	1930	4142
2025	22655	1507	1585	3092	908	919	8143	5009	2289	2295	4584
2030	23865	1579	1476	3055	798	878	8505	5134	2790	2705	5495
->2025		-58	-175	-233	40	71			137	718	855
->2030		14	-284	-270	-70	8			638	1128	1766

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan 0-6-vuotiaiden määrä vähenee vuoteen 2025 mennessä ja sen jälkeen hieman kasvaa. 7-12-vuotiaiden osuus vähenee huomattavasti jo vuoteen 2025 mennessä ja edelleen vuoteen 2030 mennessä. 0-12-vuotiaiden määrä yhteensä vähenee 233:lla henkilöllä.

vuoteen 2025 mennessä ja 284 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Kehitys on päinvastainen 65 – 74 – vuotiaiden ikäluokassa ja erityisesti 75-vuotta täyttäneiden ikäluokassa. 75-vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 45 prosentilla jo vuoteen 2025 mennessä.

1.4.4 Rakentaminen

Uudisrakentamisen asuntotuotanto Sipooossa talotyypeittäin 2007–8/2019

1.4.5 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys

Sipoon kunta on viimeiset viisi vuotta kuulunut Suomen nopeimmin kasvaviin kuntiin. Viime vuonna kasvuprosentti oli noin 1,9 %. Kasvu on suurelta osin perustunut uusiin kerrostalovaltaisiin asuinalueisiin. Suurin osa kasvusta on tapahtunut Söderkullan alueella.

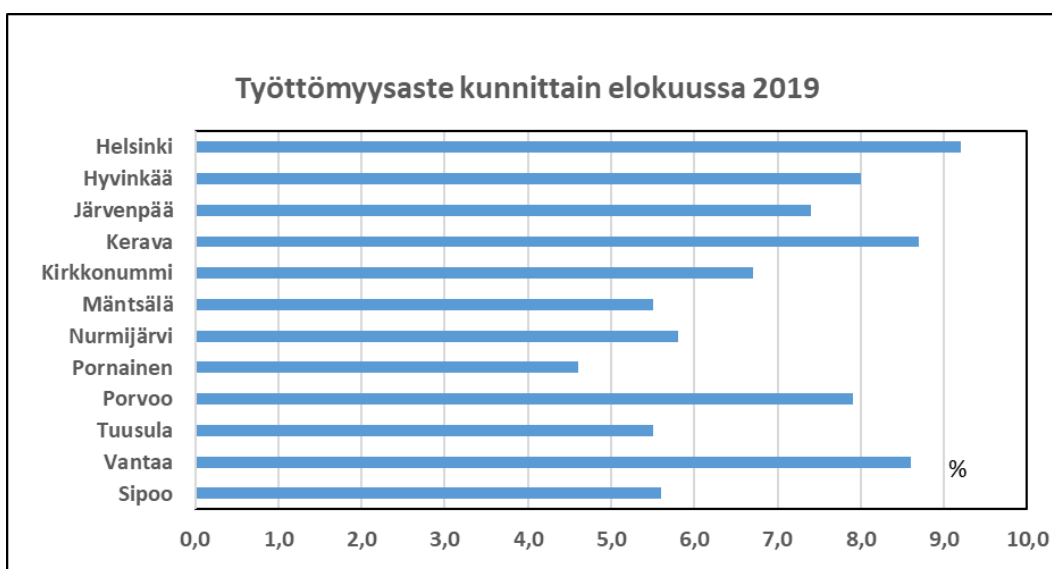
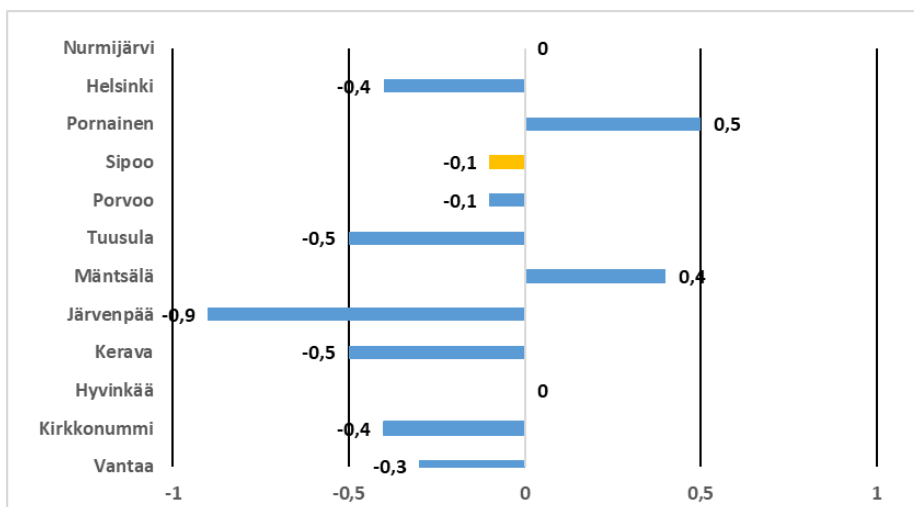
Nykyisin myös Nikkilä kasvaa nopeasti ja myöhemmin Talma tulee kasvamaan. Tavoitteena on monipuolinen ympäristö, jossa on monen tyyppistä asumista sekä liiketoimintaa. Kunnan taajamakeskuksia Nikkilää, Söderkullaa ja Talmaa kehitetään erilaisina, monipuolisina ja pikkukaupunkimaisina. Myöhemmässä vaiheessa myös Majvikista muodostuu tiivistä kaupunkiympäristöä osana Östersundomin aluetta.

Tavoitteena on täydentää, uudistaa ja luoda yhdyskuntarakennetta niin, että keskuksiin voidaan järjestää julkiset palvelut ja tehokas joukkoliikenne (ensin bussiliikenteenä ja myöhemmin myös raideliikenteenä) ja niissä on houkuttelevia sijainteja kaupallisille palveluille.

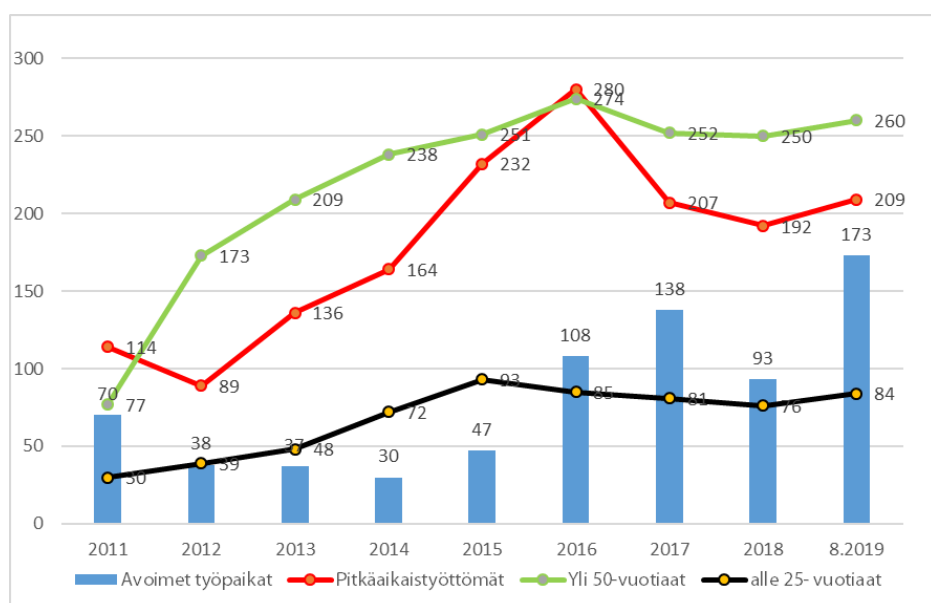
Kyliä kehitetään niiden omista lähtökohdista ja maisemallisiin vahvuuksiin tukeutuen.

1.4.6 Työllisyys

Työttömyysasteen muutos (prosenttiyksikköä) Sipoossa ja lähikunnissa elokuussa 8/2018 → 8/2019

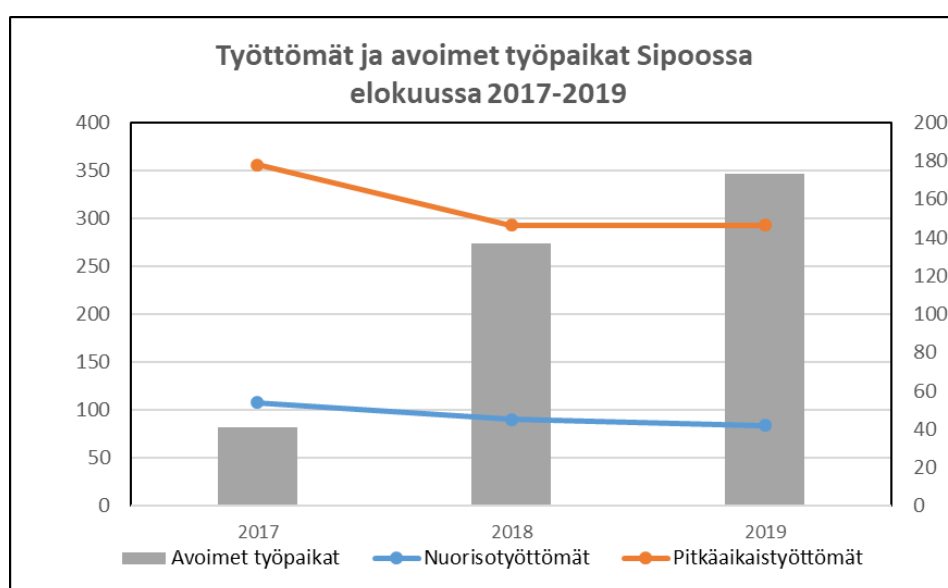
Avoimet työpaikat sekä työttömät eri ryhmissä vuosina 2011–2019

	2017	2018	04.2019	08.2019
Työttömät työnhakijat, kpl	599	565	545	585

Työttömyys

	31.12.2017	31.8.2018	31.12.2018	31.8.2019
Työttömyysaste . %, koko maa	11,2	9,2	9,7	8,9
Työttömyysaste . %, Spoo	6,1	5,7	5,5	5,6
Nuorisotyöttömät	100	90	76	84
Pitkäaikaistyöttömät	207	203	192	209
Avoimet työpaikat	138	137	93	173

1.4.7 Sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutos

Pääministeri Antti Rinteen hallitus on käynnistänyt sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutoksen valmistelun. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Muutos tehdään hallitusti ja vaiheittain. Alueelliset erityispiirteet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palveluiden järjestämisessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia maakuntia on 18. Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut. Asukkaiden osallisuutta ja käyttäjädemokratiaa vahvistetaan. Hallitus selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisun yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä. Itsehallinnolliset alueet mahdollistavat vaiheittaisen siirtymisen monialaisiin maakuntiin. Tämä valmistellaan parlamentaarisesti vuoden 2020 loppuun mennessä. Työssä selvitetään, mitä tehtäviä kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta siirretään maakunnille. Parlamentaarisen työn valmistuttua hallitus valmistelee lainsäädännön.

1.5 Taloudelliset lähtökohdat

1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous

Taloukasvu jää viime vuosia maltillisemmaksi tulevien vuosien aikana. Maailmankaupan hitaampi kasvu heijastuu Suomen viennin kasvuun ennustejaksolla. Näkymät Suomen tärkeimmillä vientimarkkinoilla ovat heikentyneet, vaikka ensi vuodesta eteenpäin vientikysyntä kehittyikin suotuisammin kuin tänä vuonna.

Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2022–2023 taloukasvu hidastuu alle yhteen prosenttiin johtuen talouden rakenteellisista tekijöistä. Työikäisen väestön määrän laskua seuraa työpanoksen määrän supistuminen. Työpanoksen kasvua rajoittaa myös korkea rakenteellinen työttömyys. Julkisen talouden rahoitusasema vahvistuu ensi vuonna, mutta alkaa sen jälkeen vähitellen heikentyä. Myös julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kääntyy 2020-luvun alkuvuosina uudelleen kasvuun.

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,6 %. Viennin määrä kasvaa 2,9 % ensisijaisesti laivatoimitusten seurauksena. Muilla teollisuuden aloilla kasvu on vaatimatonta. Palveluissa viennin kasvu jatkuu hieman nopeampana. Suomen vientikysyntä kasvaa vain 1,8 % v. 2019 ennen kaikkea Euroopan heikentyneiden näkymien takia. Vaikka näkymät vientimarkkinoilla ja maailmantaloudessa ovat heikentyneet, Suomen vientiteollisuuden näkymät eivät ennustejakson alkupuolella heikkene merkittävästi.

Työllisten määrä nousee 1,1 % v. 2019, joskin noin puolet tästä kasvusta tulee perintönä viime vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Koko vuoden 2019 työllisyysasteen ennakoidaan nousevan 72,6 prosenttiin. Alkuvuonna 2019 työttömyys ei kuitenkaan ole enää alentunut, ja työttömyysasteen trendi on pysytellyt 6,6 prosentin tuntumassa tammikuusta lähtien. Työllisyyden kasvun vetämänä työttömien määrä vähenee myös v. 2019. Ennuste koko vuoden 2019 työttömyysasteeksi on 6,6 %.

Vuonna 2019 sopimuskorotukset nousevat ja niiden päälle tulevien palkkaliukumien kasvun ennakoidaan kiihtyvän, nimellisansioden noustessa 2,7 %. Työllisyyden yhä kasvaessa koko talouden palkkasumman ennakoidaan kasvavan tänä vuonna 3,8 %.

Ennuste vuoden 2019 inflaatioksi on 1,2 %. Kokonaisuutena inflaatiopaineet ovat nousseet edellisvuoteen nähden, mutta veronkorotusten vaikutus jää kuluvana vuonna viime vuotta pienemmäksi. Ansiotason noustessa palveluiden hintojen odotetaan jatkavan edellisvuotta nopeampaa kasvuaan. Tavaroiden hintojen vaikutus inflaatioon jää kuitenkin vuoden 2018 tavoin negatiiviseksi, jonka seurauksena pohjainflaatio jää edelleen maltilliseksi.

Vuonna 2020 talouskasvu hidastuu 1,2 prosenttiin. Viennin kasvu jää maltilliseksi seuraten vientikysynnän kehitystä. Suomen viennin maailmanmarkkinaosuus ei kasva. Ennustejakson loppua kohti viennin kasvuvauhti hidastuu ja maailmanmarkkinaosuus pienenee.

	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	216	224	234	242	250	258
Palvelut, määrän muutos, %	1,9	1,7	1,8	1,4	1,3	1,2
Koko teollisuus, määrän muutos, %	2,7	6,5	2,5	2,9	1,9	1,7
Työn tuottavuus, muutos, %	2,1	1,9	-0,5	0,6	0,9	0,9
Työlliset, muutos, %	0,4	1,1	2,6	1,1	0,5	0,3
Työllisyysaste, %	68,7	69,6	71,7	72,6	73,2	73,5
Työttömyysaste, %	8,8	8,6	7,4	6,6	6,3	6,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,4	0,7	1,1	1,2	1,5	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos, %	0,9	0,2	1,7	2,7	3,3	3,1
Vaihtotase, mrd. euroa	-1,6	-0,7	-4,4	-3,6	-3,6	-3,6
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-0,7	-0,3	-1,9	-1,5	-1,4	-1,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	0,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,4	0,5	0,7	0,3	0,6	1,1
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	55,9	54,2	53,1	52,8	52,3	52,2
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	44,0	43,3	42,4	42,2	42,2	42,0
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,7	-0,8	-0,7	-0,6	-0,3	-0,4
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,7	-1,8	-1,2	-0,7	-0,7	-0,7
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	63,0	61,3	58,9	58,3	57,8	58,1
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	47,4	47,2	44,9	44,2	43,4	43,2

Lähde: Taloudellinen katsaus, kesä 2019, VM

Kuntatalous heikkeni vuonna 2018 varsin selvästi edellisvuoteen verrattuna. Kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 0,9 mrd. euroa ja vuosikate noin 1,3 mrd. euroa edellisvuodesta. Kuntatalouden vuosikate ei riittänyt täysin kattamaan poistoja ja arvonalentumisia eikä nettoinvestointeja. Kuntatalouden tilikauden tulos pysyi kuitenkin lievästi positiivisena.

Kuntatalouden vuosikatteen heikkeneminen johtui ennen kaikkea kuntien toimintakatteen heikkenemisestä sekä verotulojen vähenemisestä poikkeuksellisen hyvän edellisvuoden jälkeen. Toimintakatteen heikkenemistä selittää kuntien toimintakulujen, erityisesti palkkamenojen, kasvun kiihtyminen edellisistä vuosista. Kuntien verokertymää pienensivät puolestaan vuodelta 2017 maksetut ennätyskellisen suuret ennakonpalautukset sekä vuonna 2017 sovellettujen veronsaaja-ryhmien jako-osuuksien oikaisu.

Johtopäätösten vetämisessä yhden vuoden tilinpäätösarvioiden perusteella on syytä olla maltillinen. Kuntataloudelle on tyypillistä, että vuosittaiset vaihtelut voivat olla suuriakin, eikä yhden vuoden heikomman tai vahvemman kehityksen perusteella voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä kuntatalouden kehityssuunnasta. Näyttää kuitenkin siltä, että kuntatalouden tilannekuva on synkempi, kuin vielä edellisessä kuntatalousohjelmassa arvioitiin.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy mittavana vuosina 2020–2023. Kuntatalouden toimintakuluja kasvattaa erityisesti väestön ikärakenteen muutos. Maakunta- ja sote-uudistuksen kaatumisen vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvupaine kohdistuu kuntatalouteen. Kuntatalouden menopaineita lisäävät lähivuosina myös ansiotason ennakoitu nousu sekä mittavat rakennus- ja infrainvestoinnit.

Kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta on kehitysarviossa kehyskaudella 1,2–1,7 mrd. euroa negatiivinen. Ilman uusia rakenteellisia uudistuksia ja menopaineita hillitseviä toimia kuntatalouden lainakanta uhkaa kasvaa kehyskaudella nopeasti ja kunnallisveroprosentteihin kohdistuu jo lähivuosina huomattava korotuspaine.

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan myös kuntakokoryhmittäin. Tarkastelu tehdään samoin periaattein kuin koko kuntatalouden kehitysarvio. Tarkastelun perusteella toiminnan ja investointien rahavirta vaihtelee merkittävästi kuntakokoryhmittäin. Rahoitusasema paranee tarkasteluajanjaksolla ainoastaan yli 100 000 asukkaan kunnissa. Kehitys on heikointa pienimmissä alle 6 000 asukkaan kunnissa. Veroprosentin kasvupaineeksi muutettuna näyttää siltä, että vuonna 2020 tuloveroprosentin korotuspainetta olisi yli kahdella kolmasosalla kunnista, ja viidesosalla kuntia korotuspaine olisi yli 3 prosenttiyksikköä. Tilanne näyttää heikkenevän entisestään vuodesta 2021 lähtien.

Painelaskelman keskeisin havainto on kuntien eriytyminen. Laskelman perusteella kuntien ja kuntatalouden eriytymiskehitys vaikuttaa jatkuvan kiihtyvänä ja kuntien veroprosenttien väliset erot uhkaavat kasvaa jo lähivuosina selvästi ilman uusia toimenpiteitä.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BKT ja työllisyys							
BKT:n arvo, mrd. euroa	223,9	233,6	241,7	249,8	257,6	265,1	272,1
BKT, määrän muutos, %	2,7	2,3	1,7	1,4	1,2	1,0	0,7
Työllisten määrä, muutos-%	1,0	2,7	1,2	0,4	0,3	-0,2	-0,4
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,3	6,1	6,0	6,1	6,3
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	69,6	71,7	72,7	73,2	73,6	73,5	73,3
Palkkasumma, muutos-%	2,2	4,7	4,0	3,7	3,4	2,8	2,6
Eläketulot, muutos-%	3,1	3,2	3,6	3,3	3,6	3,7	3,5
Hinnat ja kustannukset, %							
Yleinen ansiotaso, muutos	0,2	1,8	2,8	3,3	3,1	3,0	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos	-1,1	1,3	3,6	3,8	3,1	2,8	2,8
Kuluttajahinnat, muutos	0,7	1,1	1,2	1,5	1,7	1,8	1,8
Rakennuskustannusindeksi	0,3	2,3	2,1	2,3	2,4	2,2	2,0
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	4,9	4,7	2,3	2,4	2,3	2,1	2,0
Valtionosuusindeksi:							
Peruspalvelujen hintaindeksi ¹⁾ , muutos	-1,1	1,4	2,4	3,0	2,7	2,6	2,5
Valtionosuusindeksi, muutos	-0,5	1,4	1,6	2,7	2,7	2,6	2,5

Lähde: VM / Kansantalousosasto

1) Peruspalvelujen hintaindeksi, jossa huomioitu ansiotasoindeksissä lomarahojen leikkaus v. 2017 ja palautuminen v. 2020 TK:n ilmoittaman mukaisena (1,46 %-yksikköä)

Lähde: Kuntatalousohjelma 2020–2023

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2020

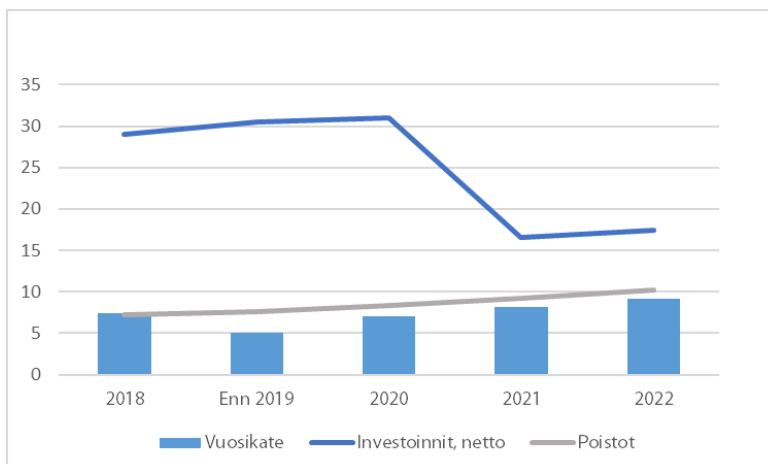
Laitos	Julkaisu- ajankohta 2018/2019	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	syyskuu	1,6	7,1	2,9	1,8
Handelsbanken	marraskuu	1,2	7,1	2,6	1,6
OECD	marraskuu	1,6	6,5	..	..
VM	joulukuu	1,3	6,7	3,0	1,6
Suomen Pankki	joulukuu	1,7	7,1	2,7	1,5
Danske Bank	joulukuu	1,5	7,0	2,5	1,5
Hypo	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,5
OP	tammikuu	0,8	6,5	2,5	1,4
Nordea	tammikuu	1,0	6,3	2,7	1,6
Euroopan komissio	helmikuu	1,7	6,9 (marras)	..	..
S-Pankki	maaliskuu	1,4	6,5	2,2	1,4

1.5.2 Sipoon kunnan talous

Keskeiset luvut 2018 - 2022 Kunta ja Sipoon vesi milj. eur

	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Asukasluku	20 666	21 600	21 600	22 300	22 800
Toimintakate	- 104,7	- 109,1	- 117,8	- 121,9	- 126,5
Verotulot	98,9	104,1	110,0	115,3	120,8
Vuosikate	7,4	8,2	7,1	8,2	9,2
Poistot	- 7,2	- 7,6	- 8,3	9,2	10,2
Tilikauden tulos	0,2	1,9	- 1,3	- 0,9	- 1,0
Investoinnit, brutto	34,6	32,2	35,3	20,8	21,6
Toiminnan & investointien rahavirta	- 25,8	- 31,3	- 27,7	- 11,6	- 12,1
Lainamäärä	69,0	100,6	115,9	126,4	137,7
Ulkoiset toimintakulut €/asukas	6 350	6 253	6 613	6 623	6 698
Lainamäärä €/asukas	3 339	4 657	5 351	5 664	6 048
HTV	1 203	1 221	1 229	1 229	1 229

Vuosikatteen riittävyys poistoihin ja nettoinvestointeihin

Sipoon kunnan tilinpäätös vuodelta 2018 oli 1,5 milj. euroa ylijäämäinen. Vuoden 2019 alkuperäinen talousarvio laadittiin 1,4 milj. euroa ylijäämäiseksi. Vuoden 2019 toisen osavuositarkastuksen ennusteen mukaan tuloslaskelman alijäämä on -1,8 milj. euroa vuonna 2019.

Vuoden 2020 talousarvion tulos on -0,65 milj. euroa, mutta poistoeron muutostarkastuksesta johtuen tilikausi päättyy 0,7 milj. euron ylijäämään. Tavoitteena on, että vuonna 2020 käynnistetään toimenpiteet kunnan käyttötalouden sopeuttamiseksi siten, että sopeutuksen jälkeen maanmyyntituotot voitaisiin kokonaisuudessaan käyttää investointien rahoitukseen. Sopeuttamistarve on noin 5 milj. euroa.

Sipoonkin palvelutuotannon kustannusten kasvuun vaikuttaa koko kuntasektorin ennustettu yli 3 prosentin toimintamenojen vuosittainen kasvu vuosina 2020-2022.

Väestön ikääntymisen myötä suurimmat paineet kunnan käyttötaloudessa tulevat kohdistumaan tulevaisuudessa sosiaali- ja terveyspalveluihin. Palvelutarpeiden merkittävin kasvu tulee keskittymään erityisesti vanhusten asumispalveluihin sekä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon palveluihin.

Samaan aikaan väestön ikääntymisen rinnalla lasten ja nuorten määrän on arvioitu Tilastokeskuksen väestölaskelmien perusteella laskevan oleellisesti nykyisestä. Kun yli 50 vuotiaiden määrän on arvioitu nousevan 2030 vuoden loppuun mennessä 2 282 henkilöllä, samalla ajanjaksolla 0-18 vuotiaiden väestöosuuden on ennustettu laskevan 310 henkilöllä. Erityisesti matalalla syntyvytydellä on arvioitu olevan merkittävä vaikutus lasten ja nuorten määrän kehittymiseen.

Väestön ikärakenteen muutos ja sen vaikutukset palvelujen kysyntätekijöihin tulevat synnyttämään merkittäviä paineita kunnan käyttötaloudelle tulevaisuudessa. Lasten ja nuorten määrän vähentyessä paineet talouden tasapainottamisessa kohdistuvat erityisesti varhaiskasvatukseen ja koulutuspalveluihin. Ongelmallista on, että ikääntyvän väestön palvelutarpeiden kasvu välittyy nousevina kustannuksina kunnan talouteen huomattavasti nopeammin kuin lasten ja nuorten määrän vähentymisen seurauksena saavutettavat syntyvät säästöt. Tämä aiheuttaa palvelutuotannolle merkittävää kuormitusta jo lähitulevaisuudessa.

Kunnan investointien aiheuttamaa velkaantumista vähennetään investointien uudelleenjärjestelyillä valtuuston hyväksymän uuden investointiohjelman mukaisesti. Uuden investointiohjelman lähtökohtana ovat paitsi Talman radan eteläpuolen toteuttaminen ja kynnysinvestointien käynnistäminen vasta Kerava-Nikkilä-radon investointipäätöksen jälkeen myös Nikkilän yhdyskuntarakenteen nopeampi kehittäminen kaavoittamalla kaavataloudellisesti kannattavia Sipoon kunnan omistuksessa olevia kohteita Talman asemakaavoituksesta säästyneillä resursseilla. Näin yhdyskuntakehityksen osalta mahdollistetaan paremmin Kerava-Nikkilä-radon henkilöliikenteen käynnistettäväksi valtion ja HSL:n taholta tehtävät päätökset.

Uusi investointiohjelmakin lisättynä Sipoon Veden investoinneilla tulee kuitenkin aiheuttamaan velkaantumisen kasvun noin 140 miljoonaan euroon vuoteen 2022 mennessä. Uuden investointiohjelman velkaantumista hillitsevä vaikutus ajoittuu pääosin suunnitelmakauden 2020 – 2022 jälkeiseen aikaan. Samalla on huomioitava, että investointiohjelma aiheuttaa myös tulokseen vaikuttavien poistojen kasvun, mikä vaikeuttaa talouden tasapainossa pysymistä tuloslaskelman näkökulmasta.

Nyt suunnitellut investoinnit kaudelle 2020–2022 ja siitä eteenpäinkin luovat kuitenkin edellytykset asukasluvun kasvulle 600–800 henkilöllä vuosittain.

Vuosien 2020–2022 kehys

Kunnanhallitus hyväksyi 18.6.2019 talousarviokehysten vuosille 2020–2022 (tuloslaskelma peruskunnalle, tuloslaskelma koko kunnalle ja toimintakatteet osastoille (ulkoiset erät). Peruskunnan toimintakatteeksi vuodelle 2020 hyväksyttiin -116,65 milj. euroa ja koko kunnan (kunta + Sipoon Vesi) toimintakatteeksi -114,25 milj. euroa. Osakonsernin (kunta + keskinäiset kiinteistöyhtiöt) toimintakatteeksi hyväksyttiin -112,9 milj. euroa. Kunnan toimintakatteen kasvu verrattuna vuoden 2019 alkuperäiseen talousarvioon on kehyksessä 5,1 prosenttia.

Heinäkuun 2019 kuukausiraportin ennusteen mukaan vuoden 2019 toimintakate on kuitenkin heikkenemässä -112,3 milj. euroon alkuperäisen talousarvion -108,7 milj. eurosta, ja kunnan toimintakatteen kasvu olisi 1,7 prosenttia vuoden 2019 ennusteesta vuoden 2020 kehykseen. Vuoden 2019 ennusteen toteutuessa kasvaisivat kunnan toimintamenot 5,3 prosenttia vuoden 2018 tilinpäätöksestä.

Ilman toimenpiteitä Sipoon kunnan toimintamenojen kasvukehitys ja investoinneista aiheutuva poistojen kasvu johtaa negatiivisiin tilikauden tuloksiin.

Lisäksi on huomattava, että valtuustokauden strategian mukaan käyttötalouden tulisi olla positiivinen ilman maanmyyntituottoja.

TAE 2020 OSASTON TOIMINTAKATE 1000 euroa	Kehys2020	VK2020	KJ2020	TPE2019	Muutos% TPE/KJ	
Kunnanhallitus						
Ulkoiset erät	-13 779	-11 726	-13 955	102		
Sisäiset erät		12 139	12 139			
Yhteensä		413	-1 816			
Muutokset valiokunnan esitykseen: Sirretty Risteys Sotesta			-1 263			
Lisätty koko kunnan Kevamaksut (Kj)			-1 467			
Kj:n karsinnat			500			
Sosiaali- ja terveystoimialue						
Ulkoiset erät	-53 221	-56 554	-54 420	-54 193	3,5	
Sisäiset erät		-1 803	-1 644			
Valiokunnan toimintakate yhteensä		-58 357	-56 064			
Muutokset valiokunnan esitykseen: Sirretty Risteys Kh:een			1 263			
Kj:n karsinnat			907			
Kj:n lisäys			-36			
Sivistystoimialue						
Ulkoiset erät	-34 297	-35 152	-34 791	-53 084	1,0	
Sisäiset erät		-18 801	-18 801			
Yhteensä		-53 953	-53 592			
Muutokset valiokunnan esitykseen: Kj:n karsinnat (VK:n lisäys)			500			
Kj:n lisäys			-139			
Tekninen toimialue, Rakennus- ja ympäristötoimialue						
Ulkoiset erät	-16 410	-16 585	-16 410	-14 623	15,1	
Sisäiset erät		8 308	8 308	-7 042		
Yhteensä		-8 277	-8 102			
Muutokset valiokunnan esitykseen: Kj:n karsinta			175			
Sipoon Vesi	2 400	2 443	2 443			
Kunta yhteensä	-115 307	-117 574	-117 133	-111 560	5,0	
Kunta ja Sipoon Vesi	-117 707	-120 017	-119 576			

1.6 Sipoon kunnan talouden sopeuttaminen

o-tulokseen pääsemiseksi talouden sopeuttamistarve olisi vuonna 2020 1,4 milj. euroa verrattuna valiokuntien esityksiin. Strategian mukainen sopeuttamistarve olisi yhteensä 5,6 milj. euroa vuonna 2020, kun huomioon otetaan 4,2 milj. euron maanmyyntituotot. Kunnanjohtajan talousarvioesitykseen verrattuna sopeuttamistarve olisi 5,2 milj. euroa.

Kunnan käyttötalouden sopeutustoimia toteutetaan koko suunnitelmakauden 2020 – 2022 aikana siten, että tilikauden tulos on vähintään +-o viimeistään vuonna 2023. Ehdotus suunnitelmakautta koskevista sopeutustoimista tuodaan valtuuston käsiteltäväksi ennen kesää 2020. Sopeutustoimenpiteet aloitetaan sivistysosaston kohdalla niin, että niiden vaikutukset alkavat jo syksystä 2020, mutta pääosin kunnan talous tasapainotetaan suunnitelmakaudella 2021 – 2023.

1.7 Riskit

Sipoossa tehtiin keväällä 2017 johtoryhmätyöskentelynä riskikartoitus; työtä fasilitoi BDO Oy. Riskikartoituksessa määritellyt riskit ovat edelleen ajankohtaisia.

Selvityksen mukaan strategisena riskinä pidettiin elinvoiman heikkenemistä. Tämä tyrehdyttäisi väestönkasvua sekä Sipoon kiinnostavuutta yrityksille ja vastaavasti tällä olisi vaikutus kunnan saamiin verotuloihin. Kunnan tulee pystyä vastaamaan riittävästi asukkaiden ja yritysten odotuksiin.

Taloudellisina riskeinä tunnistettiin mahdollinen epätasapaino suunnitellun investointiohjelman ja väestönkasvun välillä. Väestönkasvun ollessa suunniteltua pienempää, tehtyjen investointien osalta käyttöasteet voisivat jäädä vajavaisiksi.

Myös kustannuskehityksen hallitseminen koettiin riskiksi.

Nuoren väestönosan osalta kasvava pahoinvointi ja siitä seuraavat vaikutukset voivat lisätä kunnan kustannuksia.

Pidemmällä tähtäimellä velkaantumisen voimakas kasvu tuo mukanaan aiempaa suuremman korkoriskin.

Investointiohjelman toteutuessa poistojen määrä kasvaa 2,5 milj. eurolla jo vuoteen 2021 mennessä, mikä vaikeuttaa osaltaan kunnan talouden tasapainossa pitämistä. Investointiohjelma kasvattaa kunnan lainakannan noin 140 milj. euroon vuoden 2022 loppuun mennessä ja lisää samalla lainasalkkuun kohdistuvaa korkoriskiä.

Suomen talouden mahdollinen ajautuminen taantumaan vaikuttaa viiveellä kunnan verotuloihin sekä mahdollisesti henkilöiden ja yritysten muuttohalukkuuteen Sipooseen.

1.8 Henkilöstö

Henkilöstöpoliittiset tavoitteet

Sipoon kunta toimii vastuullisena työnantajana, joka huolehtii henkilöstön hyvinvoinnista ja hyvästä johtajuudesta. Henkilöstöpolitiikan avaintekijänä on ymmärrys työelämän ja toimintaympäristön muutoksesta. Työntekijöille tarjotaan muutosten edellyttämää tukea, koulutusta, osaavaa ja valmentavaa johtamista. Kunta pyrkii varmistamaan oikean henkilöstömitoituksen ja voimavarojen kohdentamisen suhteessa työn muutokseen ja kunnan kasvuun.

Tuottavuuskasvua haetaan organisaation toimintatapojen ja johtamisen kehittämisestä sekä työhyvinvoinnin ja osaamisen vahvistamisesta. Tukipalvelujen järjestämisessä hyödynnetään entistä laajemmin vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja.

Strategian mukaisesti uudistetaan työtapoja ja henkilöstöä koskevat pelisääntöjä. Tämä tarkoittaa muun muassa panostuksia henkilöstön ammatillista kehitykseen, kielitaitoon ja tietotekniisiin valmiuksiin laadukkaiden kaksikielisten palveluiden varmistamiseksi. Kaikessa toiminnassa tavoitellaan sosiaalista yhteishenkeä ja avointa, toimijarajat ylittävää yhteistyötä. Vireillä olevista asioista viestitään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, ja mahdollistetaan palautteen antaminen ja vaikuttaminen.

Henkilöstöä koskevat päätökset tukevat työhyvinvointia ja niiden puitteissa on mahdollista tehdä laadukasta työtä kestävästi. Johtaminen ja esimiestyö nähdään ammattina, jossa kehittymistä tuetaan. Jokaisella on oikeus hyvään ja tasapuoliseen johtamiseen.

Henkilöstömenojen kehitys 2017-2020

Kunnan kokonaishenkilöstömenot olivat vuonna 2018 yhteensä 56 908 029 euroa.

Kokonaishenkilöstömenot kasvoivat vuodesta 2017 yhteensä 6,4 %. Palkkakustannuksia korottivat vuonna 2018 kunta-alan palkkojen yleiskorotus sekä kunnan maksamat palkitsemis- ja kertaerät.

Palkkamenojen kasvuun vaikutti myös vuotta 2017 oleellisesti suurempi henkilöstöresurssien kokonaiskäyttö. Kunnan väestömäärän kehitykseen suhteutettuna kasvu on kuitenkin ollut maltillista. Henkilöstömenot asukasta kohden 31.12.2018 olivat 2 757 euroa, kun ne 31.12.2017 olivat 2 687 euroa, lisäystä 2,6 %.

Vuoden 2019 henkilöstömenojen kokonaismääräksi arvioidaan 59 732 000 euroa (ennuste). Vuonna 2019 kunta-alan palkkoja korotettiin 1 % yleiskorotuksella. Lisäksi on Sipoon kunnan palkkakilpailukyvyn ylläpitämiseksi toteutettu eräitä muita pienempiä palkantarkistuksia.

Kunta-alan nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 asti. Uusien sopimusten kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida, mutta Sipoossa varaudutaan talousarviossa 1,75% korotusvaraun. Myös palkan sivukulujen kehitys perustuu arvioon ja nämä täsmentyvät vasta 2019 lopussa. Talousarviovuodelle 2020 arvioidaan palkkamenojen kokonaismäärä 59 856 000 euroksi.

Henkilöstöresurssin käyttö 2020

Henkilöstöresurssin kokonaiskäyttö kasvaa kunnan väestömäärää hitaammin. Palvelutarpeen kasvuun vastataan pääasiassa tuottavuutta nostamalla. Kunnan kasvaessa on kuitenkin varmistettava henkilöstöresurssin riittävyys niissä tehtävissä, joissa kunnan kasvun vaikutus on suurin.

Rekrytointitarpeesta suurin osa syntyy eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta. Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän noin 25 henkilöä vuosittain jaksolla 2019–2021. Eläkkeelle voi kuitenkin jäädä joustavasti 63–68 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea ennakoita. Henkilöstön eläkkeelle siirtymisen ja muun vaihtuvuuden varalta osastoilla tulisi olla suunnitelma siitä, millä muulla tavalla ja/tai muulla osaamisella tehtävät voidaan järjestää uudelleen ilman, että kaikkia virkoja tai tehtäviä täytetään rekrytoimalla uusi henkilö tilalle.

Talousarvion mukaisten henkilötyövuosien (HTV) kehitys 2017–2020:

Henkilöstö HTV	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Ennuste 2019	TA 2020
KH	66	71	69	80	75	90
Kunnan johto	1	2	2	2	1	1
Talous- ja hallintokeskus	46	50	48	58	57	52
Kehitys- ja kaavoituskeskus	18	19	19	20	17	37
Sote	332	346	375	358,5	379	363
Hallinto ja talous	10	9	10	10	9	10
Lapset ja nuoret	40	45	61	45	62	60
Työikäiset	121	129	139	131	135	119
Ikäihmiset	128	129	134	132	142	139
Ruokapalvelu	35	34	32	34	32	35
Sivi	594	614	646	625	642	644
Hallintopalvelut	2	4	3	4	2	2
Varhaiskasvatus	238	233	240	250	218	225
Koulutuspalvelut	310	332	356	326	372	367
Kulttuuri- ja vapaa-aika	44	45	46	46	50	50
Teky	103	103	104	136	116	117
Kehittäminen ja tuki	11	11	11	11	11	12
Rakennusvalvonta	10	9	11	11	11	12
Ympäristönsuojelu	5	5	5	6	4	7
Katu- ja viheralueet	14	15	15	15	17	16
Toimitilapalvelut	63	63	62	73	74	70
Kunta	1094	1134	1194	1200	1213	1214
Sipoon vesi	9	8	9	10	8	10
Kunta yhteensä	1103	1142	1203	1210	1221	1224
Kunnan asukasluku	19 922	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600
Yhteensä HTV/1000 asukasta	55,4	56,2	58,2	56,0	57,7	56,7
Yhteensä asukasta/HTV	18,1	17,8	17,2	17,9	17,3	17,6

Uudet virat ja toimet sekä muut muutokset 2020

Vuoden 2020 talousarviossa varataan yhteensä 1224 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstöresurssin edellyttämä palkkamääräraha. Määrä sisältää arvioitun sijaistarpeen. Kokonaismäärä vastaa kutakuinkin vuodelle 2019 ennakoitua henkilöstöresurssin käyttöä.

Valiokuntien taloussuunnitelmissa ei esitetä henkilöstölisäyksiä vuodelle 2020. Mahdollisten uusien virkojen ja tehtävien perustamisesta päätetään erikseen vahvistetun talousarvion puitteissa. Kaikki uudet virat ja toimet tulevat kunnanhallituksen käsittelyyn ennen kuin ne laitetaan hakuun. Korvaavissa rekrytoinneista noudatetaan kuten aikaisemmin rekrytointilupamenettelyä.

Kunnan työllistämistoiminta siirretään 1.1.2020 lukien osaksi Kehitys- ja kaavoituskeskusta. Muutoksen myötä keskukseen siirtyy arviolta 17 henkilötyövuotta vastaava työpanos Sosiaali- ja terveysosastolta. Uudessa perustettavassa työllisyysyksikössä on yksi vakinainen toimi, muut ovat määräaikaista ja pääasiassa työllistämistoimenpiteenä palkattua henkilöstöä. Kehitys- ja kaavoituskeskuksen henkilöresurssin määrän kokonaismuutokseen vaikuttaa myös kehitysjohtajan viran ja yrityskoordinaattorin tehtävän täyttäminen loppuvuodesta 2019.

Talous- ja hallintokeskuksesta vähenee 5 henkilötyövuotta vastaava työpanos palkka- ja taloushallinnon uudelleenorganisoinnin myötä. Muilla osastoilla henkilöstömäärän muutosten arvioidaan jäävän vähäisiksi.

2 TALOUSARVIO 2020 TALOUSSUUNNITELMA 2020–2022

2.1 Tuloperusteet

2.1.1 Toimintatuotot

TOIMINTATUOTOT Spoon kunta ja Spoon vesi, ulkoiset, 1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Ero %
MYYNITUOTOT	9 446	9 354	8 784	8 748	-0,4 %
MAKSUTUOTOT	7 246	6 462	7 106	7 126	0,3 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 042	1 006	879	840	-4,4 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 339	8 968	8 802	8 685	-1,3 %
Pysyv. Vastaavien myyntivoitot	2 073	4 237	5 000	4 200	-16,0 %
YHTEENSÄ	24 073	25 790	25 571	25 399	-0,7 %

Ulkoiset toimintatuotot laskevat hieman verrattuna vuoden 2019 talousarvioon, mikä johtuu maanmyynnistä saatavien myyntivoittojen vähenemisestä.

Maanmyynnistä saatavien myyntivoittojen on arvioitu olevan n. 4 milj. euroa vuosina 2020–2022. Tontinvuokratuottoja arvioidaan kertyvän 0,6 milj. euroa vuonna 2020.

2.1.2 Verotulot

Verotuloennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön budjettiriihessä linjatut verotuksen muutokset ja valtiovarainministeriön julkistamat ennusteet. Lisäksi ennusteessa on huomioitu elokuun 2019 tilitykset sekä Verohallinnon julkaisemat ennakkotiedot verovuoden 2018 verotuksesta.

Kunnallisveron ennakonpidätysten kertymät eivät ole kasvaneet odotetulla tavalla vuonna 2019. Kuntaliiton arvion mukaan ennakoita olisi pitänyt kertyä kunnille elokuun loppuun mennessä yli 450 milj. euroa toteutunutta enemmän johtuen verokorttiuudistuksesta sekä tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmista.

Verohallinnon tekemien selvitysten perusteella suurin osa kertymävajeesta johtuu verokorttiuudistuksesta ja tulorekisteriin liittyvät ongelmat selittävät vain murto-osan (13%) vajeesta. Verokorttiuudistuksessa on kyse siitä, että uudessa ennakoperintämenettelyssä on luovuttu palkkakausiakohtaisista tuloajoista ja sivutulokorteista, jonka johdosta ennakonpidätykset on toimitettu alkuvuodesta huomattavasti aiempaa käytäntöä alhaisempina.

Verohallinnon laatiman selvityksen perusteella verokorttiuudistuksesta johtuva kertymävaje alkaa korjaantua suurelta osin vasta joulukuussa 2019 tehtävissä ennakonpidätyksissä. Täten loppusyksyn aikana kertymävaje kasvaa edelleen kuukausittain, elleivät veronmaksajat korota laajasti veroprosenttejaan tai verokorttien vuosittaiset ansiorajat ylity laajasti. Tilityksissä korjausliike näkyisi siten suuremmassa määrin vasta tammikuussa 2020. Lopullisesti vaje korjaantuu vasta verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen.

Veroennustekehikossa vuoden 2019 ennakkoverojen kertymävajeeksi on uudistusten johdosta oletettu - 600 milj. euroa. Verokorttiuudistus on pysyvä muutos. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin verovuoden 2020 ennakkoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakot vastaavasti alemmalle tasolle.

Ennusteessa on huomioitu myös Verohallinnon uusimmat (7.9.) ennakkotiedot verovuoden 2018 verotuksesta sekä veroperustemuutokset vuodelle 2020 VM:n talousarvioesityksen mukaisina.

Talousarvioesityksen mukainen ansiotasoindeksin tarkistus veroperusteisiin on ollut ennusteessa sisällä jo keväästä lähtien, mutta nyt ennusteessa on huomioitu myös ensisijaisesti pienituloisille palkka-, eläke- ja päivärahatulon saajille kohdistettu ansiotuloveron kevennys, jonka arvioidaan vähentävän kunnallisverotuottoa n. 130 milj. eurolla. Toisaalta taas kotitalous- sekä asuntolainojenkorkojen vähennysten leikkaus arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja n. 50 milj. eurolla.

Ansiotasoindeksitarkistuksen kanssa veroperustemuutosten arvioidaan vähentävän kuntien verotuloja - 312 milj. eurolla vuonna 2020, jotka on VM talousarvioesityksessä esitetty kompensoitavaksi kunnille hallitusohjelman mukaisesti.

Kertymävajeen tai Verohallinnon ennakkotietojen perusteella ei koko maan tasolla ole ollut syytä muokata maksuunpantavan kunnallisveron ennustetta vaan ainoastaan verotulojen kertymisen jaksotusta. Esitetyt veroperustemuutokset sen sijaan siis alentavat myös maksuunpantavan kunnallisveron arviota vuodelle 2020.

Yhteisö- ja kiinteistövero

Yhteisöveron arvioissa verovuosille 2019 – 2022 on pohjana käytetty valtiovarainministeriön ennustetta yhteisöjen verotettavasta tulosta ottaen huomioon maksuunpantujen ennakkoverojen kehitys. Ennusteen taustalla on kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutos. Ennusteessa on myös huomioitu elokuun 2019 yhteisöverotilitykset ja Verohallinnon ennakkotiedot vuoden 2018 osalta.

Kiinteistöveron osalta on vuoteen 2019 asti tukeuduttu Verohallinnon kiinteistöverotilastoihin. Vuoden 2019 osalta kiinteistöveron ennakkotiedot perustuvat tietoihin, joiden pohjalta Verohallinto on määrännyt kiinteistöverot vuodelle 2019. Kiinteistöveroennuste vuosille 2020-2022 perustuu kiinteistökannan arvioituun kehitykseen.

Kunnan verotulot vuosina 2017–2022:

Veroprosentit	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TAE 2020
Tuloveroprosentti	19,25	19,25	19,25	19,25
Kiinteistöveroprosentit				
Yleinen	1,00	1,00	1,03	1,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,50	0,50	0,50	0,50
Muut kuin vak. asuinr.	1,10	1,10	1,10	1,10
Rakentamattomat rakennusp.	4,00	5,00	6,00	6,00

1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Verot yhteensä	96 897	98 946	104 150	102 800	110 000	115 300	120 800
muutos-%	4,5	2,1	5,3	-1,3	5,6	4,8	4,8
Kunnallisvero	83 263	84 729	89 201	87 700	94 560	99 438	104 379
muutos-%	3,8	5,6	7,1	-1,7	6,0	5,2	5,0
Osuus yhteisöverosta	4 677	4 774	4 949	4 400	4 540	4 662	4 921
muutos-%	14,8	2,1	3,7	-11,1	-8,3	2,7	5,6
Kiinteistövero	8 957	9 444	10 000	10 700	10 900	11 200	11 500
muutos-%	6,8	5,4	5,9	7,0	9,0	2,8	2,7

Kunnan tulovero

Vuonna 2019 kunnallisveron arvioidaan toteutuvan noin 1,5 milj. euroa talousarviota heikompana, koska kunnallisverotulot ovat ennakonpidätysmenettelyn muutoksista sekä ansiotulotietojen uudistuneesta ilmoitustavasta johtuen jääneet merkittävästi alhaisemmiksi. Ennakonpidätysten tilitysvaje suhteessa ennusteisiin oli elokuun 2019 lopussa 600 – 700 milj. euroa. Tilitysvaje kertynee vuoden 2020 aikana.

Suunnittelukaudelle 2020–2022 lähtökohtana on nykyinen kunnallisveroprosentti 19,25 %, koko maan tuloverokertymän arvioitu kasvu sekä väestönkasvun vaikutus. Vuoden 2020 kasvun ennakoidaan olevan 5,8 % ja sen jälkeen keskimäärin noin 4 % vuosina 2021 ja 2022.

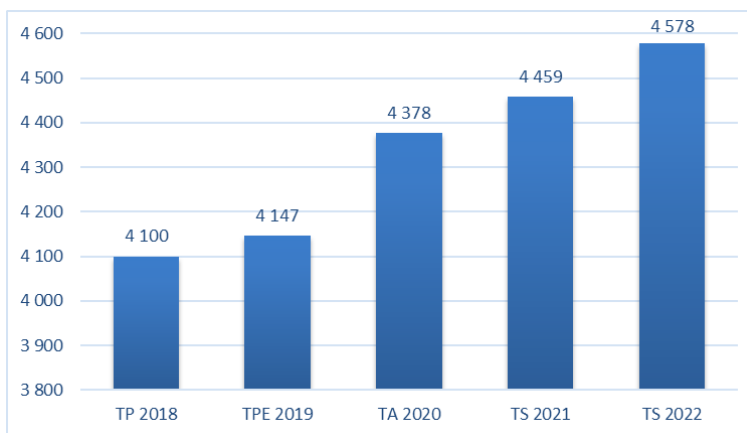
Vuoden 2018 verotuloarvioita tehtäessä on ollut käytettävissä ennakotieto vuoden 2018 verotuksesta, jonka mukaan verotettavat ansiotulot nousivat Sipoossa 5,2%.

Vuonna 2019 Sipoon ennakonpidätyksen alaisten tulojen arvioidaan kasvavan 5,2 %.

Kunnallisverotilitysten arvioidaan nousevan noin 3,5 % ja kunnallisverokertymän olevan 87,7 milj. euroa.

Erilaisista verotuksesta tehtävistä vähennyksistä johtuen Sipoon kunnan todellinen veroaste on 14,74 %.

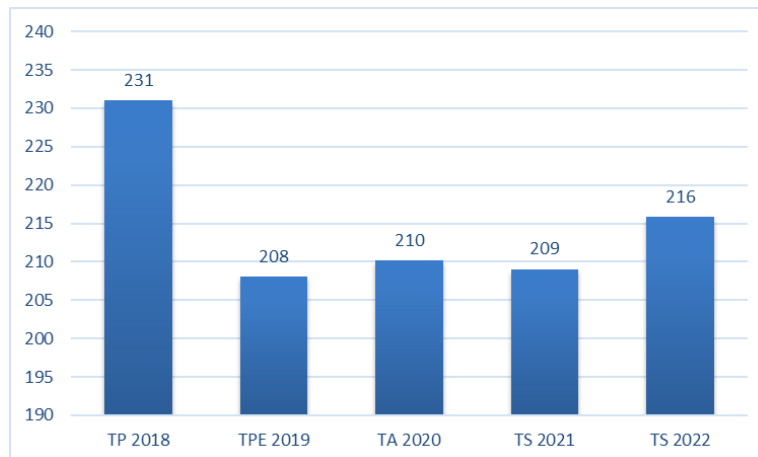
Kunnallisverotulot euroa/asukas

Yhteisövero

Yhteisöveron tuoton ennustetaan nousevan jonkin verran vuoden 2019 ennustetusta 4,4 milj. eurosta 4,5 milj. euroon vuonna 2020. Yhteisöveron arvioissa verovuosille 2019 - 2022 on pohjana käytetty valtiovarainministeriön ennustetta yhteisöjen verotettavasta tulosta ottaen huomioon maksuunpantujen ennakkoverojen kehitys. Ennusteen taustalla on kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutos. Ennusteessa on myös huomioitu elokuun yhteisöverotilitykset ja Verohallinnon ennakkotiedot vuoden 2018 osalta.

Yhteisöverotulot euroa/asukas

Kiinteistövero

Vuoden 2019 ennuste (10,7 milj. euroa) perustuu verohallinnolta saatuihin ennakkotietoihin. Sen jälkeen kasvu vuosittain (0,1–0,2 milj. euroa) perustuu valmistuviin uusiin rakennuksiin.

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan valtuusto määrittää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa tulevan vuoden tuloveroprosentin.

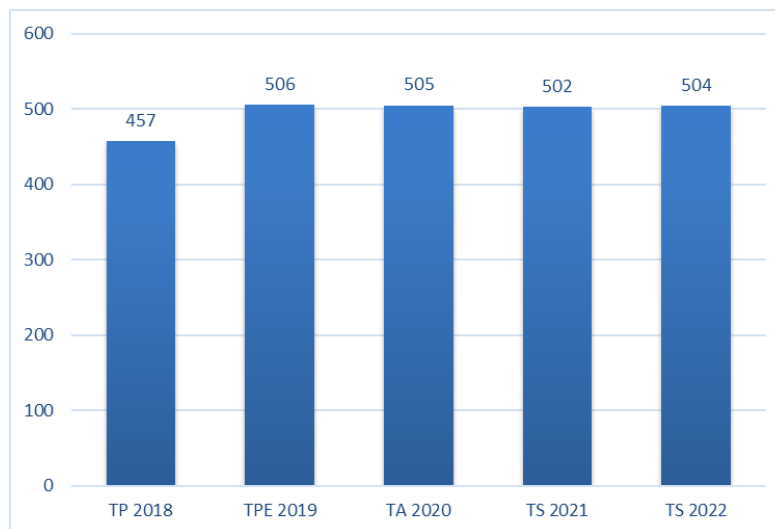
Talousarviossa kiinteistöverotulon arvioidaan olevan 10,9 milj. euroa vuonna 2020.

Kiinteistövero on laskettu seuraavien kiinteistöveroprosenttien perusteella:

Kiinteistöveroprosentit 2020	Vaihteluväli 2020	Sipoo 2020
Yleinen	0,93-2,00	1,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,41-1,00	0,50
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93-2,00	1,10
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,93-6,00	6,00

Kiinteistövero tuottaa Sipoon kunnalle noin 2,1 kunnallisveroprosentin verran tuloja. Vuonna 2018 kiinteistöveroja kertyi 9,4 milj. euroa ja maksuunpanon ennakkotiedon mukaan noin 10,1 milj. euroa vuonna 2019, josta kertyisi n. 9,4 milj. euroa. Vuonna 2020 kiinteistöveron tuoton arvioidaan olevan 10,9 milj. euroa ja vuosina 2021–2022 kasvavan 0,3 milj. euroa vuodessa.

Kiinteistöverotulo euroa/asukas

Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Kunnalle suoritettavat verot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Vuoden 2020 tuloveroprosentti on 19,25 eli se pysyy strategian mukaisesti samana kuin edellisvuonna. Yleinen kiinteistöveroprosentti korjataan 1,00 prosenttiin.

2.1.3 Valtionosuudet

Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmien (19.8.2019) mukaan kuntien valtionosuudet kasvavat 1 124 miljoonaa euroa (+13 %; 205 €/asukas) vuodesta 2019 vuoteen 2020. Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 7 226 miljoonaa euroa ja veromenetysten kompensatioita 2 279 miljoonaa euroa vuonna 2020 (yhteensä 8 381 milj. € vuonna 2019). Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,10 prosenttiyksikköä ja on 25,47 % vuonna 2020 (25,37 % vuonna 2019).

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Erona aiempiin vuosiin vuonna 2020 kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot erotetaan peruspalvelujen valtionosuudesta (mom. 28.90.30) ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentiltaan 28.30.35. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä.

Sipoon kunnan valtionosuuksia vähentää verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus, joka on –5,6 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja arviolta –5,8 miljoonaa euroa vuonna 2020. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on usealla kunnalla miinusmerkkinen erä kunnan omarahoitusosuuden

suuruudesta johtuen, ja se vähentää kunnan kokonaisvaltionosuutta. Sipoon kunnan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta –1,55 milj. euroa vuonna 2020.

Kunnan valtionosuudet yhteensä ovat Kuntaliiton ennakkolaskelman 7.10.2019 mukaan 9,3 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja veromenetysten kompensatio 6,2 milj. euroa, yhteensä 15,5 milj. euroa. Suunnitelmavuosien 2021 ja 2022 valtionosuuksien on varovasti arvioitu pysyvän vuoden 2020 valtionosuuksien tasolla.

M€	TP 2017	TP 2018	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Valtionosuudet	14,6	13,3	15,1	15,5	15,73	15,73

Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määrätymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset. Kustannustenjaon tarkistus tehdään vuosittain.

Taloussuunnitelmakaudella valtionosuuksien määrä riippuu väestönkasvusta, valtion toimenpiteistä ja mahdollisista indeksitarkistuksista tai –jäädätyksistä.

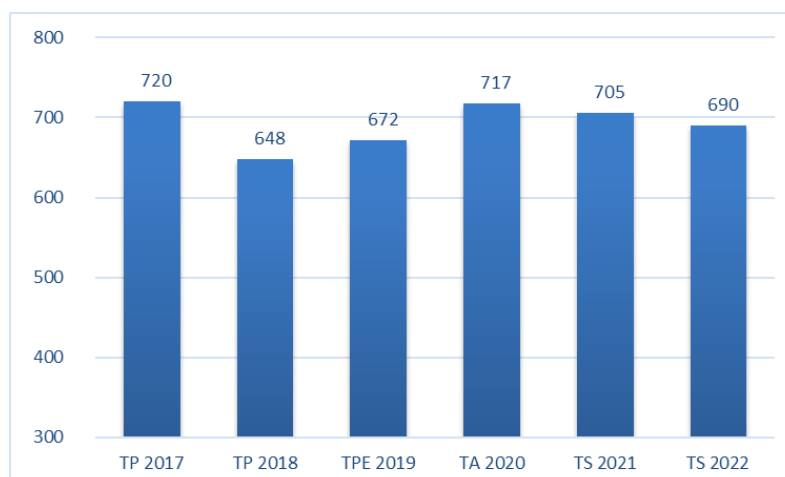
Kuntakohtaiset valtionosuusperusteet tarkistetaan vielä loppusyksyn aikana ja lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista saadaan vasta loppuvuodesta. Tämä johtaa siihen, että kuntakohtainen ennustetaulukko saadaan vasta joulukuussa.

Sipoo sai valtionosuuksia 14,6 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja 13,3 miljoonaa euroa vuonna 2018. Vuoden 2019 talousarviossa valtionosuuksien määräksi arvioitiin 13,5 miljoonaa euroa, mutta niitä saadaan päätösten mukaan 14,2 milj. euroa.

Vuoden 2020 valtionosuusarvio on laadittu syyskuussa 2019 saatujen VM:n ennakkolaskelmien perusteella ja Kuntaliiton valtionosuuslaskurilla.

Tulevan suunnittelukauden verotulontasasta on erityisen vaikea arvioida, koska kuntien väliset verotulosuhteet muuttuvat. Suunnittelukaudella valtionosuuksien määrä riippuu väestönkasvusta, valtion toimenpiteistä ja mahdollisista indeksitarkistuksista. Valtionosuuksia arvioitaessa ovat lähtökohtina olleet kansalliset ennusteet, väestönkasvun muutos ja verontasauksen vaikutus sekä tämän lisäksi epätietoisuus uudistuvasta valtionosuusjärjestelmästä. Tällä pohjalla on varovaisesti arvioitu, että valtionosuuksien määrät vuosina 2021 ja 2022 pysyisivät ainakin vuoden 2020 tasolla.

Valtionosuudet euroa/asukas

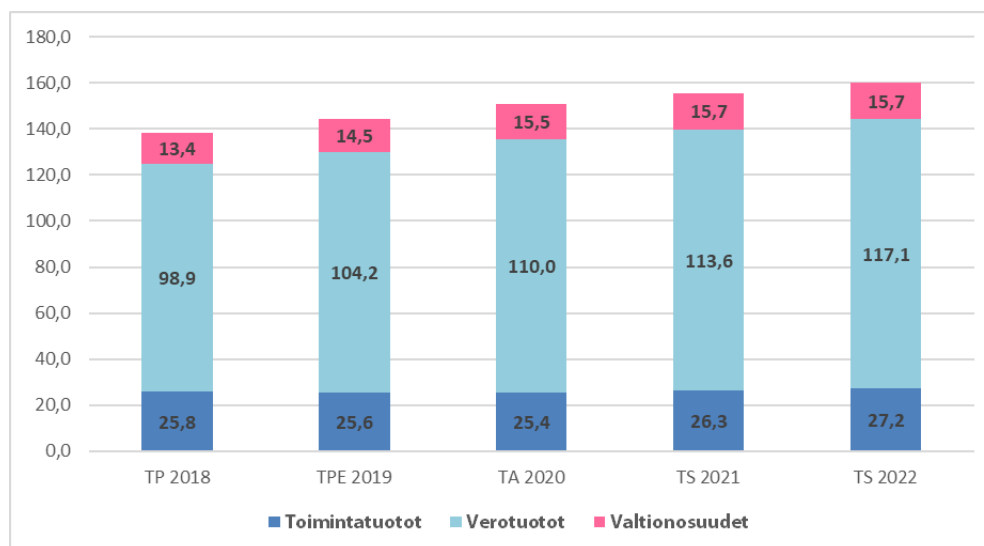

Sipoon kunnan valtionosuuksia vähentää verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, joka on –5,6 miljoonaa euroa vuonna 2019 ja arviolta –5,8 miljoonaa euroa vuonna 2020. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on usealla kunnalla miinusmerkkinen erä kunnan omarahoitussuuden suuruudesta johtuen, ja se vähentää kunnan kokonaisvaltionosuutta. Sipoon kunnan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arviolta –1,55 milj. euroa vuonna 2020.

Kunnan valtionosuudet yhteensä ovat Kuntaliiton ennakkolaskelman 19.8.2019 mukaan 10,2 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja veromenetysten kompensatio 6,3 milj. euroa, yhteensä 16,5 milj. euroa. Suunnitelmavuosien 2021 ja 2022 valtionosuuksien on varovasti arvioitu pysyvän vuoden 2020 valtionosuuksien tasolla.

2.1.4 Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä

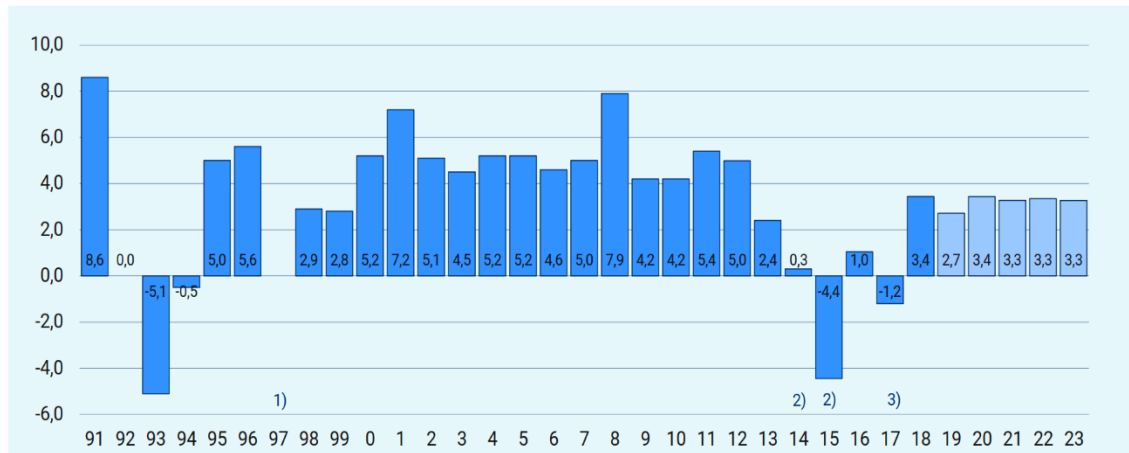
Sipoon kunta ja Sipoon vesi	TP 2018	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä M€	138,1	144,2	150,9	155,6	159,9

2.2 Menoperusteet

Kuntatalouden tilanne heikkeni huomattavasti vuonna 2018. Kuntatalouden tulot laskivat edellisvuodesta ja samaan aikaan menot kasvoivat viime syksynä arvioitua nopeammin. Toimintamenot jatkavat kasvuaan koko kehyskauden 2020 - 2023. Väestön ikärakenteen muutos kasvattaa kuntatalouden palvelutarvetta noin 0,5 prosenttia vuosittain. Työttömyysasteen laskiessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä kansantalouden ansiotason nousun arvioidaan kohoavan noin 3 prosentin tuntumaan lähivuosina, minkä arvioidaan heijastuvan myös kuntatalouteen menopaineena. Myös investointimenot jatkavat kasvuaan, sillä sairaaloiden ja koulujen rakentaminen sekä infrainvestoinnit jatkuvat vilkkaana. Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy vuosina 2020–2023 mittavana. Siksi kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta on kehitysarviossa kehyskaudella 1,2–1,7 mrd. euroa negatiivinen. Kuntatalouden lainakanta kasvaa kehyskaudella nopeasti. Korkotaso on pysytellyt viime vuosina matalalla tasolla, mutta sen odotetaan nousevan pikkuhiljaa keskipitkällä aikavälillä. Kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit

Kunnanhallituksen 18.6.2019 hyväksymässä talousarviokehyksessä tavoitteena on, että tuloslaskelman osoittama tulos olisi vähintään +/-0.

Kehyksen tuloslaskelman toimintakate perustuu seuraaviin indeksiennusteisiin:

- kuluttajahintaindeksi 1,6 %
- peruspalveluiden hintaindeksi 3,0 %
- henkilöstömenot 1,75 %.

Lisäksi kehyksessä on varauduttu kunnan kasvuun ja ikärakenteen muutoksen aiheuttamiin kustannuksiin.

Vaikka osastojen kehysesityksiä karsittiin 5,88 milj. eurolla, on kehyksen nettomenojen (toimintakateen) kasvu 5,1 prosenttia verrattuna kuluvan vuoden alkuperäiseen talousarvioon.

Koko kuntasektorin menojen kasvuennuste vuodelle 2020 on 3,4 prosenttia ja 3,3 prosenttia vuosille 2021 ja 2022.

Toimintakate on kuitenkin vuoden 2019 toisen osavuositarkastuksen ennusteen mukaan heikkenemässä 2,8 milj. euroa talousarviosta ja toimintamenot ylittämässä talousarvion 4 milj. eurolla.

Valtuustokaudelle 2018 – 2021 laaditun strategian yhtenä tavoitteena on, että kunnan käyttötalous ilman tontinmyyntituloja on positiivinen. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää talouden sopeuttamisohjelmaa, jossa lähtökohtana tulee olla kunnan palvelutuotannon kustannukset suhteessa muiden samankokoisten kuntien vertailukelpoisiin kustannuksiin.

2.2.1 Talousarvion keskeiset vaikutukset kunnan toimintaan vuonna 2020

Talousarvio vuodelle 2020 näkyy kuntalaisille tiukkana budjettina, jossa kuitenkin pystytään laadukkaasti vastaamaan kuntalaisten lisääntyneeseen palveluntarpeeseen. Kunta ei lisää kuntalaisten verotaakkaa vuonna 2020, eli kuntalaisten maksettavaksi tulevat kunnallisverot pysyvät ennallaan.

Sipoo ottaa käyttöön uuden sähköisen asiointiportaalin ja uudistaa verkkosivunsa yhdistäen kaikki erilliset verkkosivut yhdelle alustalle. Kuntalaisten palveluiden tarjoamista Nikkilän ja Söderkullan keskustoissa parannetaan. Yhteisen asiakaspalvelun konseptia kirkastetaan edelleen.

Kuntala siirtyy alkuvuodesta Livalin tiloihin samalla huomioiden kuntalaisten asiointitarpeet sekä Nikkilän keskustassa että Kuntalassa.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa alueellisen kotisairaalan Sipoon toimipiste aloittaa toimintansa Porvoon sairaalan alaisuudessa kevään 2020 aikana. Toiminnan tavoite on parantaa potilaslähtöistä hoitoa ja vahvistaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä. Myös lastensuojelun ja vanhus- sekä vammaispalveluiden resurssit on vahvistettu.

Sipoonlahden koulun laajennustyöt valmistuvat ja tilat otetaan kokonaisuudessaan käyttöön. Söderkullan skola siirtyy samaan kiinteistöön Sipoonlahden koulun kanssa ja Opintien paviljongeista luovutaan syksyllä 2020. Jokipuiston koulun väistötilojen käyttö ja Nikkilän Sydämen laajennustyöt jatkuvat. Oppilasmäärien odotetaan pysyvän samoina. Kunnan talousarvio vaatii sopeuttamistoimenpiteitä, mikä tulee vaikuttamaan ryhmäkokoja kasvuun.

Varhaiskasvatuksessa lapsimäärät ovat pysyneet hyvin samoina viime vuosina (kunnallinen ja yksityinen yhteensä), mutta alle kuusivuotiaiden lasten määrä Sipoon kunnassa näyttäisi vähenevän jonkin verran. Huoli varhaiskasvatuspaikkojen riittävyydestä on kuitenkin edelleen ajankohtainen ja palveluverkkoa pyritään kehittämään tarpeiden mukaisesti yhdessä koko sivistysosaston ja Teknisen osaston kanssa.

Kunnan asukasmäärän kasvu samalla kun kunnan talousarvio vaativat sopeutumistoimia on haaste kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille. Palvelujen kysyntä kasvaa ja ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys myös taloudellisessa mielessä lisääntyy, kun asukastiheys kasvaa. Harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on siksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite.

Investointien määrä ensi vuonna on suuri ja pääpaino on palvelurakentamisessa. Vuonna 2020 Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostöiden toinen vaihe valmistuu ja Nikkilän Sydämen laajennustyöt jatkuvat siten että hanke valmistuu vuonna 2021. Lisäksi investoidaan infrastruktuurin rakentamiseen käynnissä olevien kaava-alueiden viimeisteleiseksi ja uusien kaava-alueiden suunnittelemiseksi kaavoituksen ohessa.

Rakennusvalvonnan lupaprosessissa on käytössä sähköinen asiointi lupapiste.fi ja hakijoilla on käytössä mm. lupapolku laadukkaasti ja asiakaslähtöisen palvelun tuottamiseksi. Tekniikka ja ympäristöpalveluissa henkilöstön työpanosta suunnataan myös siihen, että Sipoon valtuustokauden tavoitteita saadaan edistettyä. Esimerkiksi Keravan ja Nikkilän välisen henkilöjunaliikenteen ratkaisua ajetaan voimakkaasti eteenpäin.

Kaavoituksella tavoitellaan hyvää kaavavarantoa ja monipuolista tonttitarjontaa. Vuonna 2020 pyritään saamaan lisää omakotitalotontteja myyntiin sekä Söderkullan Taasjärven että Nikkilän kartanon alueilla. Lisäksi ensi vuonna valmistuu Söderkullan kartanon pohjoispuoleisen asuinalueen kaava, joka mahdollistaa pientalovaltaisten tonttien myynnin lähivuosina jokimaisemasta. Nikkilän kaavarunko sekä

Nikkilän kartanon laajempi kaava saadaan myös nähtäville. Talmassa tullaan panostamaan tässä vaiheessa osayleiskaavan mahdollistamiin sekä pohjois- että eteläosan pientalovaltaisiin kaavoihin samalla kun Talman keskustan kaava saadaan valmiiksi.

Liikennesuunnittelussa tullaan kuulemaan asukkaista HSL:n kokemuksista sekä toiveista tulevan reittikilpailutuksen suhteen.

Elinkeinopalveluissa on aloittanut yrityskoordinaattori, joka tulee lisäämään vuorovaikutusta kunnan ja sipoolaisten yritysten välillä. Yritystonttikauppa jatkunee vilkkaana sekä Bastukärrissä että Sibbesborgin yritysalueella.

Toimintakeskus Risteys siirtyy Sosiaali- ja terveysosastolta Kehitys- ja kaavoituskeskukseen Työllisyysyksiköksi. Tällä pyritään entisestään parantamaan yhteistyötä kaikkien kunnassa työvoimaa tarvitsevien toimijoiden välillä sipoolaisten jatkokouluttamiseksi ja työllistämiseksi.

2.2.2 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

Käyttötalousosa	1 000 €	Stovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Keskusvaalilautakunta		B		
Tarkastuslautakunta		B	39	
Kunnanhallitus				
Kunnanhallitus ja -johto		N	4 680	13 429
Talous- ja hallintokeskus		N	8 955	4 756
Kehitys- ja kaavoituskeskus		N	6 864	997
Sosiaali- ja terveysosasto				
Hallinto- ja talous		N	750	400
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut		N	7 497	1 482
Työikäisten palvelut		N	37 036	3 376
Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut		N	20 208	3 099
Ruokapalvelut		N	3 480	3 734
Sivistysosasto				
Hallintopalvelut		N	260	
Varhaiskasvatuspalvelut		N	17 756	1 400
Koulutuspalvelut		N	32 899	1 674
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut		N	6 665	573
Tekniikka- ja ympäristösosasto				
Kehittäminen ja tuki		N	3 729	609
Rakennusvalvonta		N	1 066	519
Ympäristönsuojelu		N	599	30
Katu- ja viheralueet		N	2 265	253
Toimitilat		N	12 835	10 981
Kohderahoitteiset tehtävät				
IT-palvelut		N	4 315	4 543
Ruokapalvelut		N	3 480	3 734
Toimitilapalvelut		N	12 835	10 981
Tuloslaskelmaosa		Stovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot		B		110 000
Valtionosuudet		B		15 496
Rahoitustulot ja -menot		N	910	945

Investointiosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	N	3 680	
kadut sis. Kynnysinvestoinnit		3 680	
viheralueet			
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat kaava-alueet	N	50	
kadut sis. Kynnysinvestoinnit ja viheralueet		50	
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	N	310	
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä		310	
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	N	10 780	
Spoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt		6 930	
Nikkilän Sydämen laaj. Vaihe 2 opetustilat		3 850	
Uudelleen investoinnit	N	3 150	
Nikkilän Sydämen liikuntasali		2 690	
Nikkilän Sydämen päiväkot		60	
Söderkulla skolan investointi		200	
Uusi Kuntala sis. Varikon ja Snisen Hallin		200	
Peruskorjausinvestoinnit	N	8 720	
Liikuntatoimi		1 330	
Toimitilat		2 030	
Liikenneväylät ja puistot		650	
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet		4 710	
Muut investoinnit	N	6 270	
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit		100	
Maa-alueet		2 500	
Irtain omaisuus		2 090	
Osakkeet ja osuudet		1 580	
Rahoitusosa		Määrärahat	Tuloarviot
Antolainasaamisten muutokset	N		
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	N	9 400	33 600
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			3 000
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen			499
Talousarvion loppusumma		210 852	210 852
N = sitovuus nettomäärärahat/-tuloarvio, B = bruttomäärärahat/-tuloarvio			

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.3.1 Talousarvion rakenne

Talousarvio muodostuu *käyttötalous-* ja *tuloslaskelmaosasta* sekä *investointi-* ja *rahoitusosasta*. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään *Toimintakate* ja *Vuosikate*. Tuloslaskelmaosan viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden tulos*, tai jos kunta budjetoi tilinpäätössiirrot, viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden ylijäämä (alijäämä)*.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulo-rahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

2.3.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus

Yleistä

Talousarvio sisältää kunnan strategian ja siitä johdetut toimialoittaiset valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet sekä euromääräiset resurssit eri toimialoille.

Kuntalain 110 § säätelee talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio sitoo kunnan toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla näiden valvonnan väline. Talousarvion muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvion tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa toimivat kunnan kokonaistalouden ohjausvälineinä. Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalous jaettuna varsinaisen toiminnan menoihin ja tuloihin, verotuloihin, valtionosuuksiin, rahoituseriin ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toiminnan menokehitys tulee sopeuttaa keskeisten tuloerien kehitykseen. Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot varsinaisen toiminnan ja investointien osalta rahoitetaan.

Talousarvion käyttötalousosa ja investointiosa toimivat toiminnan ohjauksen välineinä.

Liikelaitoksen tulosbudjetin valtuustoon nähden sitovat erät määritellään kuntalain 120 §:ssä. Niitä ovat:

- 1) kunnan tai kuntayhtymän pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle tai kuntayhtymälle;
- 2) korvaus kunnan tai kuntayhtymän sijoittamasta pääomasta;
- 3) kunnan ja kuntayhtymän toiminta-avustus kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokselle.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset erät, laskennalliset erät

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Määräraha on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle asettama tulotavoite. Näiden erotus on toimintakate (nettomeno tai -tulo).

Määrärahaan ja tuloarvioon sisältyvät ns. sisäisen laskutuksen kautta kirjattavat sisäiset ostot ostajapuolelle ja myynnit myyvälle puolelle. Merkittävimmät sisäisen palvelun yksiköt ovat Sipoossa Toimitilapalvelut, Ruokapalvelut ja IT-palvelut. Näiden yksiköjen osalta on talousarviokirjassa erikseen esitetty yhdistetty tuloslaskelma erotettuna budjettirahoitteisista yksiköistä.

Investointiosassa käsitellään vain poistonlaiset eli aktivoitavat hankintamenot. Aktivoinnin raja on 10 000 euroa, jota suuremmat käyttöomaisuushankinnat, ensikertainen kalustaminen ja osakkeiden ja osuuksien hankinta, käsitellään investointiosassa. Sipoon kunnassa vyörytyserät eivät ole käytössä.

Poistot ja vyörytyserät ovat määrärahojen ulkopuolisia eriä.

Talousarvion 2020 sitovuudet

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviokirjan alussa. Valtuuston hyväksymä sitova tavoite sitoo myös toimielimiä ja henkilöstöä samoin kuin määräraha.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan. Tavoitteet tulee pitää ajan tasalla myös määrärahojen ja tuloarvioiden mahdollisesti muuttuessa.

1. Käyttötalousosan sitovuustasona kunnanvaltuustoon nähden on toimielimen (keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus, sosiaali- ja terveysvaliokunta, sivistysvaliokunta, tekninen valiokunta sekä rakennus- ja ympäristövaliokunta) toimintakate.

Käyttötalousosassa on kolme kohderahoitteista yksikköä, Toimitilapalvelut, Ruokapalvelut ja IT-palvelut. Näiden sitovuustasona on toimintakate.

2. Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräraha.

3. Investointiosan sitovuutena on investointimenojen ja -tulojen välinen erotus investointityypeittäin:

- Laajennusinvestoinnit infra
- Laajennusinvestoinnit rakennukset
- Uudelleeninvestoinnit
- Peruskorjausinvestoinnit
- Muut investoinnit.

Investoinnit ovat sitovia hankkeita (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialan sisällä. Valiokunnalla on siis oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän ja toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

4. Rahoitusosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat antolainauksen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset.

Kunnan tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ovat sitovia ilman liikelaitosta. Liikelaitoksen laskelmat esitetään erillisinä. Laskelmat sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Sipoon Veden sidotun oman pääoman korko kunnalle on 12,0 %. Niin sanottuun sosiaaliseen luototukseen saa olla sidottuna kunnan varoja enintään 100 000 euroa.

Lainanottoa koskevat rajoitukset

Voimassa olevan hallinto- ja toimintasäännön V luvun 23 §:ssä määritellään kunnanhallituksen päätösvalta. Kunnanhallitus päättää kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista koskevat asiat.

Taloudellisen tilanteen sen salliessa talousarvioon merkitty pitkäaikaisten lainojen muutos voidaan alittaa tai korvata markkinatilanteesta riippuen lyhytaikaisella luotolla. Vuonna 2020 lyhytaikaista luottoa saa olla enimmillään 50 000 000 euroa, joka voi olla kuntatodistuksia, shekkilimiittiä tai muuta lyhytaikaista luottoa.

Käyttösuunnitelmat

Talousarviokirjassa tavoitteet, määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet on esitetty sitovina toimielin-/vastuualueitasolla. Lisäksi määrärahat ja tuloarviot on esitetty tulosyksiköittäin lisäinformaationa.

Toimielimet (valiokunta ja kunnanhallitus keskushallinnon) osalta, päättävät talousarvion käyttösuunnitelmasta tulosyksikötasolla. Tässä yhteydessä toimielimet myös hyväksyvät sitovista tavoitteista johdetut alemman tason tavoitteet eri yksiköiden noudatettaviksi.

Tulosyksikköä alemman tason tavoitteet ja käyttösuunnitelmat hyväksyy viranhaltija toimielimen hyväksymien valtuuksien mukaisesti.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön 30.1.2017. Hyväksytyssä hallinto ja toimintasäännössä on myös kunnan taloudenhoitoa säätelevä luku IX, jota noudatetaan. Tämän säännön lisäksi kunnanhallitus on hyväksynyt hankintaohjeen (2017).

Arvonlisävero

Arvonlisäveron verokannat ovat 24 %, 14 % ja 10 %. Lisäksi kunta saa laskennallisen 5 %:n palautuksen verottomista terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta.

Kunnan toiminnot jakautuvat verolliseen ja verottomaan toimintaan. Merkittävä osa kuuluu verottomiin palveluihin. Arvonlisävero saadaan palautuksena verottomassa toiminnassa ja verollisessa toiminnassa arvonlisävero saadaan vähentää ja toisaalta myyntihintaan tulee lisätä verokannan mukainen arvonlisävero, joka tilitetään valtiolle. Toimialojen määrärahat ja tuloarviot ovat talousarviossa ilman arvonlisäveroa. Poikkeuksia verottomuuteen ovat henkilökunnan lahjat ja edustusmenojen käsittely.

Valtionosuuksien hakeminen

Rahoitusosan valtionosuudet jaetaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen. Ne ovat yleiskatteisia tuloja varsinaisen toiminnan menojen kattamiseen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskemisen perusteina (valtionosuusperusteet) käytetään:

- yleisen osan määräytymisperusteita;
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisia kustannuksia;
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennallisia kustannuksia;
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteita; sekä
- erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan sekä saamelaiden kotiseutalueen kunnan lisäosien määräytymisperusteita.

Osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta otetaan huomioon myös laskennallisiin verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus sisältää mm. lukiodien, ammatillisten koulujen sekä liikunnan, kulttuuritoimen ja nuorisotyön valtionosuudet.

Valtionosuuden tarkastaminen ja oikaisuvaatimuksen tekeminen opetus- ja kulttuuritoimen muun valtionosuuden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle. Peruspalveluiden valtionosuuden tarkastaminen eri osatekijöiden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Oikaisuvaatimuksen tekee kunnanhallitus.

Erilliset valtionavustukset toimialoilla erilaisiin hankkeisiin ja projekteihin kirjataan ko. toimialan tuloksi, jolloin tuloja voidaan käyttää toimintamenojen katteeksi.

Investointien perustamiskustannusten valtionavustusten hakemisesta ja selvityksistä vastaa se toimiala, jonka alaisesta hankkeesta on kysymys. Valtionavustus kirjataan ko. hankkeen rahoitusosuudeksi jakotettuna investoinnin toteutumisen mukaan. Toimitilat valvoo rakennushankkeiden valtionlainojen ja -avustusten hakemista.

Sisäiset veloitukset – kustannusten kohdentaminen

Sisäisten veloitusten tavoitteena on kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan. Veloituksen kohteena olevan palvelutoiminnan tulee olla säännöllistä ja toistuvaa.

2.3.3 Tilivelvollisuus

Tilivelvolliset kuntalain 125 §:n mukaan vuonna 2020

Tilivelvollisella tarkoitetaan ao. toimielimen ja vastualueen johtavaa viranhaltijaa, jolle myönnetään vastuuvapaus. Tilivelvollisten määrittelyminen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

2.3.4 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta

Talousarvion seuranta ja raportointi

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion ja tunnuslukujen seuranta tulee olla jatkuvaa ja se on osa toiminnan ja talouden ohjausta johtamisessa.

Valiokuntien ja kuntakonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tulee raportoida toiminnastaan ja talouden kehittymisestä kolmannesvuosittain kunnanhallitukselle ja -valtuustolle. Näissä osavuosikatsauksissa informoidaan toimialan olennaisista tapahtumista sekä selvitetään tavoitteiden, tunnuslukujen ja talousarvion toteutumista. Merkittävistä poikkeamista tulee erikseen tehdä selkoa ja raportoida niistä korjaustoimenpiteistä, joihin ryhdytään talousarviossa pysymiseksi ja erityisesti selvittää ylitysuhan kohteena olevat toiminnot, ylitysten syyt ja mahdollisuudet päästä talousarvioon tai vähentää ylityksen määrää.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa.

Ensimmäinen osavuosikatsaus on ajalta 1.1.–30.4., toinen ajalta 1.1.–31.8. ja kolmas sekä samalla vuoden viimeinen osavuosikatsaus on yhtä kuin toimintakertomus koko vuoden toiminnasta.

Osavuosikatsausten lisäksi kunnanhallitukselle ja kunnan johdolle toimitetaan ennalta sovitun aikataulun mukaan standardimuotoiset kuukausiraportit koskien talouden toteutumista ja olennaisia tapahtumia. Välitilinpäätöskuukausina mukana ovat myös osastokohtaiset tunnusluvut.

Talousarviomuutokset

Sitoviin erii (vastualue) talousarviovuoden aikana tulevista muutoksista päättää kunnanvaltuusto. Muutokset voivat koskea määrärahaa, tuloarviota tai tavoitteita. Muutosta haetaan osavuosikatsausten yhteydessä muutostarpeen tultua tietoon tai vuoden lopulla niin, että se voidaan käsitellä joulukuun kunnanvaltuustossa. Toimielimen, jossa on useita tulosyksiköitä, tulee etsiä ensin mahdollisuudet kattaa ylitystarve toimialan sisällä määrärahasiirtoina.

Määrärahasiirroista tulosyksiköiden välillä päättää asianomainen valiokunta. Esityksissä määräraha/tuloarviosiirroista tulee riittävän selkeästi mainita tulosyksiköt, josta siirretään ja minne siirretään. Talouspalvelut-yksikköön tulee lisäksi toimittaa yksityiskohtainen, meno/tulotilikohtainen erittely siirrettävästä summasta muutoksen kirjaamista varten. Määrärahasiirtoja ei enää tilikauden jälkeen voi tehdä.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain 110 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain uudistuksen myötä alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä.

Kunnan vuoden 2018 tase osoittaa 16,1 miljoonan euron kumulatiivista ylijäämää, joten kuntalain edellä mainittu säännös ei ole ajankohtainen Sipoossa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA 2020-2022

Hallinnolla tarkoitetaan keskusvaalilautakuntaa, tarkastuslautakuntaa ja kunnanhallitusta. Kunnanhallitus koostuu kunnan johdosta, Talous- ja hallintokeskuksesta ja Kehitys- ja kaavoituskeskuksesta.

Sivujen lukuohje

Lyhenteiden selitykset

TP	= Tilinpäätös
TPE	= Tilinpäätösennuste
VK	= Valiokunnan esitys
KJ	= Kunnanjohtajan esitys
TAE	= Kunnanhallituksen esitys
TA	= Valtuuston hyväksymä talousarvio
TS	= Taloussuunnitelma 2021–2022

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on laadittu lihavoidulla tekstityyppillä. Muut tavoitteet ja perustelut ovat luonteeltaan toimintaa ohjaavia tai informatiivisia.

3.1. Keskusvaalilautakunta

Vastuualue: Vaalit

Vastuhenkilö: Hallintopäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Vuonna 2020 ei toimiteta säännönmukaisia vaaleja. Seuraavat säännönmukaiset vaalit ovat kuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 18.4.2021. Vuonna 2022 ei toimiteta säännönmukaisia vaaleja.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2020								
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE								
sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2020
TULOT		33	70	33	-	-	-	
MENOT	-	21	- 99	- 21	-	-	-	
TOIMINTAKATE		11	- 29	12	-	-	-	-
Menot euroa/asukas	-	1	- 5	- 1	-	-	-	

3.2. Tarkastuslautakunta

Vastuualue: Tilintarkastus

Vastuuhenkilö: Lautakunnan puheenjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2020									
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE									
sis.+ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2020	
TULOT									
MENOT		- 27	- 40	- 40	- 39	- 39	- 39	- 39	39
TOIMINTAKATE		- 27	- 40	- 40	- 39	- 39	- 39	- 39	39
Menot euroa/asukas		- 1	- 2	- 2	-2	-2	-2	-2	2

3.3. Kunnanhallitus

Vastuualue: Yleishallinto ja kunnan johto, Talous- ja hallintokeskus, Kehitys- ja kaavoituskeskus

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

Kunnanhallituksen alaiseksi toiminnaksi siirtyy vuodesta 2020 alkaen toimintakeskus Risteys sosiaali- ja terveysvaliokunnalta. Samalla sosiaali- ja terveysvaliokunnalta siirtyvät työllisyysyksikköön työmarkkinatuen kuntaosuus noin 740 000€ sekä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden toimintarahan maksut yhteensä 40 000€. Kunnanhallituksen määrärahoihin on siirretty myös toimialojen Kuntien Eläkevakuutuksen eläkemenoperusteiset maksut, 1,47 M€. Edellä olevista johtuen kunnanhallituksen vastuualueen määrärahat ja tuloarviot eivät ole talousarviossa vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Toimintaympäristön muutoksista keskeisimpiä ovat Antti Rinteen hallituksen sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus ja siihen liittyvä mahdollinen erillisratkaisu Uudellamaalla sekä valtiovarainministeriön käynnistämän Kuntien taloustiedon tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelman (Kuntatieto-ohjelma) mukaiseen automaattiseen talousraportointiin valmistautuminen.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2020

Sitovat tavoitteet on määritelty tulosityksikkötasolla.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2020								
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE								
sis.+ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2020
TULOT		17 766	19 060	19 857	18 983	19 183	19 183	19 183
MENOT		- 14 483	- 16 830	- 16 971	- 19 833	- 20 999	- 20 499	- 20 499
TOIMINTAKATE		3 283	2 230	2 886	- 850	- 1 816	- 1 316	- 1 316
Menot euroa/asukas		- 701	- 779	- 802	- 918	- 972	- 949	- 949

TOIMINTAKATE TULOYKSIKÖITTÄIN

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2022
Kunnan johto	10 057	11 349	11 211	10 018	8 749	8 749	8 749
Talous- ja hallintokeskus	- 3 562	- 3 616	- 3 548	- 4 302	- 4 199	- 4 199	- 4 199
Kehitys- ja kaavoituskeskus*	- 3 213	- 4 832	- 4 778	- 6 567	- 6 367	- 5 867	- 5 867
*Risteyks1.1.20							

Kunnanhallitus	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TAE 2020*	TS 2021 *	TS 2022 *
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	15 447	17 765	19 060	19 857	19 183	19 816	20 470
Määräraha	-14 427	-14 483	-16 830	-16 971	-20 499	-21 175	-21 874
Toimintakate	1 020	3 282	2 230	2 886	-1 316	-1 359	-1 404
Määrärahan muutos %	3,7	0,4	16,2	0,8	21	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina	-520	-56	-2 347	-141	-3528		
Toimintakatteen muutos %	-71,0	221,8	-32,1	29,4	-145,6		
Toimintakatteen muutos euroina	2 501	-2 262	1 052	-656	4 202		
Asukkaat	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	50	159	103	136	-61	-61	-62
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	68,5	69		70	90		
Toimintakulut yhteensä	-210 613	-209 899		-242 443	-227 767		
Toimintakulut	-14 429	-14 484	-16 829	-16 970	-20 499	-21 175	-21 874
Ulkoiset kulut	-13 462	-13 408	-15 686	-15 827	-18 679	-19 299	-19 936
Sisäiset kulut	-967	-1 076	-1 143	-1 143	-1 821	-1 881	-1 943
Henkilöstökulut	-4 394	-4 191	-4 842	-4 842	-6 632	-6 851	-7 077
Palveluiden ostot	-6 304	-6 330	-8 125	-8 266	-8 836	-9 128	-9 429
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-626	-768	-692	-692	-867	-896	-925
Avustukset	-74	-55	-80	-80	-830	-861	-889
Muut toimintakulut	-2 064	-2 065	-1 947	-1 947	-1 514	-1 564	-1 615
Toimintatuotot	15 447	17 765	19 060	19 857	19 183	19 816	20 471
Ulkoiset tuotot	3 895	5 414	5 693	6 493	5 223	5 396	5 574
Sisäiset tuotot	11 553	12 352	13 367	13 367	13 959	14 419	14 895
Myyntituotot	33	9	2	2	59	61	63
Maksutuotot	579	188	51	51	50	52	54
Tuet ja avustukset	296	216	252	252	390	403	416
Muut toimintatuotot	500	230	124	123	125	129	133
Maan myynti	2 073	4 237	5 000	5 800	4 200	4 339	4 482
Tontinvuokratuotot	414	534	265	265	400	413	427

Kunnanhallitus

Tulosyksikkö: Yleishallinto ja kunnan johto

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TAE 2020*	TS 2021 *	TS 2022 *
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	11 108	12 918	13 688	14 488	13 429	13 873	14 330
Määräraha	-2 638	-2 861	-3 009	-3 277	-4 680	-4 834	-4 994
Toimintakate	8 470	10 057	10 678	11 211	8 749	9 038	9 336
Määrärahan muutos %	13,8	8,5	5,2	8,9	42,8	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina	-321	-223	-148	-268	-1 403		
Asukkaat	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	417	487	494	530	405	405	409
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	4	4		1	1		
Toimintakulut yhteensä	-659 500	-715 250		-3 277 000	-4 680 000		

Tulosyksikkö: Talous- ja hallintokeskus

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Valtiovarainministeriön johdolla toteutettavan Kuntien taloustiedon tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelman (Kuntatieto-ohjelma) mukainen automaattinen talousraportointi Valtiokonttoriin alkaa vuodesta 2021. Vuoden 2021 alusta kunnat ja kuntayhtymät toimittavat määrämuotoiset tilinpäätös-, talousarvio- ja muut taloustiedot (esim. neljännesvuosiraportit) Valtiokonttorin kuntatalouden tietopalveluun kuitenkin niin, että vuoden 2020 talousarvion tiedot toimitetaan jo tammikuussa 2020. Automaattisen talousraportoinnin tiedonsiirron testaus ja muu valmistautuminen alkavat jo syksyllä 2019 ja jatkuu vuonna 2020.

Vuoden 2020 alusta osa talouspalveluista ulkoistetaan Sarastia Oy:öön. Ulkoistettavat talouspalvelut määritetään syksyn 2019 aikana.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Talous- ja hallintokeskuksessa keskitytään vuonna 2020 hankkeisiin, jotka koskevat kaikkia vastualueita eli koko kuntaa. Jo loppuvuonna 2019 on aloitettu hanke, jossa talouspalveluiden ja henkilöstöpalveluiden järjestelmät ja toiminta uudistetaan. Käytännössä tämä tarkoittaa käytössä olevien järjestelmien tietosisällön eheyttämistä, tietojen siirron tilaamista ja valvontaa sekä toimintatapojen kartoittamista, uusien toimintatapojen kehittämistä, uusien järjestelmien (Sarastia Oy) oppimista ja kouluttamista sekä jatkuvaa viestintää. Lisäksi nykyiset järjestelmät ja toimintatavat pitää ajaa hallitusti alas ja muutoshanke tulee toteuttaa niin, ettei tukipalveluiden tuotanto häiriinny hankkeen aikana. Hankkeen aikana talouspalveluiden ja henkilöstöpalveluiden resurssit kohdennetaan hankkeen lisäksi vain operatiivisten palveluiden tukemiseen.

IT-palvelut-yksikkö osallistuu ensi vuonna Talous- ja hallintokeskuksen edellä mainittuihin hankkeisiin ja Uuden Kuntalan käyttöönottoon. IT-palveluiden suurimpana hankkeena on sähköisen asiointiportaalin hankinta ja käyttöönotto. Lisäksi IT-palvelut osallistuu toimialojen järjestelmähankeisiin ja verkkosivu-

uudistukseen sekä parantaa tietoturvaan liittyviä prosesseja. Talouden ohjaamisen ja hallinnan kannalta merkittävimmät haasteet ovat järjestelmätoimittajien jatkuvasti nousevat hinnat ja toimialojen itse hankkimat järjestelmät, joiden kulut ja/tai ylläpito tulee IT-palveluiden hoidettaviksi ilman etukäteissuunnittelua. Lisäksi investointihankkeissa on usein hankittu ensikalustuksena laitteita, jotka ovat huomattavasti kalliimpia kuin mitä kunnan ICT- ja AV-laitteista on linjattu ja joita on budjetoitu. Nykyinen budjetti ei riitä korvaamaan kalliimpia laitteita, kun ne kohde kerrallaan hajoavat ja joudutaan korvaamaan. IT-palvelut tulee tiivistämään yhteistyötä Sipoon veden ja muun teknisen toimialan toimijoiden kanssa, jotta hankkeissa saataisiin tehtyä kerralla kokonaistaloudellisesti parempia ratkaisuja ja moneen kertaan tekemiseltä välttyttäisiin jatkossa.

Hallintopalvelut-yksikkö keskittyy vuoden 2020 aikana ensisijaisesti asiakirjahallinnon ja arkistotoimen kehittämiseen. Tähän isoon kokonaisuuteen kuuluvat muun muassa tiedonohjaussuunnitelman laadinta ja kirjaamon toiminnan kehittäminen, esimerkiksi Sipoon kunnan arkistotoimen ja asiakirjahallinnon toimintatapaohjeistuksen päivittäminen. Tiedonohjaussuunnitelman valmistuminen on edellytys muun muassa siirtymiselle sähköiseen arkistointiin sekä asianhallinnan ohjelman version päivittämiseksi. Uusi tiedonhallintalaki, joka astuu voimaan 1.1.2020, asettaa kunnille monta uutta vaatimusta digitalisoinnin, tietopalvelun, arkistoinnin sekä suunnittelu-, kuvaus- ja tietoturvavelvoitteiden osalta. Hallintopalveluissa valmistellaan lisäksi asianhallinnan ohjelman versiopäivitystä, joka on laajamittainen työ.

Uuteen Kuntalaan muuton myötä myös arkistot siirretään Uuteen Kuntalaan tarkoituksenmukaisiin arkistotiloihin. Uuteen Kuntalaan siirto edellyttää arkistoaineiston seulontaa, puhdistusta ja mahdollisuuksien mukaan digitointia. Rakennusvalvonnassa on käynnissä aineiston digitointiprojekti. Arkistot on tarkoitus siirtää Uuteen Kuntalaan vaiheittain: päivittäistyöskentelyssä tarvittava aineisto ja lähiarkistot henkilöstön muuton kanssa samoihin aikoihin, päätearkisto vasta myöhemmin.

Viestinnän tärkein hanke on verkkosivujen uudistus, jota tehdään vuoden 2020 aikana tiiviissä yhteistyössä kunnan muiden yksiköiden kanssa. Tavoitteena, on että kunnalla on vuoden loppuun mennessä uudet ja käyttäjäystävälliset verkkosivut, jotka toimivat hyvin myös mobiilisti ja ovat saavutettavat.

Asiakaspalvelu-yksikkö on mukana sekä verkkosivu-uudistuksen että sähköisen asiointiportaalin hankkeissa ja jatkaa asiakaspalvelukonseptin kehittämistä, jolla asiakkaat saavat hoidettua asiansa jatkossa niin sanotulla yhden luukun periaatteella. Asiakaspalvelussa seurataan jatkuvasti palvelun saatavuutta.

Henkilöstöpalveluissa jatketaan 2019 aloitettua palkka- ja henkilöstöhallinnon toimintatapojen ja työkalujen nykyaikaistamista. Sarastia Oy hoitaa 1.6.2019 lukien Sipoon kunnan palkanmaksun erikseen määritellyn vastuunjakotaulukon mukaisesti. Vuoden 2020 aikana vaihdetaan nykyinen vuodesta 2005 käytössä ollut Pegasos –palkkatietojärjestelmä Sarastia Oy:n Kuntax Henkilöstö –ohjelmaan. Siirtyminen nykyaikaiseen järjestelmään on välttämätöntä, koska vanhentunut Pegasos –järjestelmä monine manuaalisine työvaiheineen muodostaa merkittävän riskin toiminnalle. Uuden palkkatietojärjestelmän hankintakustannukset arvioidaan olevan 107 000 euroa, jonka lisäksi käytöstä aiheutuvat suoriteperusteiset palvelumaksut ovat 260 000 euroa vuodessa. Henkilöstöhallinnon palkkakustannukset vähenevät vastaavasti 120 000 eurolla 2020 ja pienenevät edelleen lähivuosina. Palkkahallinnon ulkoistuksella ja tietojärjestelmien uudistamisella ei kuitenkaan tulla saavuttamaan säästöjä vielä lähivuosina, mutta pidemmällä tähtäimellä tulee järjestely olemaan kustannustehokas. Palkkahallinnon uudistamisen läpiviennin myötä voidaan henkilöstöpalveluiden jäljellä olevan henkilöstön työpanos kohdistaa entistä enemmän työhyvinvoinnin, osaamisen ja työtapojen kehittämiseen, millä tulee olemaan strategisesti entistä suurempi merkitys kunnan menestymiselle.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2020

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2020	Mittari
Teemme palvelupyynnön käsittelyn läpinäkyväksi.	Varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden palvelupyynnöt valmiit KuntaÄlyssä.	Tavoite saavutettu kyllä/ ei vuosittain.
Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla. Yli 50 prosenttia digitalisoitujen palvelujen asioinneista tehdään sähköisesti.	35 % asioinneista tehdään sähköisesti.	Montako prosenttia digitalisoiduista asioinneista tehdään digitaalisesti eli itsepalveluna.
Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Sosiaalisen pääoman kysely on suoritettu.	Henkilöstökyselyiden vastausprosentti nousee ja tulosten keskiarvo paranee.

Tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
E-myyntilaskujen osuus, %	14,7	17,1	20,0	21,0
E-ostolaskujen osuus, %	84,4	89,0	90,0	91,0

Talous- ja hallintokeskus sis.+ ulk.erät	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020*	TS2021 *	TS2022 *
Tuloarvio	3 382	3 883	4 829	4 826	4 756	4 913	5 076
Määräraha	-7 313	-7 445	-8 500	-8 373	-8 955	-9 251	-9 556
Toimintakate	-3 931	-3 562	-3 671	-3 547	-4 199	-4 337	-4 480
Määrärahan muutos %	14,2	1,8	14,2	-1,5	7,0	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina	-912	-132	-1 055	127	-582		
Asukkaat	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	-194	-172	-170	-168	-194	-194	-197
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	46,4	48		53	52		
Toimintakulut yhteensä	-157 608	-155 104		-157 981	-172 212		
IT-toiminta							
	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020*	TS2021 *	TS2022 *
Tuloarvio	2 958	3 611	4 515	4 515	4 543		
Määräraha	-2 714	-3 421	-4 006	-4 006	-4 315		
Toimintakate	243	190	508	509	228	0	0
Määrärahan muutos %	1,5	26,1	17,1	0,0	7,7		
Määrärahan muutos euroina	-41	-707	-585	0	-309		

Kehitys- ja kaavoituskeskus

Tulosyksikkö: Kehitys- ja kaavoituskeskus

Vastuhenkilö: Kehitysjohdaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Valtuuston hyväksymä strategia perustuu kunnan voimakkaaseen kasvuun. Tämä asettaa merkittäviä paineita onnistuneelle maapolitiikan hoidolle, strategiselle suunnittelulle ja maankäytön suunnittelulle sekä joukkoliikenteen järjestämiselle. Edellytysten luominen kunnan asukasmäärän ja työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiselle on keskeinen haaste koko kunnalle. Oman haasteensa näiden tavoitteiden toteutumiseen ovat tuoneet erityisesti kaavoituksen resurssivaje sekä maankäytön suunnittelun ja alueiden toteuttamisen yhteensovittaminen. Tähän on pyritty vastaamaan kehittämällä kunnassa ns. Kympin prosessia, joka sovittaa kaavoituksen saumattomasti yhteen alueiden toteuttamisen kanssa, huomioiden käytettävissä olevat resurssit. Tätä työtä pitää vielä jatkaa tulevana vuosina tavoitteiden toteutumiseksi.

Jatkossa kaavoituksen resursoinnissa tulee myös keskittyä entistä paremmin kunnalle asuin- ja työpaikkatonttikaavavarantoa tuottaviin kaavatöihin, sen sijaan että resursseja käytetään useisiin yksityisen edun hankkeisiin.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Toimintakeskus Risteyksen toiminta siirtyy sosiaali- ja terveysosastolta kehitys ja kaavoituskeskukseen vuoden 2020 alusta. Toimintakeskus nimitys vaihtuu työllisyysyksiköksi (Työllisyysyksikkö Risteys). Työllisyysyksikön perustaminen tukee kunnan työllisyyspalveluihin liittyvien nykyisten toimintojen koordinoitua, selkiyttää asiakaspalveluprosesseja. Työllisyysyksikkö vastaa kunnan työllisyyspalveluiden strategisesta suunnittelusta, työllisyyden edistämisestä, työllisyystoiminnoissa kunnan sisäisen yhteistyön kehittämisestä sekä yritys yhteistyön vahvistamisesta. Työttömyydestä aiheutuneiden kuntaosuuksien kustannusten hallinta sisältyy merkittävänä toimenpiteenä osana työllisyysyksikön toimintaa. Sipoon kunnan työmarkkinatukiosuus edellisenä kautena (2018) oli 783 380€/v.

Kaavoituksen henkilöresursseja tarkastellaan keväällä 2020 kaavoitusseminaarin jälkeen ja lisätään tarvittaessa määräaikainen kaavoittajaresurssi.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2020

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2020	Mittari
Sipoon kunnalla on noin 2 vuoden kaavavaranto eri asumismuodoille tällä valtuustokaudella.	Aloitetaan pääsääntöisesti omakotitaloille varattujen alueiden asemakaavoitus.	Söderkullan kartanon asemakaava ja Nikkilän kartanon asemakaava hyväksytty valtuustossa.
Henkilöjunaliikennetarkaisu Nikkilä–Kerava–Helsinki on tehty valtuustokauden aikana.	Ratasuunnitelma käynnistetään.	Tavoite toteutunut.
ARA- ja ASO-vuokratuotanto on valtuustokaudella alueittain (Nikkilä, Söderkulla, Talma) enintään 20 prosenttia kokonaisuus tuotannosta.	Pähkinälehdon alueen tontteja ei myydä ARA-tuotantoon.	Tavoite toteutunut.

Vähintään 1 iso (väh. 500 työntekijää tai liikevaihto 200 M€) on päättänyt etabloitua Sipooseen.	Markkinoidaan Boxin yritystonttia kansainvälisille toimijoille.	Uudistetaan yritysmyyntisivusto myös englanninkieliseksi.
Sipoon yritysten määrä kasvaa vähintään sadalla.	Yhteistyötä kunnan ja yritysten välillä tiivistetään.	Yrityskoordinaattori tapaa vähintään 50 yritystä.
Sipoon työpaikkaomavaraisuus nousee 70 prosenttiin.	Parannetaan monipuolista kysyntää vastaavaa yritystonttitarjontaa.	Käynnistetään Söderkullan työpaikka-alueen (K10) asemakaavoitus.
Sipoolaisten matkailu- ja vapaa-ajan yritysten liikevaihto kasvaa 25 prosenttia valtuustokauden aikana.	Tuotteistetaan sipoolaisia matkailutuotteita, joille löydetään oikeat jakelukanavat.	Uusia matkailutuotteita syntyy vähintään 2 kpl.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Asemakaavat, km ² *)	95 756	186 659	80 000	95 000
.. Työpaikka-alueet	76 500	155 074	0	0
.. Asuinalueet	19 256	31 585	80 000	95 000
Kyläosayleiskaavat	0	0	1	1
Strategiset osayleiskaavat	0	1	2	1
Tonttien myynti- ja vuokrapäätökset	24	23	35	20
Maanhankinta, ha	38	39	40	35
Maanmyynti, ha	4	6,5	30	10
Myytävät yritystontit, km ²			25 000	15 000
Myytävät asuintontit, km ²			10 000	10 000

*) Vuoden 2020 TA hyväksyttävät asemakaavat: TM 2 Talman keskustan eteläosa (75 000 km²), N 49 Nikkilän entinen linja-autoasema (6 500 km²), T 9 Taasjärvi IV (5 000 km²), NG 8 Nikkilän kartanon keskuksen omakotitontit (10 000 km²)

Kehitys- ja kaavoituskeskus (Risteys mukana 1.1.2020)

	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020*	TS2021 *	TS2022 *
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	957	964	543	543	997	1 030	1 064
Määräraha	-4 476	-4 177	-5 321	-5 321	-6 864	-7 091	-7 324
Toimintakate	-3 519	-3 213	-4 778	-4 778	5 867	-6 060	-6 260
Määrärahan muutos %	-13,7	-6,7	27,4	0,0	29,0	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina	712	299	-1 144	0	-1 543		
Asukkaat	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	-173		-155	-226	-272	-272	-275
Henkilöstö 31.12.							
Työpanos laskennallisina virkoina	18,1	17		16	37		
Toimintakulut yhteensä	-247 293	-245 706		-332 563	-185 514		

Elinkeinoasiat

	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020*	TS2021 *	TS2022 *
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	0	0	0	0			
Määräraha	-178	-290	-365	-365	-365		
Toimintakate	-178	-290	-365	-365	-365		
Määrärahan muutos %	-96,6	62,9	25,8	0,1	0,0		
Määrärahan muutos euroina	5010	-112	-75	0	0		

HSL

	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020*	TS2021 *	TS2022 *
sis.+ ulk.erät							
Tuloarvio	0	0	0	0			
Määräraha	-2 461	-1 904	-2 821	-2 837	2 752		
Toimintakate	-2 461	-1 904	-2 821	-2 837	2 752		
Määrärahan muutos %	-52,6	-22,6	48,2	0,6	-3,0		
Määrärahan muutos euroina		557	-917	-16	85		

Toimintakeskus Risteys

	TP2017	TP2018	TA 2019	TAE2020*	TS2021 *	TS2022 *
sis.+ ulk.erät						
Tuloarvio	256	202	300	297		
Määräraha	-714	-690	-838	-1 560		
Toimintakate	-458	-488	-538	-1263	0	0
Määrärahan muutos %		-3,4	21,4	86		
Määrärahan muutos euroina		24	-148	-722		

3.4. Sosiaali- ja terveystoimiala

Vastuualue: Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Sote-uudistuksen valmistelu käynnistyy, kun vuoden 2020 alkuun mennessä selviää mahdollinen Uudenmaan erilliskunta ja kuntien oikeus palveluiden tuottamiseen.

Väestön kasvu ja ikääntyminen lisäävät kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta ja ongelmien haasteellisuutta.

Lasten ja nuorten 0-17 -vuotiaiden, työikäisten ja ikääntyvien yli 75-vuotiaiden määrän kasvu edellyttäisivät laatu- ja palvelutason ylläpitämiseksi voimakkaampaa panostusta henkilöstömäärään ja muuhun resursointiin palveluiden saatavuuden ja osaamisen varmistamiseksi. Jonojen ennustetaan pitenevän ja henkilöstön kuormituksen lisääntyvän.

Teknologiset ratkaisut tuovat uusia mahdollisuuksia kuntalaisille ja lisäävät henkilöstön asiakasaikaa. Sosiaali- ja terveysosastolla tuetaan työyhteisöjä itseohjautuvuuteen ja kuntalaisten, vapaaehtoisten sekä kolmannen sektorin osallistamiseen palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Sosiaali- ja terveysosaston talousarvio mahdollistaa nykytoiminnan piirissä olevien palveluntarvitsijoiden lakisääteisten palvelujen jatkuvuuden. Palveluiden määrälliseen lisäämiseen ei talousarviossa ole varauduttu.

HUS:n osamäärärahaa on korotettu kehityksessä huomioidulla 1 milj. eurolla.

Uutena toimintana talousarvioon sisältyy Itä-Uudenmaan kotisairaalan perustaminen 1.4.2020 alkaen ja kaksi uutta virkaa.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2020

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2020	Mittari
Asiakaskokemuksen mittaus on jatkuva. Asiakaskokemuksen mittauksen tulos julkaistaan kuukausittain.	Sosiaali- ja terveysosaston asiakaskokemusta mitataan Nikkilän sote-talon kolmessa pisteessä (pohja-, 1. ja 2. kerroksessa), Söderkullan neuvolassa ja suun terveyden huollossa ja Söderkullan terveysasemalla.	75 % vastanneista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Parannamme palveluiden 24/7 tavoitettavuutta. Lisäämme kasvisruoan tarjontaa.	Takaisinsoittojärjestelmään voi jättää yhteydenottopyynnön ympärivuorokauden ja viikonloppuisin. Kaikille koululaisille tarjotaan päivittäin kasvisruokavaihtoehto.

Asiakas voi käyttää kunnan palveluita 24/7 digitaalisten välineiden avulla.	Lisätään kuntalaisten mahdollisuuksia asioida digitaalisesti.	Otetaan käyttöön vähintään kahdessa uudessa palvelussa digitaalinen yhteydenottolomake tai ajanvaraus.
Valmistaudutaan mahdollisiin valtakunnallisiin Sote-muutoksiin	Seurataan hallituksen sote-uudistuksen etenemistä ja ollaan aktiivisesti vuorovaikutuksessa viranomaisten ja muiden kuntien kanssa	Sipoon sote-osastolta on osallistunut edustajia uudistusta valmisteleviin tilaisuuksiin
Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain.	Hyödynnetään Sosiaalisen pääoman kyselyä työhyvinvoinnin kehittämisessä.	Kyselyn vastaukset on käsitelty henkilöstön kanssa jokaisessa työyksikössä.
Sipoon kunnan verrannolliset toiminta-menot asukasta kohden laskevat joka vuosi.	Sote osallistuu Kuntaliiton Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vuonna 2020 –vertailuun.	Ikävakioidut kustannukset e/asukas pysyvät vertailukuntien edullisimmassa neljänneksessä.
Yksiköiden yhteinen tavoite Tehostetaan jätteiden käsittelyä.	Selvitetään mahdollisuuksia kerätä ja kierrättää yksiköiden muovijäte.	Selvitetty ja mahdollisuuksien mukaan otettu käyttöön.

Riskianalyysi

Suunnitelmaan liittyviä riskejä ovat mm. mahdollistaako talousarvio riittävien lakisääteisten palveluiden järjestämisen määräajoissa kuntalaisille? Kuormittuuko henkilöstö liikaa ja onnistutaanko rekrytoimaan kaksikielistä pätevää henkilöstöä, mikäli maine työn liiallisesta kuormittavuudesta leviää.

Laadittuun suunnitelmaan sisältyy lisäksi taloudellisia riskejä ja epävarmuustekijöitä kuten tehostetun palveluasumisen paikkojen riittävyys, sijaishuollon mahdolliset lisäostotarpeet ja erikoissairaanhoidon määrärahan riittävyys sekä tehostetun palveluasumisen ja VPL-matkojen kilpailutusten tuomat mahdolliset kustannuslisäykset.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2020								
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE								
sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ 2020	TAE 2020	TA 2020
TULOT		11 978	11 510	11 393	12 091	12 091	12 091	12 091
MENOT	-	65 237	- 66 522	- 67 703	- 69 035	- 68 155	- 68 655	- 68 970
TOIMINTAKATE	-	53 259	- 55 012	- 56 310	- 56 944	- 56 064	- 56 564	- 56 879
Menot euroa/asukas	-	3 157	- 3 080	- 3 201	- 3 196	- 3 155	- 3 178	- 3 193

TOIMINTAKATE TULOSYKSIÖITTÄIN

sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ 2020	TAE 2020	TA 2020						
Hallinto ja talous	-	677	-	709	-	639	-	395	-	350	-	350	-	350
Lapset ja nuoret	-	4 672	-	5 076	-	5 276	-	5 857	-	5 857	-	5 857	-	6 015
Työikäiset*	-	33 226	-	33 294	-	34 494	-	33 815	-	33 160	-	33 660	-	33 660
Ikääntyneet	-	15 048	-	15 964	-	16 014	-	17 020	-	16 951	-	16 951	-	17 109
Ruokapalvelu		365		33		113		143		254		254		254
Risteyspoistuu 1.1.2020														

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio		12 012	11 978	11 509	11 393	12 091	12 491	12 903
Määräraha		-62 900	-65 236	-66 522	-67 702	-68 970	-71 245	-73 596
Toimintakate	Netto	-50 888	-53 258	-55 013	-56 309	-56 879	-58 754	-60 694
Määrärahan muutos %		4,5	3,7	2,0	1,8	1,9	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-2 680	-2 336	-1 286	-1 181	-1 268	-2 275	-2 351
Toimintakatteen muutos %		1,5	4,7	3,3	2,4	1,0	3,3	3,3
Toimintakatteen muutos euroina		756	2 370	1 755	1 297	570	1 875	1 940
Asukkaat	31.12	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-2 506	-2 577	-2 547	-2 662	-2 633	-2 635	-2 662
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		376,0		380,0	363,0	0,0	0,0
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-173 500		-178 163			
Toimintakulut		-62 900	-65 237	-66 522	-67 821	-68 970	-71 245	-73 596
Ulkoiset kulut		-57 977	-59 759	-61 286	-62 585	-63 847	-65 954	-68 130
Sisäiset kulut		-4 923	-5 478	-5 236	-5 236	-5 124		
Henkilöstökulut		-17 027	-18 578	-19 383	-19 383	-18 619		
Palveluiden ostot		-34 888	-34 458	-35 072	-36 371	-39 067		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 845	-2 991	-3 222	-3 222	-3 150		
Avustukset		-2 658	-2 899	-2 802	-2 802	-2 186		
Muut toimintakulut, ulkoiset		-559	-833	-807	-807	-825		
Toimintatuotot		12 012	11 978	11 510	11 810	12 091	12 491	12 903
Ulkoiset tuotot		8 707	8 702	8 209	8 509	8 612	8 896	9 189
Sisäiset tuotot		3 305	3 276	3 301	3 301	3 480	3 595	3 713
Myyntituotot		4 305	3 824	2 984	3 084	2 700		
Maksutuotot		3 365	3 288	3 957	4 157	4 346		
Tuet ja avustukset		203	125	218	218	7		
Muut toimintatuotot		834	1 465	1 050	1 050	1 559		

Tulosityksikkö: Hallinto ja talous
Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Uuteen Kuntalaan muutto edellyttää sosiaali- ja terveysosaston hallinnon ja talouden henkilöstön tehtävänkuvien tarkistamista, kun muuttajien joukossa on sekä Kuntalan että Sote-talon henkilöstöä. Soten henkilöstö osallistuu myös kunnan hallinto- ja talouspalveluiden kehittämiseen toiminnalle asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Toimintaan ei suunnitella muutoksia.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Ikävakioitunut sosiaali- ja terveystoimen toimintakulut, euroa/asukas	3 051	3 114	3 038	3 150

Palvelujen saatavuus otetaan säännölliseen seurantaan Soten johtoryhmässä.

Hallinto ja talous sis. + ulk. erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0					400	413	427
Määräraha	0	-600	-677	-709	-639	-750	-775	-800
Toimintakate	Netto	-600	-677	-709	-639	-350	-362	-373
Määrärahan muutos %		0,0	12,8	4,8	-9,9	10,8	9,2	25,2
Määrärahan muutos euroina		0	-77	-32	38	-41		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-30	-33	-33	-30	-16	-16	-16
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		10		9	10		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-67 700		-71 000	-75 000		

Tulosityksikkö: Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen sekä lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (LNP)

Vastuhenkilö: Palvelujohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Sipoon väestön kasvun seurauksena palvelutarpeiden kasvu lapsiperheiden keskuudessa on merkittävää. Kuntaan muuttaneista perheistä osalla on jo entisessä kotikunnassa ollut palveluja, jotka ovat haasteellisia järjestää Sipoossa, koska kunnasta puuttuu tärkeitä ammattilaisia kuten esimerkiksi lasten toimintaterapeutti, ravitsemusterapeutti, pari- ja perheterapeutti sekä nuorten ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä tekevää henkilöstöä. Puuttuvat ammattilaiset olisivat ennaltaehkäisevän työn kannalta tärkeitä ja auttaisivat pitämään painopisteen ennaltaehkäisevissä palveluissa poissa korjaavista toimenpiteistä. Myös kunnan tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota asiaan ja kehottanut lisäämään ennaltaehkäisevää toimintaa.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tulosityksikössä palvelut ovat kauttaaltaan, puheterapiaa lukuun ottamatta erittäin kuormittuneita ja työtehtäviä on jouduttu siirtämään myöhäisempään ajankohtaan. Kaikissa palveluissa ei kuitenkaan ole mahdollista siirtää työtehtäviä eikä kasvattaa jonoja.

Sipoon lasten, nuorten ja perheiden peruspalveluiden puute näkyy mm. lastensuojeluilmoituksissa, joita tulee huomattavan suuri määrä perusopetuksesta verrokkikuntiin verrattuna. Tämä saattaa kertoa siitä, ettei kunnassa ylipäättänsä ole riittävästi matalakynnyksen auttamistahoja. Nykyisillä resursseilla lasten, nuorten ja perheiden palveluissa lakisääteiset aikarajat lastensuojelu- ja huoli-ilmoitusten käsittelyssä ylittyvät. Kunta on antanut Aluehallintavirastoon kaksi selvitystä aikarajojen ylittymisestä. Lisäksi on nähtävissä, että erilaisista toimenpiteistä huolimatta henkilöstöresurssia ei ole saatu riittäväksi ja suunnitelmallisia tuki- ja hoitotoimenpiteitä uhkaa jäädä toteuttamatta ja seuraamatta henkilökunnan kuormittumisen vuoksi.

Lastensuojelun kodin ulkopuolisten sijoitusten määrä (eri pituisia sijoituksia) kasvoi jo edellisenä vuonna ja uusien sijoitusten määrä kasvaa edelleen.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Lastensuojelun sijaishuollon kasvu. Uusien sijoitusten määrä ajalla 1.10.2018 - 31.8.2019 on 11 lasta ja nuorta. Yhden sijoituksen vuosikustannus on 80 000–150 000 euroa tilanteen vaativuudesta riippuen.

Ehkäisyneuvolatoiminta nykyisessä muodossa käynnistettiin keväällä 2019 ja edellyttäisi sekä henkilöstömäärän että materiaali- ja tarvikekustannusten lisäämistä.

Perheryhmäkodilla on toistaiseksi voimassa oleva sopimus Uudenmaan Ely-keskuksen kanssa. Nuorten täysi-ikäistyessä perheryhmäkodissa asuvien määrä pienenee ja toiminnan organisointi joudutaan arvioimaan uudelleen.

Uusi lapsenhuoltolaki astuu voimaan 1.12.2019. Lasten tarpeet ja oikeudet nostetaan entistä paremmin esille ja tämä vaatii nykyistä enemmän perheoikeudellisia palveluja, kuten lastenvalvojan palvelut, sosiaalityötä sekä parisuhdeneuvontaa.

Uusi lastensuojelun jälkihuoltolaki astuu todennäköisesti voimaan 1.1.2020, jonka seurauksena oikeus jälkihuoltoon jatkuu 25 ikävuoteen asti. Jälkihuoltokustannusten arvioidaan nousevan.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kunnassa syntyneet	169	173	190	200
Kuntaan muuttaneet 0-17-vuotiaat	344	246	200	188
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat	27	35	34	38
Lastensuojeluilmoitukset ja SHL:n mukaiset yhteydenotot	796	630	680	680
Lastensuojelun ikävakioidut kustannukset, euroa/asukas	75	71	88	92

Lapset ja nuoret sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio		2 541	1 563	1 481	1 431	1 482	1 531	1 581
Määräraha		-6 950	-6 235	-6 557	-6 707	-7 497	-7 744	-8 000
Toimintakate	Netto	-4 409	-4 672	-5 076	-5 276	-6 015	-6 213	-6 418
Määrärahan muutos %		52,8	-10,3	5,2	2,3	11,8	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-2402	715	-322	-150	-790		
Asukkaat	31.12	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-217	-226	-235	-249	-278	-279	-282
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		61		62	60		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-102 213		-108 177	-124 943		

Tulosyksikkö: Työikäisen väestön toimintaedellytysten vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vastuuhenkilö: Johtava lääkäri

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Sipoon voimakkaana jatkuva väestönkasvu ja väestön samanaikainen ikääntyminen muodostavat suuren haasteen työikäisten palveluihin kuuluville terveyspalveluille. Avosairaanhoidossa, suun terveydenhuollossa ja fysioterapiassa kasvanut palveluiden tarve näkyy pidentyvinä jonoina vastaanotolle. Ei-kiireellistä lääkäriaikaa joutuu jo odottamaan noin kaksi kuukautta ja hammaslääkäriaikaa lähes viisi kuukautta. Samanaikaisesti henkilökunnan työhyvinvointi kärsii ylikuormitustilanteesta. Tähän talousarvioesitykseen ei annettujen kehysten takia ole voitu sisällyttää henkilöstölisäyksiä.

Myös aikuissosiaalityössä väestönkasvu ja asuntokannan monipuolistuminen kasvattavat palveluiden tarvetta lisäämällä sekä asiakasmääriä että ongelmien vaikeusastetta. Tämä kehitys näkyy suurempina kustannuksina sekä täydentävässä toimeentulotuessa että päihde- ja mielenterveysasiakkaiden asumispalvelukustannuksissa. Lisäksi on ollut vaikeuksia noudattaa hakemusten lakisääteisiä käsittelyaikoja.

Terveyskeskuksen sairaala joutuu usein pitämään potilaita ylipaikoilla, ja ajoittain myös ostamaan potilaspaikkoja naapurikunnan terveyskeskussairaalaista. Tähän odotetaan helpotusta alueellisen kotisairaalan myötä. Samoin kotisairaalan odotetaan alentavan jossain määrin erikoissairaanhoidon kustannuksia jo lyhyellä tähtäimellä. Pitkällä tähtäimellä kotisairaala vähentää myös laitostumisriskiä, mikä alentaa tehostetun palveluasumisen tarvetta ikääntyneiden palveluissa.

Sipoon työttömyysluvut ovat kuntavertailussa alhaisia, mutta pitkäaikaistyöttömyyttä ja nuorisotyöttömyyttä ei ole yrityksistä huolimatta saatu merkittävästi vähennettyä. Tilanteen parantamiseksi on ehdotettu työllistymistä tukevien palveluiden siirtämistä yhdessä Toimintakeskus Risteyksen kanssa työllisyysyksiköksi Kehitys- ja kaavoituskeskukseen.

Väestön kasvu ja ikääntyminen näkyvät myös erikoissairaanhoidon kustannuksissa. Alueellisen kotisairaalan arvioidaan jossain määrin hidastavan erikoissairaanhoidon kustannusten kasvua.

Erityisesti suun terveydenhuoltoa palveleva välinehuolto on kunnan omana toimintana ollut haavoittuva ja kohtalaisen kallis. Asiakasmäärien lisääntyessä sitä olisi myös tarvetta laajentaa, mikäli toimintaa jatkettaisiin kunnan omana toimintana. Siksi välinehuoltopalvelut ulkoistetaan.

Söderkullan terveysasemarakennus on todettu huonokuntoiseksi ja siellä työskentelevä henkilökunta kärsii talon sisäilmaongelmista. Terveysasemalle tulisi saada korvaavat tilat vuoden 2020 aikana ja pidemmällä tähtäimellä Etelä-Sipoon kasvava väestö tarvitsisi laajemman palvelun Sosiaali- ja terveysaseman.

Alueellista yhteistyötä on tarvetta tiivistää lähivuosina, sekä Itäisen Uudenmaan että koko maakunnan tasolla. Vuodelle 2021 on suunnitteilla yhteisen apuvälineyksikön perustaminen lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden hankinta- ja varastointikustannusten hillitsemiseksi. Alueellisen toiminnan ja erikoissairaanhoidoyhteistyön tehostamiseksi Sipoon tulisi lähiaikoina harkita Apotti potilas- ja asiakasjärjestelmän käyttöönottoa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Huhtikuussa 2020 toimintansa aloittavaksi suunnitellun alueellisen kotisairaalan arvioidut kustannukset yhdeksälle kuukaudelle ovat 0,25 milj. euroa.

Kunnanhallituksen kehysohjeistuksen perusteella Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) määrärahaa on talousarvioesityksessä korotettu 1,0 milj. euroa verrattuna kuluvaan vuoden talousarvioon. Tämä jää edelleen 0,9 milj. euroa alle HUS:n laskeman palvelusuunnitelman Sipoolle vuodelle 2020. Tämä perustuu osittain arvioon alueellisen kotisairaalan tuomista erikoissairaanhoidon säästöistä. Näin tiukkaan budjettiin sisältyy luonnollisesti omat riskinsä.

Välinehuoltoa ehdotetaan ulkoistettavaksi, mikä tuo pientä vuosittaista säästöä verrattuna nykytoimintaan. Sen mahdollistamiseksi pitää kuitenkin kasvattaa suun terveydenhuollon instrumenttikantaa noin 0,1 milj. Euron kertahankinnalla.

Toimintakeskus Risteyks siirtyy kehitys- ja kaavoituskeskukseen.

Työikäisten palveluiden tulot ovat 0,22 milj. euroa pienemmät. Tulojen väheneminen johtuu maahanmuuttajapalveluiden vähentyneistä kotouttamiskorvauksista.

Tähän talousarvioesitykseen ei sisälly henkilöstölisäyksiä, vaikka sellaisille olisi suuri tarve.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Perusterveydenhuollon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	570	609	626	626
Erikoissairaanhoidon ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	1 106	1131	1 173	1195
Toimeentuloturvan ja työllistämisen ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	100	103	107	-

Työikäiset sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	3 224	3 910	3 897	3 598	3 376	3 488	3 603
Määräraha	0	-35 633	-37 137	-37 192	-38 092	-37 036	-38 258	-39 521
Toimintakate	Netto	-32 409	-33 227	-33 295	-34 494	-33 660	-34 770	-35 918
Määrärahan muutos %		-0,3	4,2	0,1	2,4	-2,8	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		122	-1504	-55	-900	1 056		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-1 596	-1 608	-1 541	-1 631	-1 558	-1 559	-1 575
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		139		135	119		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-267 173		-282 163	-311 227		
Erikoissairaanhoito		TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0							
Määräraha	0	-20 336	-20 983	-20 485	-21 485	-22 038	-22 765	-23 517
Toimintakate	Netto	-20 336	-20 983	-20 485	-21 485	-22 038	-22 765	-23 517
Määrärahan muutos %		0,6	3,2	-2,4	4,9	2,6	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-113	-647	498	-1000	-553		

Toimintakeskus Risteys siirtyy Kehitys- ja kaavoituskeskukseen 1.1.2020 alkaen

Risteys sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	256	300	300	297		
Määräraha	0	-714	-690	-838	-1 560		
Toimintakate	Netto	-458	-390	-538	-1263	0	0

Tulosyksikkö: Ikäihmisten ja vammaisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun edistäminen

Vastuhenkilö: Palvelujohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Ikäihmisten määrä jatkaa kasvuaan seuraavina vuosina voimakkaasti. Sipoossa on yli 75-vuotiaiden määrä kasvanut 33,45 % (380 henkilöä) vuosina 2010-2018 ja tämä asettaa haasteita palvelujen järjestämiselle. Saumaton kuntoutus osastolta kotiin ja ikäihmisen kotona auttaa ikäihmistä asumaan pidempään turvallisesti kotona. Lisäksi erilaiset teknologiset ratkaisut mm. lääkeannosteluautomaatit lisäävät kotona asuvan turvallisuutta ja tuovat myös lisää aikaa henkilöstölle tehdä kotikäynnit rauhallisesti.

Kotona asuva ikäihminen tarvitsee elämäänsä muutakin kuin fysiologisten tarpeittensa tyydyttämisen, minkä kotihoito tekee. Kotihoidossa on aloitettu uusi työskentelytapa (Buurtzorg), missä heti hoitosuhteen alussa otetaan mahdolliset naapurit, ystävät ja omaiset mukaan hoidon suunnitteluun ja sovitaan mikä on kunkin rooli. Myös vapaaehtoisten mukana ottamiseen tulee panostaa yhä enemmän. Heidän toivotaan täyttävän kotona asuvan rakkauden, turvallisuuden ja vuorovaikutuksen tarpeet. Kotihoito ei voi eikä ehdi täyttää kaikkia näitä tarpeita.

Ikääntyneiden määrän kasvaessa ennaltaehkäisevän toiminnan tarve tulee lisääntymään. Asiakasmäärät nousevat ja määrällisesti tämä tarkoittaa kotikäyntien, palvelutarpeiden arviointien ja myös huolikäyntien lisääntymistä. On pohdittava toiminnan muotoja siten, että ryhmätoiminnan merkitys tulee korostumaan suurempien asiakasmäärien hallinnassa. Tämä heijastuu myös

kotikuntoutusasiakkaiden määrän nousuun, sillä on entistä tärkeämpi panostaa kuntoutukseen ja toimintakyvyn säilyttämiseen.

Sipoo hyötyisi lähitulevaisuudessa oman intervalli- ja kuntoutusyksikön perustamisesta, koska sen avulla voidaan vastata tähän tarpeeseen. Myös kylissä kiertävää palvelubussia tulee miettiä tulevina vuosina, sillä entistä heikommassa kunnossa olevat tulee saavuttaa ja toimintaympäristönä Sipoo on laaja ja vain tuomalla palvelut lähelle, saadaan palveluihin vaikuttavuutta.

Yli 75-vuotiaiden määrän voimakas kasvu lisää myös apua tarvitsevien muistisairautta sairastavien määrää. Tämä taas vaikuttaa lisääntyvään ympärivuorokautisen hoidon tarpeeseen, koska kaikki muistisairaajat ihmiset eivät suurenkaan tuen ja kuntoutuksen avulla pysty koskaan asumaan turvallisesti kotona.

Tämä kaikki tulee vaikuttamaan työntekijöiden tarpeeseen, niin kotihoidossa, ennaltaehkäisevissä palveluissa, kuntoutuksessa sekä päivätoiminnassa. Työntekijöiden saatavuus on jo tällä hetkellä haastavaa, mm. vuodelle 2019 kotihoitoon saadut uudet toimet ovat osittain täyttämättä. Tämän vuoksi on huolehdittava työntekijöiden hyvinvoinnista ja kuormittumisesta. Kesällä 2019 Avi on tarkastanut kotihoidon työvuorolistat ja kiinnittänyt huomiota runsaisiin ylitoihin. Lisäksi ikääntyneiden palveluissa on huomioitava yhä enemmän siihen heijastuvat tämän hetken ilmiöt ikäihmisillä, kuten turvattomuus, aggressiivisuus, päihteet ja yksinäisyys.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Vammaispalvelussa asiakkaiden saamat lakisääteiset etuudet kasvavat (mm henkilökohtainen apu 120 000, kuljetuspalvelu 80 000, vammaisten asuminen 300 000, yhteensä 500 000 euroa).

Tehostetussa palveluasumisessa on meneillään kilpailutus, minkä kustannusvaikutuksia emme vielä tiedä, mutta arvioimme lisätarpeen uusiin ostopalvelupaikkoihin olevan noin 300 000 euroa.

Kotihoidossa kustannukset nousevat noin 165 000 (uuden vuonna 2019 saadun henkilökunnan palkat, sosiaalikulut, polttoaineet, hoitotarvikkeet sekä sijaiskustannukset) AVI on vuonna 2019 huomauttanut kuntaa kotihoidon suurista ylityömääristä.

Omaishoidossa määrärahan lisätarve on 150 000 euroa, siitä maksetun tuen osuus on 70 000 euroa ja palveluseleiden 80 000 euroa.

Tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Vanhuspalveluiden ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	640	658	713	730
Vammaisten ikävakioidut toimintakulut, euroa/asukas	290	325	304	340

Ikääntyneet ja vammaiset sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	2 714	3 031	2 700	3 020	3 099	3 202	3 307
Määräraha	0	-16 534	-18 079	-18 664	-19 034	-20 208	-20 874	-21 563
Toimintakate	Netto	-13 820	-15 048	-15 964	-16 014	-17 108	-17 673	-18 256
Määrärahan muutos %		3,6	9,3	3,2	2,0	6	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-571	-1545	-585	-370	-1 174		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-680	-728	-739	-757	-792	-792	-801
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		134		142	139		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-134 918		-134 042	-145 378		

Tulosyksikkö: Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Keskeiset muutokset toiminnassa vuosina 2020–2022

Nikkilän koulukeskuksen keittiön saneeraus Cook & Chill toimintaa varten käynnistyy. Syyslukukauden 2020 alkaessa keittiön ruoanvalmistus siirretään väistötiloihin Lukkarin koulun keittiöön, josta vapautetaan valmistuskapasiteettia siirtämällä n. 700 annosta valmistettavaksi Sipoonlahden koulun keittiöön ja n. 250 annosta Söderkullan koulun keittiöön.

Osa Pohjois-Sipoon koulujen ja päiväkotien keittiöistä saneerataan Cook & Chill kuumennuskeittiöiksi vuoden 2020 aikana, loput 2021.

Pohjois-Sipoon koulujen ja päiväkotien keittiöiden henkilöstö koulutetaan Cook & Chill tuotantomalliin.

Sipoonlahden koulun lisäosa valmistuu syksyllä 2020. Käyttöön saadaan uusi tarjoilutila linjastoineen, ja voidaan luopua ruoan tarjoilusta tilapäisissä väistötiloissa.

Vuoden 2020 alusta kasvisruokaa tarjotaan vapaasti otettavaksi myös alakoulujen ruokailijoille. Kasvis- ja vegaaniruokien osalta ruokaohjeiden kehittäminen jatkuu.

Valtioneuvoston julkisiin hankintoihin hyväksytyn periaatepäätöksen mukaisesti Sipoon Ruokapalvelut-yksikössä huomioidaan edelleen tarjottavan ruuan kotimaisuusaste ottaen huomioon ympäristön kannalta hyvät viljelymenetelmät, eläinten hyvinvointi ja terveys sekä elintarviketurvallisuus. Periaatepäätös hankintojen vastuullisuudesta huomioidaan erityisesti lisättäessä kala-, siipikarja- ja kasviruokien tarjontaa. Myös ruokahävikin vähentämiseen kiinnitetään huomiota.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

- muutos (lisäys) kulut: 200 943 euroa, tuotot: 252 548 euroa

Palkkakustannuksia on kohdennettu ruokapalveluun päiväkotien keittiötyöntekijöiden työtuntien osalta toimitilayksikön kanssa (3,5 htv). Kustannuksia nostavat myös päiväkotikokkeiden keittiötyöstä tulevat kustannukset) ostopalveluna sekä tuleva suurkeittiölaitteiden huolto- ja korjaussopimusten kilpailuttaminen. Kahden kuumennuskeittiön muuttaminen (tilapäisiksi/väliaikaisesti) valmistuskeittiöiksi, sekä Uuden Kuntalan keittiön toiminnan aloittaminen lisää myös kustannuksia. Näistä syistä on tarkistettu myös ateriahintoja.

Tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Keittiöt, valmistus + jakelu	3+29	3+29	3+25	3+25
Kouluruokailuun osallistujat	580 732	555 628	600 472	591 855
Suoritteet	1 035 494	1 007 343	1 093 000	1 070 578
Kustannus/suorite koulussa, Lukkari, euroa	2,57	2,59	2,78	2,79
Kouluruokailuun osallistujat keskimäärin/päivä	2 984	2 955	3 194	3 165
Koululounaan kustannus, euroa	2,93	2,84	2,50	2,65
Päiväkotilounaan kustannus, euroa	2,60	2,52	2,93	3,25

Ruokapalvelu sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	3 533	3 474	3 431	3 344	3 734	3 857	3 984
Määräraha	0	-3 184	-3 109	-3 399	-3 231	-3 480	-3 595	-3 713
Toimintakate	Netto	349	365	33	113	254	262	271
Määrärahan muutos %		-5,1	-2,4	9,3	-4,9	7,7	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		171	75	-290	168	-249		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-17	-18	-2	-5	-12	-12	-12
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv		32		32	35		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv		-97 156		-100 969	-99 429		

3.5. Sivistysvaliokunta

Vastuualue: Koulutus, varhaiskasvatus ja vapaa-ajantoiminta

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Koko sivistysosaston osalta on tehty tai ollaan tekemässä kiinteistöjen kuntokartoituksia. Näistä voi aiheutua suuriakin, yllättäviä kustannuksia. Kustannukset voivat liittyä muuttokustannuksiin, uusien toimintaympäristöjen käyttöönottoon liittyviin hankintoihin, kuljetuskustannuksiin tai henkilöstön palkkaamiseen. Sivistysosasto on aktiivisesti mukana hankkeissa, joilla kehitetään toimintaa asiakaslähtöisempään ja modernimpaan suuntaan. Yksiköiden välinen yhteistyö nähdään tärkeänä ja tätä tullaan kehittämään. Koulutuspalveluiden osalta tullaan ottamaan uusia yksiköitä ja kiinteistöjä käyttöön kyseisellä ajanjaksolla.

Söderkulla skolan jatkaa toimintansa paviljongeissa Opintiellä kunnes Sipoonlahden koulun laajennustyöt ovat kokonaan valmistuneet. Söderkulla skola toimii muuton jälkeen samassa kiinteistössä Sipoonlahden koulun kanssa, kunnes uusi Söderkulla skola valmistuu investointisuunnitelman mukaisesti viimeistään 2024.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

TA 2020 on sivistysvaliokunnalle sitova ulkoisen toimintakatteen osalta. Sivistysvaliokunnan alaisten yksiköiden laatima ennuste määrärahan tarpeelle vuodelle 2020 on 36,0M€ ulkoisen toimintakatteen osalta, kun taas kunnanhallituksen hyväksymä TA 2020 on 34,7M€.

Näiden välinen erotus on 1,3M€, eli TA 2020 vaatii sopeutustoimenpiteitä, mikä vastaa noin 3-4% sopeutuksen nykyisestä palvelutasosta. Sivistysvaliokunnan on päätettävä säästötoimenpiteistä syksyn 2019 aikana. Talouden kehitystä ja säästötoimenpiteiden toteutumista seurataan jatkuvasti vuoden 2020 aikana.

Yksikkökohtainen jako on ainoastaan suuntaa antava sivistysosaston säästötarpeiden takia.

Sivistysvaliokunta tekee uuden yksikkökohtaisen jaon tammikuussa päätettyään säästötoimenpiteistä.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2020

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2020	Mittari
Sivistysosasto Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Sivistysosasto on aktiivisesti mukana Lape-Akatemiassa.	Sipoo on osallistunut aktiivisesti Lape-Akatemian toimintaan.
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Monipuolistamme palveluntuotantoa ja tuomme sen lähemmäksi asiakkaita.	Jokainen yksikkö on ottanut käyttöön vähintään yhden uuden asiakaslähtöisemmän palvelun.

Varhaiskasvatus Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Lapsiperhetoimijoiden verkostotapaamisten järjestäminen yhdessä asukkaiden, osastojen, järjestöjen ja seurakuntien kanssa palveluiden kehittämiseksi.	1-2 verkostotapaamista järjestetty vuoden 2020 aikana.
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Kehittävän palautteen menetelmän tulosten perusteella kehitämme lasten leikin tukemista.	Henkilöstölle suunnattu Leikin tukemisen työkalupakki on valmis.
Koulutuspalvelut Sipoossa koulutus, esiopetus ja päivähoito ovat korkeatasoisia ja lähellä perheitä.	Vakiinnutamme yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajuutta opetuksen järjestämisessä ja koulujen välisessä yhteistyössä.	Oppilaitoksessa kaikki opettajat ovat toimineet yhteis-, samanaikais- ja tiimiopettajana säännöllisesti lukuvuoden aikana lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla ja yhteistyöverkosto on luotu.
Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme.	Kaikilla oppilailla on mahdollisuus päivittäiseen liikkumiseen ja toiminnalliseen oppimiseen koulupäivän aikana.	Jokainen koulu ja oppilaitos arvioi tavoitteen toteutumista lukuvuosisuunnitelmassa määritetyllä tavalla.
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Kaiken toiminnan lähtökohtana on "turvallisesti yhdessä". Aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittäminen ja tasapuolistaminen	Koulujen turvallisuuden, terveellisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset on aikataulutettu ja ne ovat toteutuneet aikataulun mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoimintaa on kehitetty ja tasapuolistettu.
Työtekijöiden hyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostetaan.	Resurssienjakoa uudistetaan niin, että se kohtelee kaikkia tasapuolisesti ja huomioiden enemmän koulukohtaisia eroja. Johdon valmennukseen panostetaan.	Resurssienjakomalli on tehty ja käytössä. Johdon valmennukseen on panostettu.

Vapaa-aika Teemme hyvinvointia tukevaa ennaltaehkäisevää työtä kaikilla toimialoillamme	Kirjasto parantaa kotipalvelun saavutettavuutta lisäämällä palveluun suunnattua henkilöresurssia ja markkinointia	Kirjaston kotipalvelujen asiakasmäärät ovat lisääntyneet 50%
Kehitämme palveluita yhdessä asiakasta kuunnellen. Kehitämme palvelujamme aktiivisesti yhdessä asukkaiden ja muiden asiakkaiden kanssa.	Keräämme säännöllisesti palautetta opiskelijaryhmiltä. Lähetämme sähköisen arviointilomakkeen syyslukukauden loputtua kaikille opiskelijoille. Analysoimme palautteen alkuvuodesta ja huomioimme toiveita seuraavaa lukuvuotta ajatellen.	Sähköinen lomake on luotu, palautetta on kerätty ja analysoitu. Palaute huomioitu lukuvuoden 2020-2021 kurssitarjonnassa.

Riskianalyysi

Suurimmat riskit ovat kiinteistöjen kuntoon liittyvät haasteet ja muutokset asiakasmäärissä molempiin suuntiin. Koulukuljetusten kulujen mahdollinen kasvu aiheuttaa myös merkittävän taloudellisen riskin.

STOIVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2020								
STOVIUUSTASO TOIMINTAKATE								
sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2020
TULOT		4 235	4 079	3 873		3 647	3 647	3 647
MENOT	-	55 254	- 55 546	- 57 311	-	57 600	- 57 239	- 57 539
TOIMINTAKATE	-	51 019	- 51 467	- 53 438	-	53 953	- 53 592	- 53 892
Menot euroa/asukas	-	2 674	- 2 572	- 2 710	-	2 667	- 2 650	- 2 664

TOIMINTAKATE TULOYKSIKÖITTÄIN								
sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2020
Hallintopalvelut	-	350	- 444	- 356	-	260	- 260	- 260
Varhaiskasvatuspalvelut	-	15 332	- 15 362	- 15 762	-	16 356	- 16 356	- 16 356
Koulutuspalvelut	-	29 689	- 29 821	- 31 484	-	31 286	- 30 925	- 31 225
Kulttuuri-, vapaa-aika- ja liikuntapalvelut	-	5 648	- 5 836	- 5 836	-	6 051	- 6 051	- 6 091

Sivistysvaliokunta

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio		4 634	4 237	4 079	3 873	3 647	3 768	3 892
Määräraha		-52 162	-55 255	-55 546	-57 311	-57 579	-59 479	-61 442
Toimintakate	Netto	-47 526	-51 018	-51 467	-53 438	-53 932	-55 712	-57 550
Määrärahan muutos %		3,5	5,9	0,5	3,2	0		
Määrärahan muutos euroina		-1 759	-3 093	-291	-1 765	-268		
Toimintakatteen muutos %		3,8	7,3	0,9	3,8	1		
Toimintakatteen muutos euroina		1 761	3 492	449	1 972	494		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-2 340	-2 469	-2 383	-2 527	-2497		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	614	645		643	644		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-84 954	-85 667		-89 131	-89 409		
Toimintakulut		-52 160	-55 254	-55 545	-56 111	-57 579	-59 479	-61 442
Ulkoiset kulut		-36 755	-39 130	-37 540	-38 106	-38 777	-40 057	-41 379
Sisäiset kulut		-15 405	-16 124	-18 005	-18 005	-18 802	-19 422	-20 063
Henkilöstökulut		-26 890	-28 633	-28 490	-28 891	-29 311		
Palveluiden ostot		-5 393	-5 630	-4 782	-4 947	-5 230		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 333	-1 657	-1 186	-1 186	-1 179		
Avustukset		-2 863	-2 796	-2 832	-2 832	-2 847		
Muut toimintakulut		-276	-414	-250	-250	-210		
Toimintatuotot		4 634	4 235	4 079	3 904	3 647	3 768	3 892
Ulkoiset tuotot		4 593	4 231	4 079	3 904	3 647	3 768	3 892
Sisäiset tuotot		41	4					
Myyntituotot		948	1 008	943	943	934		
Maksutuotot		2 756	2 407	2 574	2 399	2 191		
Tuet ja avustukset		521	664	402	402	435		
Muut toimintatuotot		368	152	160	160	87		

Tulosityksikkö: Hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	4	108	0				
Määräraha	0	-430	-458	-444	-356	-260	-269	-278
Toimintakate	Netto	-426	-350	-444	-356	-260	-269	-278
Määrärahan muutos %		18,8	6,5	-3,0	-19,9	-26,9	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-68	-28	14	88	96		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-21	-17	-21	-17	-12	-12	-12
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	4	3		3	2		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-107 500	-152 667		-118 667	-130 200		

Tulosyksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Varhaiskasvatuksen tarpeen uskotaan pysyvän suunnilleen samana Sipoossa.

Uusi kunnallinen Pikkusydämen päiväkotitoiminta otetaan käyttöön. Samalla varhaiskasvatuspalvelut luopuu seuraavista pienistä yksiköistä: Daghemmet Lillbonden ja Daghemmet Solåker. Huvikummun kiinteistön käytöstä luovutaan, kun Jokipuiston esiopetukselle löytyy muut soveltuvat tilat.

Söderkullan esiopetusta järjestetään Opintien paviljonkirakennuksessa yhdessä ruotsinkielisen perusopetuksen kanssa. Sipoonlahden esiopetus toimii uudessa Sipoonlahden koulussa, jossa työskennellään moderneissa esi- ja alkuopetuksen yhteisissä oppikylissä.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotossa on hyödynnetty Kehittävän palautteen havainnoinnin tuloksia, ja sen perusteella vuoden 2020 aikana kehitetään edelleen leikin tukemista kaikissa kunnallisissa varhaiskasvatusyksiköissä. Uusien, innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämiseen on saatu Opetushallituksen hankerahaa. Tässä Sipoon susi liikkuu ja leikkii –hankkeessa oppimisympäristöjä, toimintaa ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria kehitetään yhdessä muiden osastojen ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatuspalvelut käyttää edelleen Kehittävän palautteen menetelmää toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa yhdessä Karvin kriteeristöjen kanssa.

Varhaiskasvatuksen johtamiskokonaisuuksiin mietitään muutoksia, joiden tarkoituksena on selkeyttää ja parantaa lain edellyttämän pedagogisen johtamisen mahdollisuuksia. Muutokset toteutetaan kustannusneutraalisti ja hyödyntäen aikataulullisesti tiedossa olevia eläkkeellesiirtymisiä ja muita muutoksia. Lisäksi kunnassa linjataan menettelytavat, joilla toteutetaan varhaiskasvatuslain mukaisia henkilöstörakenteen muutoksia siirtymäajan puitteissa. Tässä muutoksessa tulee vuoteen 2030 mennessä ryhmäkohtaisen henkilöstörakenteen koostua kahdesta varhaiskasvatuksen opettajasta tai sosionomista lain esittämin tarkennuksin sekä yhdestä varhaiskasvatuksen lastenhoitajasta.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Varhaiskasvatuspalveluissa talousarvio 2020 ohjaa erityisesti suunnittelemaan palveluverkkoa mahdollisimman optimaalisesti siten, että se huomioisi parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaiden tarpeet ja toisaalta talouden realiteetit toiminnan järjestämiseksi. Palveluverkon kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä Teknisen osaston kanssa.

Asiakasmaksutuotot ovat vähentyneet huomattavasti viime vuosina valtakunnallisten lakimuutosten vuoksi. Tiedossa ei ole uusia lakimuutoksia vuodelle 2020 vaan maksutuottojen arvioidaan asettuvan ennustettavalle tasolle.

Vuonna 2020 ei siirrytä asiakasmaksujärjestelyssä hoitoaikaperusteiseen järjestelyyn.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kunnan kustantama varhaiskasvatus, lapsia päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa (v. 2017 sisältää ostopalvelun)	924	794	820	740
Lapset, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin				
varhaiskasvatukseen	44	153	180	180
Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	122	139	120	120
Varhaiskasvatus yhteensä	1 090	1086	1 120	1040
Varhaiskasvatuksen osuus 1–6-vuotiaista, %	75	73	80	80
Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1 457	1481	1 400	arvio 1300
0–6-vuotiaat kunnassa 31.12. (Facta, kuntarekisteri)	1 573	1 649	1 520	arvio 1480
Esikouluikäisiä kunnassa	256	245	286	220
Lapsipaikka kapasiteetti kunnallisessa päivähoidossa	1 008	904	1 000	1050
Lapsipaikka kapasiteetti palvelusetelipäiväkodeissa	66	179	250	250
Lapsipaikat ostopalvelupäiväkodeissa	142	0	0	0
Kustannukset/paikka, kunta, euroa	11 825	11 608		
Kustannukset/paikka, ostopalvelu, euroa	11 641	11 384	0	

Varhaiskasvatuspalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	1 979	1 598	1 845	1 345	1 400	1 446	1 494
Määräraha	0	-16 460	-16 929	-17 207	-17 107	-17 756	-18 341	-18 947
Toimintakate	Netto	-14 481	-15 331	-15 362	-15 762	-16 356	-16 895	-17 453
Määrärahan muutos %		-0,1	2,8	1,6	-0,6	3,8	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		16	-469	-278	100	-649		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-713	-742	-711	-745	-757		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	233	240		218	225		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-70 644	-70 538		-78 472	-78 914		

Tulosyksikkö: Koulutuspalvelut

Vastuuhenkilö, suomenkieliset koulutuspalvelut: Sivistysjohtaja

Vastuuhenkilö, ruotsinkieliset koulutuspalvelut: Opetuspäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Suurimmat muutokset toimintaympäristössä liittyvät Sipoonlahden koulun täysimittaiseen käyttöönottoon ja Jokipuiston koulun väistötiloihin. Sipoonlahden koulun uudet tilat otetaan täysimittaisesti käyttöön syksyllä 2020. Jokipuiston koulun toiminta väistötiloissa jatkuu ainakin vuoden 2020. Nikkilän Sydämen laajennusosan rakentaminen on käynnissä ja se valmistuu keväällä 2021. Toiminta laajennuksen tiloissa alkaa syksyllä 2021. Koulujen kuntokartoitukset ovat käynnissä ja niiden pohjalta tullaan ehdottamaan toimenpiteitä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Koulukuljetukset kilpailutettiin keväällä 2019 ja näiden kustannusvaikutus tulee näkymään kokonaisuudessaan vuonna 2020. Taksikuljetusten keskimääräinen km-hinta on noussut aiemman sopimuksen noin 0,80 euroa/km:sta noin 3 euroa/km:iin. Aiemmin taksikuljetusten kokonaiskustannukset olivat noin 400 000 euroa. Nykyisen sopimuksen mukaan kokonaiskustannukset ovat noin 1,2 milj. euroa. Sisäisissä kuluissa näkyy ylioppilaskirjoituksia varten vuokrattu Blåa hallen, Sipoonlahden koulun täysimittainen käyttöönotto nostaa sisäisiä kuluja.

Chromebookien käyttäjäryhmän laajentaminen koskemaan vuosiluokan 3 oppilaita nostaa kuluja 70 000 euroa.

TA 2020 vaatii merkittäviä säästötoimenpiteitä, kuten tuntiresurssin leikkausta noin 280 tunnilla, mikä on noin 5,5% kokonaistuntimäärästä.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Peruskoulut + lukiot	15+2	15+2	15+2	15+2
Oppilaat, peruskoulu	2 616	2 612	2 800	2610
Opiskelijat, lukio	326	335	350	349
Kustannus/lukio-opiskelija, euroa	9 369	8029	9 795	9364
Kustannus/peruskouluoppilas, euroa	9 632	9715	9 736	10 172
Kokonaisviikkotuntimäärä, peruskoulu	4 847	5 064	5 400	4750
Kokonaisviikkotuntimäärä, lukiot	613	629	640	640
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/oppilas	1,85	1,94	1,92	1,82
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/opiskelija	1,88	1,88	1,83	1,83
Opettajien sijaisten palkkakustannus, euroa	647 000	677 000	650 000	
Aamu- ja iltapäivätoiminta, lapset	458	413	460	360

Koulutuspalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	2 081	1 943	1 760	1 940	1 674	1 729	1 786
Määräraha	0	-29 554	-31 633	-31 585	-33 424	-32 899	-33 985	-35 106
Toimintakate	Netto	-27 474	-29 690	-29 824	-31 484	-31 225	-32 255	-33 320
Määrärahan muutos %		5,9	7,0	-0,2	5,8	-1,6	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-1642	-2 079	48	-1 839	525		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-1 353	-1 437	-1 381	-1 489	-1 446		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	332	356		372	367		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-89 018	-88 857		-89 849	-89 643		

Tulosyksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö: Vt. kulttuuri- ja vapaa-aikapäälikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Kuntalaisten toiveet palveluiden kehittämiseksi otetaan huomioon ja tavoitteena on hyvä yhteistyö kunnassa toimivien yhdistysten ja muiden tahojen kanssa.

Tilat, tapahtumat ja toiminta mahdollistavat eri-ikäisten kuntalaisten kohtaamisia. Viihtyisä ympäristö ja mahdollisuus aktiiviseen elämäntapaan ja elinikäiseen oppimiseen lisäävät hyvinvointia ja kunnan vetovoimaisuutta.

Kunnan asukasmäärän kasvu on haaste kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille. Palvelujen kysyntä kasvaa ja ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys myös taloudellisessa mielessä lisääntyy, kun asukastiheys kasvaa. Harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on siksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Kun talousarviot ulkoisten kulujen osalta viime vuosina ovat olleet leikkaavia Kulttuuri- ja vapaa-aikayksiköt ovat joutuneet priorisoimaan ja kohdentamaan toimintaansa, jotta edes jollakin tavalla pystyisimme vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen. Samalla sisäiset kulut ovat jatkaneet kasvamista, jotka nostavat toimintakatteissa euroa/asukas.

Kunnan uusinvestoinnit tulevana vuosina keskittyvät päivähoito- ja kouluinvestointeihin. Etenkin Sipoon opiston sekä kulttuuri- ja nuorisopalvelujen toimintaan osoitettujen tilojen suhteen ei ole investointiohjelmassa erikseen osoitettuja korjaustoimenpiteitä tai uudisrakentamista. Nikkilän nuorisotalo on peruskorjauksen tarpeessa ja Söderkullassa sijaitseva nuorisotila Pleissi on tilana ahdas ja epäkäytännöllinen.

Liikuntapalvelut

Asukasmäärän kasvu lisää kysyntää niin liikuntatiloille kuin ohjattuun toimintaan. Toimintakate pienemisen vuoksi mahdollisuudet vastata kasvavaan kysyntään ovat heikot. Nikkilän Sydämen liikuntasali parantaa olosuhteita Nikkilässä mutta Söderkullassa niin kunnan omat kuin urheiluseurojen toimintamahdollisuudet ovat erittäin rajalliset tilanpuutteen vuoksi. Söderkullan tekoonurmikenttä on poissa käytöstä talven 2019-2020 alueen laajennus- ja maalämpötöiden johdosta.

Liikuntapalvelujen oma palvelutuotanto keskittyy ikäihmisten ja toisaalta nuorten liikunnan edistämiseen. Vuonna 2018 alkanutta liikuntaneuvontaa tarvittaisiin kipeästi myös lapsille ja nuorille mutta nykyresursseilla palvelun laajentamiseen ei ole mahdollisuuksia.

Kirjastopalvelut

Vuonna 2019 kirjastojen kävijä- ja lainausmäärät, tapahtumatuotanto, sekä yhteistyö koulujen ja erilaisten toimijoiden kanssa ovat lisääntyneet aikaisempiin vuosiin nähden huomattavasti. Kasvun odotetaan jatkuvan myös tulevana vuosina Sipoon kasvaessa. Suomen kirjastojen kansainvälinen menestys ja suosio tuo myös jatkossa Sipoon uudistettuun pääkirjastoon sekä teknisesti kiinnostavaan omatoimikirjastoon Söderkullaan vierailijaryhmiä ympäri maailman. Kirjastot ovat valtakunnallisesti merkittäviä lukutaidon kehittäjiä ja digitaitojen opastajia, nämä kirjastojen ydintehtävät ja kirjastojen roolin merkitys palvelujen tuottajina lisääntyvät. Kirjastot ovat myös entistä merkittävämpiä kohtaamispaikkoja ja kaikille avoimia ja maksuttomia kohtaamisen paikkoja monipuolisine palveluineen. Lukemisen edistäminen ja digitaitojen tukeminen ovat tehtäviä, joiden toteuttaminen edellyttää riittävän määrän osaavaa henkilökuntaa. Lähivuosina kirjastojen vahva yhteiskunnallinen rooli lisää myös painetta lisätä aukioloaikoja ja mahdollisesti myös palvelupisteitä.

Kulttuuripalvelut

Nikkilän taideohjelman kautta toteutetaan taidehankintoja sitä mukaa kun Jokilaakson ja Nikkilän keskustan eri rakennushankkeet etenevät. Nikkilän taideohjelma noudattaa hallitusohjelmassa määriteltyä taiteen prosenttiperiaatetta. Ohjelman täytäntöönpanossa kulttuuripalvelujen työtä tukee yhteiskuntataiteilija, joka on palkattu yhteistyöhankkeen kautta. Hankkeeseen osallistuu kasvukäytäväkuntia. Nykyinen hanke päättyy vuoden 2020 lopussa.

Julkisen taiteen rahoitusperiaatteiden laajentamista myös kunnan muille kasvualueille selvitetään yhteistyössä kunnan kaavoituskeskuksen ja teknisen osaston kanssa.

Taiteen perusopetusta tarjoavien tahojen välistä yhteistyötä syvennetään tavoitteena entisestään lisätä tietoa taiteen harrastamisen mahdollisuuksista Sipoossa.

Sipoon kunnan kulttuurisuunnitelma on valmistunut. Suunnitelmassa esitettyjä kehittämiskohteita toteutetaan asteittain seuraavina vuosina. Vuoden 2020 aikana keskitytään erityisesti yhteistyön edelleen lisäämiseen paikallisten yhdistysten ja toimijoiden kanssa.

Haasteena sekä taideopetuksen että tapahtumien järjestämiselle ovat puuttuvat, väliaikaiset ja huonokuntoiset toimitilat. Topeliussali ja Artborg ovat peruskorjauksen tarpeessa. Tanssinopetukselle ei ole soveltuvia tiloja. Juhlatalossa ei voi järjestää tapahtumia. Söderkullassa taideopetusta annetaan tällä hetkellä Söderkulla skolan tiloissa, josta koululaiset on siirretty sisäilmaepäilyn takia muihin tiloihin. Söderkullan ulkoilmanäyttämö on kunnostamatta. Avoin oppimisympäristö asettaa haasteita tilojen iltakäyttöön.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi nuorten omista tarpeista käsin sekä nuorten toiveita ja lähtökohtia huomioiden. Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaati jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivä nuorisotyö pyrkii ehkäisemään ja korjaamaan nuorten (16-29-vuotiaat) syrjäytymistä kohtaamalla nuoria ja ohjaamaan heitä tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein

olemaan myös tuo palvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö pyrkii tiivistämään yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa kunnan sisällä ja laajemminkin, jotta voisimme luoda nuorten tarpeita paremmin huomioivia palveluita. Kuuma kuntien yhteinen projekti, Osaamista osallisuuteen jatkuu vuoden 2020. Vuoden 2020 aikana on tarkoitus aloittaa nuorisopalvelusuunnitelman laatiminen.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma laaditaan kunnalle. Ehkäisevä päihdetyön suunnitelma tulisi lain mukaan olla jokaisessa kunnassa. Sipoolle ei ole sitä.

Sipoon opisto

Sipoon opiston tehtävänä on toimia elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä. Sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja monipuolisuuden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa. Olennainen piirre vapaassa sivistystyössä on, että se ei ole tutkintotavoitteista eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Sipoon opiston tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Se tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Vuonna 2020 Sipoon opiston painopistealueet ovat viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen ja monipuolistaminen. Oikea-aikaisen ja relevantin viestinnän avulla opiskelijamäärät/kurssit lisääntyvät ilman että merkittävästi lisäämme kurssitarjontaa. Lisääntyneellä kurssimaksutuotoilla kustannamme osa-aikaisen viestijän henkilöstökulut.

Vastaamme myös haasteeseen puuttuvien perustaitojen opettamiseen tietotekniikassa, kohderyhmänä ikäihmiset. Jatketaan omaehtoisen ja luku- ja kirjoitustaidon kotoutumiskoulutuksen järjestämistä. Opiston nykyiset huonokuntoiset ja tilapäiset tilaratkaisut heikentävät toimintamahdollisuuksia. Asukasmäärän kasvaessa toimintaa tulisi laajentaa ja monipuolistaa. Opiskelijat kysyvät yhä enemmän opetuksen järjestämistä päivällä. Omien tilojen puute rajoittavat opiston tarjontaa.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Sipoon opiston opetustunnit	12 576	12 578	13 750	13 500
Sipoon opiston toimintakate, euroa/asukas *)	28	31	31	34
Kirjaston kävijämäärät	166 002	158 730	185 000	190 000
Kirjaston lainausten määrä/asukas	12	12,5	14	15
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/asukas	28	33	30	36
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	654	680	765	780
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/asukas	88	101	97	90
Liikunta-avustukset, euroa/asukas	12	14	14	13
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/asukas	33	31	30	33

Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	0	571	586	474	588	573	592	612
Määräraha	0	-5 717	-6 234	-6 310	-6 424	-6 665	-6 884	-7 112
Toimintakate	Netto	-5 146	-5 648	-5 836	-5 836	-6 091	-6 292	-6 500
Määrärahan muutos %		1,2	9,0	1,2	1,8	3,7	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-65	-517	-76	-114	-241		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-253	-273	-270	-276	-282		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	45	46		50	50		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-114 356	-122 783		-116 720	-121 827		

3.6. Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

Vastuualue: Tekniikka ja ympäristö

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminta koostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- 1) kunnan investointien kokonaishallinta ja toteuttaminen sisältäen yhdyskuntarakenteen ja palveluiden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavat investoinnit,
- 2) viranomaistoiminta ja
- 3) infrastruktuurin ja kunnan kiinteistöjen käyttö ja ylläpito.

Sipoon Vesi on osa Tekniikka- ja ympäristöosastoa, mutta esitetään erikseen itsenäisenä liikelaitoksena. Sipoon Vesi kattaa oman toimintansa kustannukset sisältäen investoinnit omilla tuloillaan. Sipoon Vettä veloitetaan sen kunnalta ostamista sisäisistä palveluista.

Yhdyskuntaprosessi

Tulevina vuosina kasvun hallinta on keskeinen talouden ja toiminnan kehittämisen elementti ja liittyy yhdyskuntaprosessin luomiseen ja käyttöönottoon. Tulevina vuosina tulee palveluiden laatu, kasvavan asukasmäärän palveluiden järjestäminen ja investoinnit sekä käyttökustannukset tulee olla mahdollisimman hyvin tasapainossa keskenään. Kasvun hallinnassa keskeinen teknisen toimen elementti on mahdollisimman hyvin toimiva yhdyskuntaprosessi.

Yhdyskuntaprosessi käsittää strategiasta lähtien seuraavat osat: Yleiskaavoitus - INTO - kaavoitus ja katu- ja vihersuunnittelu - TOPI - toteutussuunnittelu - toteutus - ylläpito. Palveluiden suunnitteluprosessi kulkee yhdyskuntaprosessin rinnalla. Myös viranomaistoiminta liittyy kasvuun ja sen toteutumiseen. Viranomaistoiminnassa tavoitteena on sujuva lupaprosessi ja toiminta sekä säätelyn vähentäminen aina kun se on tarkoituksenmukaista.

Kasvun hallinnan lähtökohtana ovat muun muassa:

- Tasapainoinen kaavatalous, jossa kaava-alueiden infran ja lisäpalveluiden investoinnit katetaan tontinmyyntituloilla pitkällä tähtäimellä. Hyvä ja sujuva yhdyskuntaprosessi on tulevaisuudessa Sipoon kunnalle elintärkeää talouden ja palveluiden tasapainon ylläpitämiseksi.
- Jokainen suunnittelu- ja investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Investoinnin suunnittelun yhteydessä tavoitteena on parantaa työprosessia ja pienentää toiminnasta ja investoinnista aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Yhdyskuntaprosessin ydintyökalut ovat i) 10 vuoden investointiohjelma (INTO ja investointien toteutuksen suunnittelutyökalu (TOPI)).

INTO-ohjelmisto jakautuu yhdyskuntakehityksen kaavoitus/infra- ja rakennukset-osiin. Työkalulla saadaan realistinen kuva uusien alueiden ja kaavamuuosalueiden asukaslisyksestä ja alueiden toteutuksen vaikutuksesta talouteen. TOPI-työkalulla suunnitellaan hankkeiden toteutus, aikataulut ja resursointi.

Rakennusvalvonnassa varsinaisten viranomaistehtävien hoitamisen ohella rakennusvalvonta kehittää edelleen toimintaansa kohti nopeampaa, laadukkaampaa, myönteisempää ja asiakaslähtöisempää lupa- ja valvontaprosessia. Rakentamisen lupapolku kehittyy asiakkaiden tarpeisiin pohjautuen ja käsittelykelpoisten rakennuslupahakemusten käsittelystä on tavoitteena suoriutua valtuuston meille asettamassa ja määrittelemässä kahden kuukauden määräajassa.

Ympäristövalvonnassa muutoksen toimintaan tuo 1.9.2020 voimaan tuleva laki lupamenettelyjen yhteensovittamisesta. Ympäristövalvonta jatkaa sähköisen asioinnin kehittämistä. Sähköisen asioinnin lisääntyessä lisätyötä aiheuttaa edelleen paperisena ylläpidettävä arkisto. Kaikki sähköisenä tuleva aineisto on jatkossa kunnassa tulostettava arkistointia varten.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Tekniikka- ja ympäristöosaston talousarvio vuodeksi 2020 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2021 ja 2022 lukuina on luvun lopussa. Tekniikka- ja ympäristöosaston talousarvion ylittää raamin toimintakatteen noin puolella miljoonalla eurolla. Tulot ylittävät raamin noin 33 000 eurolla. Ulkoiset tulot lisääntyvät noin 150 000 euroa. Sen sijaan toimintamenot ovat suuremmat kuin hallituksen esittämässä raamissa. Toimintamenojen kasvu raamista johtuu seuraavista syistä:

1. Tekniikka ja ympäristöosasto on karsinut menojaan päästäkseen kustannuksiltaan leikattuun raamiin. Raamissa on lähdetty kuten Sivistys-osastokin, että Opintien väistötiloista luovutaan kokonaisuudessaan. Luovuttaessa kaikista parakeista vähenevät sekä sisäiset käyttötulot että ulkoiset käyttömenot sekä vuonna 2020 että vuonna 2021 noin 640 000 euroa nykyisestä.
2. Sisäiset pääasiassa IT-veloitukset ovat nousseet raamia laadittaessa vallinneista kustannuksista noin 100 000 euroa. Osa kohonneista kustannuksista, noin 40 000 euroa, on katettu lisäsäästöin- Loput sisäisten kustannusten noususta lisää Tekniikka- ja ympäristöosaston kustannuksia ja talousarvion raamin ylitystä.
3. Pelastuslaitos on esittänyt kustannuksiltaan ja tuloiltaan talousarvon 2020 raamissa oletettua selvästi suuremman talousarvioluonnoksen. Pelastuslaitoksen talousarvioehdotuksessa raamissa esitetyt kustannukset nousevat Sipoon osalta noin 200 000 euroa ja lisää Tekniikka ja ympäristöosaston menoja sekä raaminen ylitystä.

Toimintakate on kehyyksen mukainen.

Uusi Kuntala ja nykyisestä kantalasta luopuminen edellyttää tällä hetkellä Kuntalassa olevien arkistojen digitalisointia. Pelkästään rakennusvalvonnan arkistojen digitalisointi on arvioitu maksavan noin 200 000 euroa ja ko. kustannus ei sisälly tekniikka ja ympäristöosaston nykyiseen talousarvioon. Lisäksi mikäli Uuteen Kuntalaan siirtymisen jälkeen nykyinen Kuntala puretaan, tulee purkukustannukset sisällyttää purkuvuoden käyttömenoksi alaskirjauskustannuksineen. Purkukustannukset tulee näkyä toimitilojen käyttömenoina ja omaisuuden alaskirjaus kunnanhallituksen kuluna. Kustannuksia ei ole sisällytetty tekniikka ja ympäristöosaston talousarvioon 2020–2022.

Yksiköiden toimintatulot ja menot on kuvattu tarkemmin jäljempänä. Koosteena yksiköiden kustannuksista voidaan todeta seuraavaa:
Kehittämisen ja tuen menoja lisää pelastuslaitoksen kohoavat ulkoiset kustannukset.

Rakennusvalvonnan toiminnasta syntyvät tuotot muodostuvat pääosin väestönkasvusta ja sen mahdollistavasta lisääntyvästä rakentamisesta. Rakentamisen määrä pientalojen osalta on säilynyt ja säilynee suhteellisen vakaana; merkittävät vaihtelut rakennusvalvonnan tuottoihin syntyvät kerrostalohankkeista sekä yritysten toimitilojen ja tuotantorakennusten hankkeista neliöperusteisen taksan kautta.

Ympäristövalvonnan käyttökustannukset pysyvät likimain vuoden 2019 tasolla eli käyttökustannukset pienenevät reaalisesti kustannusnousun verran.

Katu- ja viherpalveluiden kunnossapitokustannukset kasvavat, johtuen kunnan asukasmäärän ja katujen sekä muiden yleisten alueiden kasvusta. Arvioiden mukaan teiden kunnossapitokustannukset kasvavat noin 90 000 euroa vuodessa. Jotta kunnossapidon laatutasoa voidaan pitää asukkaiden tarpeita ja turvallisuutta vaativalla minimitasolla, on kunnossapitoon varattu ensi vuodeksi 30 000 euroa.

Toimitilojen toimintatuottoihin ja käyttömenoihin vaikuttavat niitä lisäävästi erityisesti väliaikaisten tilojen vuokrat ja korvaavien tilojen aiheuttamat tyhjien tilojen aiheuttamat menot.

Käyttömenoihin vaikuttavat Opintien väistötilojen käytön pituus. Talousarviossa on oletettu, että Opintien väistötiloista luovutaan kesällä 2020. Muita muutoksia väistötiloissa ei vuosina talousarvon suunnittelukauden aikana ole suunniteltu ja otettu huomioon.

Uuden Kuntalan, uuden varikon ja sinisen hallin vuokratilat vaikuttavat väistötiloja nostavasti. Tämä johtuu pitkälti siitä, että nykyiset Kuntalan tilat jäävät tyhjiin ja aiheuttavat edelleen menoja, vaikka OP-vuokratilasta luovutaankin palvelujen tehostamista huolimatta. Lisäksi Pikku-Sydämen päiväkodin valmistuminen vuoden 2019 lopulla vapauttaa Nikkilän alueella päiväkoteja synnyttää tilapäisiä tyhjiä tiloja, joista aiheutuu taloussuunnittelukaudella kustannuksia.

Uusia käyttöönotettavia kiinteistöjä ovat Pikku Sydämen päiväkotito, Sipoonlahden koulun muutostyöt ja laajennus sekä vuonna 2021 Nikkilän Sydämen laajennus ja liikuntasali. Lisäksi suunnittelukaudella toteutukseen tulee Soten ruokapalveluiden kanssa Cook & Chill keittiöiden toinen vaihe.

Henkilöstön määrä säilyy ennallaan ja nyt rekrytoinnissa olevat vapaat toimet ja virat pyritään täyttämään.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2020

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2020	Mittari
Talousarviossa todetun osallistuvan budjetoinnin pilotin toteuttaminen (tavoite kirjattu talousarvioon). Yksikkökohtaiset tavoitteet Rakennamme vähintään yhden liityntäpysäköintialueen lisää Nikkilään ja yhden Söderkullaan.	Sipoon kunnan asukkaiden osallistaminen mukaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon osallistuva budjetointi -menetelmää hyödyntäen. Tavoite toteutunut valtuustokauden osalta	Osallistuva budjetointi -pilotti toteutettu käytännössä ja puistosuunnitelma valmistunut.
Lisäämme kevyen liikenteen väyliä vähintään 20 km valtuustokauden aikana.	Uusia kevyen liikenteen väyliä yli 16 km valtuustokauden alusta. Vuonna 2020 väylistä toteutetaan 4 km.	Tavoite toteutunut ja uudet väylät käytössä.
Kunnan toimitilat ovat terveet ja turvalliset. Toteutetaan säännölliset kuntotutkimukset ja oirekyselyt. Jokaiseen tiedossa olevaan sisäilmaongelmaan kunnan tiloissa on löydetty ratkaisu.	Kaikista kunnan käytössä olevista kuntaomisteisista kiinteistöistä laaditaan kuntoarviot sekä koulujen ja päiväkotien osalta kuntoarviot koostetaan ja analysoidaan sekä viedään investointiohjelmaan.	Määritellyt tehtävät on toteutettu.
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävistä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 2 kk.
Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 4 kk.

Määritämme palvelulupaukset keskeisille asiakaspalveluille.	Kaivuluvat myönnetään kahden viikon kuluessa käsittelykelpoisen lupahakemuksen jättämisestä.	Käsittelyaika on alla 2 viikkoa
---	--	---------------------------------

Riskianalyysi

Riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Vesihuollon riskit on käsitelty erikseen Sipoon Veden talousarviossa.

Toimiva ja sujuva yhdyskuntaprosessi, jossa sekä Teky että Keke toimivat rinnakkain yhdyskuntarakennetta kehittäen, on kasvavan kunnan pärjäämisen edellytys. Jokainen investointikohde tulee nähdä uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Tavoitteena tulee olla investointien tasapaino sekä toiminnassa että taloudessa, jolloin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat.

Yhdyskuntarakenteen ja palvelurakenteen kehittämisen tulokset, niin hyödyt kuin riskit, tulevat näkymään vasta vuosien kuluttua.

Ylläpitotoiminnassa taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat poikkeuksellisten luonnonilmiöiden, kuten rankkasateiden tai tuulten, aiheuttamat vahingot tai haitat kuten teiden muuttumien kulkukelvottomaksi tai kiinteistöille aiheuttamat vahingot. Tilanteen hoitamiseksi Sipoossa on varallaolojärjestelmä, jonka avulla pienennetään mm. erityistilanteissa syntyvien lisävahinkojen syntymistä ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista.

Vastaavasti taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat rakennusten sisäilmaperusteiset äkillisesti ilmenevät tilanteet. Toimitilat-yksiköllä on valmiiksi suunniteltu prosessi sisäilmaperusteisissa tilanteissa käsittäen sekä tutkimukset että nopeat toimenpiteet. Mikäli pienehkö kohde, esimerkiksi yksisarjainen koulu, joudutaan sulkemaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä seikoista johtuen, voivat kustannukset kasvaa useisiin miljooniin euroihin.

Rakentaminen käsittää sekä taloudellisia että terveyteen liittyviä riskejä. Riskejä vältetään sekä huolellisella suunnittelulla että investointihankkeisiin liittyvällä turvallisuuskoordinoinnilla. Hyvällä suunnittelulla pyritään pitämään hanke kustannusarviossa. Kustannusarvion ylitys voi olla isoissa kohteissa merkittävä.

Ympäristöön liittyvät riskit liittyvät olemassa oleviin rakenteisiin kuten lakkautettuihin kaatopaikkoihin ja riskitoimijoihin. Ympäristönsuojeluyksikkö antaa suurimman riskin omaavalle toiminnalle luvan ja lupaehdot.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2020								
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE								
sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ 2020	TAE 2020	TA 2020
TULOT		11 506	11 773	12 446	12 392	12 392	12 392	12 392
MENOT	-	17 583	- 18 936	- 19 608	- 20 669	- 20 494	- 20 494	- 20 494
TOIMINTAKATE	-	6 077	- 7 163	- 7 162	- 8 277	- 8 102	- 8 102	- 8 102
Menot euroa/asukas	-	851	- 877	- 927	- 957	- 949	- 949	- 949

TOIMINTAKATE TULOSYKSIKÖITTÄIN

sis.+ ulk.erät	1 000€	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	VK 2020	KJ2020	TAE 2020	TA 2020
Kehittäminen ja tuki	-	2 873	- 2 754	- 2 753	- 3 120	- 3 120	- 3 120	- 3 120
Rakennusvalvonta	-	371	- 494	- 480	- 547	- 547	- 547	- 547
Ympäristönvalvonta	-	389	- 569	- 445	- 569	- 569	- 569	- 569
Katu- ja viheralueet	-	1 786	- 1 840	- 1 925	- 2 012	- 2 012	- 2 012	- 2 012
Toimitilat	-	658	- 1 505	- 1 559	- 2 028	- 1 853	- 1 853	- 1 853

Tekniikka- ja ympäristövaliokunta

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TAE 2020	TS 2021	TS 2022
Tuloarvio		10 429	15 218	11 773	12 446	12 392	12 801	13 223
Määräraha		-16 083	-19 274	-18 936	-19 608	-20 494	-21 171	-21 869
Toimintakate	Netto	-5 654	-4 056	-7 162	-7 162	-8 102	-8 370	-8 646
Määrärahan muutos %		2,0	19,8	-1,8	3,6	4,5		
Määrärahan muutos euroina		1 522	-3 503	-2 853	-334	-1559		
Toimintakatteen muutos %		38,6	98,0	26,7	76,6	13,1		
Toimintakatteen muutos euroina		1 575	-330,1	-18,6	-88,3	367		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asukas	-278	-196	-332	-338	-375	0	-379
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	103	104	0	117	117		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-156 906	-185 327		-167 590	-175 165		
Toimintakulut		-15 803	-17 582	-18 936	-19 185	-20 494	-21 170	-21 869
Ulkoiset kulut		-14 940	-16 900	-17 951	-18 200	-19 260	-19 896	-20 553
Sisäiset kulut		-863	-682	-985	-985	-1 234	-1 274	-1 316
Henkilöstökulut		-4 681	-4 932	-5 470	-5 564	-5 353		
Palveluiden ostot		-5 051	-5 931	-5 559	-5 605	-6 087		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 634	-3 066	-2 689	-2 800	-2 673		
Avustukset		-80	-80	-81	-81	-81		
Muut toimintakulut		-2 494	-2 891	-4 153	-4 150	-5 067		
Toimintatuotot		10 429	11 355	11 774	12 143	12 392	12 801	13 223
Ulkoiset tuotot		2 887	3 229	2 721	3 090	2 850	2 944	3 041
Sisäiset tuotot		7 542	8 126	9 053	9 053	9 542	9 856	10 182
Myyntituotot		33	94	85	85	90		
Maksutuotot		546	591	524	625	539		
Tuet ja avustukset		21	2	8	8	8		
Muut toimintatuotot käyttöön		2 287	2 542	2 104	2 372	2 214		

Tulosyksikkö: Kehittäminen ja tuki

Vastuuhenkilö: Toimialan kehittämispäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Tulosyksikkö huolehtii osaston kehittämisen ja strategiatyön koordinoinnista sekä tukipalveluista. Yksikkö vastaa investointien infran esi- ja yleissuunnitelmista kaavoituksen yhteydessä, tarve- ja hankesuunnitelmista palvelurakentamisen yhteydessä, kunnan henkilökunta-asunnoista ja kunnan lyhytaikaisesta tilanvuokrauksesta. Yksikön määrärahaan sisältyvät myös pelastustoimintaan varatut määrärahat.

Yksikön toiminnan painopistettä ja resursseja on strategiakaudella keskitetty Sipoon kasvua tukevaan toimintaan. Asukasmäärän nousu aiheuttaa painetta koko toimialalle, jolloin toiminnan strateginen suunnittelu sekä kehittämistyön johtaminen ja koordinointi nousevat entistä merkittävämpään asemaan. Merkittävien investointien ja lisääntyneiden yhdyskuntarakenteen kehittämishankkeiden sekä asukasluvun kasvun vuoksi investointitalouden hallinnan, laskutuksen ja projektihallinnon tehtävät ovat lisääntyneet yksikössä. Haasteeseen vastaaminen edellyttää toiminnan tarkempaa suunnittelua ja aiempaa voimakkaampaa tehtävien priorisointia.

Yksikön rooli on toimia osaston työtä ja toimintoja yhteen kokoavalla tavalla ja vahvistaa yhdessä tekemistä toimialalla. Samanaikaisesti on myös tärkeää sujuvoittaa työskentelyä osastojen välisissä rajapinnoissa ja vahvistaa yhteistyötä tavoitteena kokonaisuuden optimointi osaoptimoinnin sijaan. Yksiköllä on myös tärkeä rooli uusien ajatusten fasilitoijana, kekseliäiden toimintatapojen edistäjänä ja yksiköiden kehittämistyön tukijana. Yhteistyö ja keskustelu muiden toimijoiden kanssa ja hyvien käytäntöjen luotaaminen myös kuntaorganisaation ulkopuolelta tukee uutta ajattelua ja haastaa kehittämään omaa toimintaa. Tämä rooli korostuu entisestään Sipoon pyrkiessä kustannustehokkuuden parantamiseen toimintaa uudistavilla tavoilla.

Sipoolaisille halutaan välittää informaatiota katukuvassa näkyvistä rakennushankkeista selkeästi ja ajantasaisesti. Rakennushankekokonaisuuksien viestinnästä ja koordinoinnista vastaa projektipäälliköiden kanssa projektisuunnittelija. Projektisuunnittelija toimii Nikkilän ja Söderkullan kokonaishankkeiden projektipäälliköiden apukätenä organisoiden hankkeiden etenemistä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Pelastuslaitoksen läpilaskutettava kustannus on suurin yksikön käyttömeno, selvästi yli puolet. Pelastuslaitoksen kustannukset ovat nousseet maltillisesti ja ko. kehitys oli raamissa ennakoitu jatkuvan. Kuitenkin talousarviossa pelastuslaitos ennustaa huomattavaa nousua kustannuksiin, mikä tarkoittaa noin 200 000 euron nousua Sipoon kunnan ja Kehittämisen ja tuen käyttökustannuksiin. Myös IT:n sisäiset kustannukset ovat nousseet raamissa ennakoituista noin 35 000 euroa, mikä nostaa yksikön budjettia. Raamissa karsittu budjettia esitetään edellä mainituista syistä yletettävän noin 235 000 euroilla.

Kunnan kasvu ja siihen liittyvät merkittävät rakennus- ja kehityshankkeet vaativat avointa, luotettavaa ja oikea-aikaista viestintää ja aitoa vuoropuhelua asukkaiden kanssa. Yksikössä panostetaan tähän tehtävään, sillä turvallista, viihtyisää ja toimivaa asuinympäristöä ei ole mahdollista toteuttaa ilman toimivaa vuorovaikutusta. Yksiköllä on tärkeä rooli tämän vuoropuhelun rakentamisessa osana yhdyskuntaa ja ympäristöön kohdistuvia projekteja. Kunnan asukkaat osallistava osallistuva budjetointi -pilotti osana Nikkilän keskuspuiston saneerausprojektiä on käynnissä.

Sähköisen tilavarausjärjestelmän ja teknisen tapahtumajärjestämisen toiminnan kehittämistyö jatkuu. Tilavarausjärjestelmän uudistusprojektin tarkoituksena on päällekkäisten järjestelmien poistaminen sekä järjestelmän uudistaminen niin, että se soveltuu eri toimialojen tarpeeseen ja mahdollistaa tilojen vuokrauksen myös ulkopuolisille toimijoille. Tämä työ liittyy kiinteistöjen käyttöasteiden nostamiseen sekä kuntalaisille annettavaan yhdenmukaiseen asiakaskokemukseen.

Sipoolaisille halutaan välittää informaatiota katukuvassa näkyvistä rakennushankkeista selkeästi ja ajantasaisesti. Rakennushankekokonaisuuksien viestinnästä ja koordinoinnista vastaa projektipäälliköiden kanssa projektisuunnittelija. Projektisuunnittelija toimii Nikkilän ja Söderkullan kokonaishankkeiden projektipäälliköiden apukätenä organisoiden hankkeiden etenemistä.

Kuluvalla strategiakaudella myös kestävän kehityksen ja energiaratkaisujen strategisten suuntaviivojen yhteen kokoaminen jatkuu kunnan tavoitteiden entistä vaikuttavamaksi edistämiseksi. Tämän työn koordinointi on yksikön vastuulla.

Hankintaprosessien ja niihin liittyvän toiminnan määrätietoinen kehittäminen jatkuu tulevana vuosina. Hankintojen kehittämisen punaisena lankana on osaston ja kunnan toiminnan kehittäminen hankintamenettelyjen edistämisen kautta.

Henkilöstö vakanssimäärän on suunniteltu pysyvän nykyisellään.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Pelastustoimi, käyttökustannukset, euroa/asukas	100	103	93	102
Vuokratut asuinhuoneistot	88	84	89	

Kehittäminen ja tuki sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio	Tuotot	695	656	629	600	609	629	650
Määräraha	Kulut	- 3 341	- 3 529	- 3 383	- 3 353	- 3 729	- 3 852	- 3 979
Toimintakate	Netto	- 2 646	- 2 873	- 2 754	- 2 753	- 3 120	- 3 223	- 3 330
Määrärahan muutos %		26,4	5,6	1,3	- 5,0	11,2	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		- 697	- 188	146	30	- 376		
Asukkaat	31.12.	20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot	euroa/asuka	- 130	- 139	- 128	- 130	- 144	-	- 146
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos								
laskennallisina virkoina	htv	11	11		11	12		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	- 303 727	- 320 818		- 304 818	- 310 775		

Tulosyksikkö: Rakennusvalvonta

Vastuuhenkilö: Rakennusvalvontapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Rakennusvalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonnan tehtävänä on tuottaa terveellistä ja turvallista rakentamista ja hyvää kuntakuvaa sekä viihtyisää elinympäristöä. Rakennusvalvonnan päätehtäviin kuuluvat rakentamista koskeva ohjaus, neuvonta ja lupakäsittely sekä rakentamisaikainen valvonta - näiden lisäksi myös rakennetun ympäristön valvonta. Rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus, Ympäristöministeriön asetukset, Sipoon kunnan rakennusjärjestys sekä kaavat ja niiden määräykset. Rakennusvalvonnan toiminta on asiakaslähtöistä ja myönteistä.

Varsinaisten viranomaistehtävien hoitamisen ohella rakennusvalvonta kehittää edelleen toimintaansa kohti nopeampaa, laadukkaampaa, myönteisempää ja asiakaslähtöisempää lupa- ja valvontaprosessia. Rakennusvalvonnan koko henkilöstö käyttää aktiivisesti sähköisen lupa-asioinnin välinettä (Lupapiste.fi): Lupapisteessä mahdollistuu neuvonta, luvan hakeminen, rakentamisaikainen valvonta sekä lopuksi hankkeiden sähköinen arkistointi. Rakennuslupien käsittelykelpoisuuden parantamiseksi tehostetaan edelleen asiakkaiden perusopastusta erilaisin välinein: yhteistyössä palvelumuotoilijan kanssa rakennettu visuaalinen Rakentamisen lupapolku kehittyy kotisivuillamme asiakkaiden tarpeisiin pohjautuen ja asiakkaita ohjataan myös aktiivisemmin käyttämään Lupapisteen neuvontaosiota. Käsittelykelpoisten rakennuslupahakemusten käsittelystä on tavoitteena suoriutua valtuuston meille asettamassa ja määrittelemässä kahden kuukauden määräajassa.

Suunnittelutarveratkaisujen ja poikkeamispäätösten käsittelyajan lyhentäminen on varmistettu avustavan henkilön palkkaamisen lisäksi yhdellä osittaisella lisäresurssilla ja/tai sisäisellä tehtäväjaon uudelleenjärjestelyllä. Käsittelykelpoisten hakemusten käsittelystä on tavoitteena suoriutua valtuuston meille asettamassa ja määrittelemässä neljän kuukauden määräajassa.

Rakennusrekisterin laadunparannusprojekti etenee ja tehostuu rekrytoidun määräaikaisen rekisteriassistentin työpanoksen myötä. Täydentyvä rakennusrekisteri kasvattaa kunnan vuosittaisia kiinteistöverotuloja pysyvästi kertaluonteisen työn seurauksena.

Paperisen käyttöarkistoaineiston (keskeneräiset rakennushankkeet ajankohtaan 31.12.2016 saakka) sähköistäminen vuoden 2020 alkuun mennessä tulee kattavasti mahdollistamaan paperittoman rakentamisaikaisen valvontaosion. Sähköistämisen ajankohta lisäksi helpottaa merkittävästi muuttoa (Uusi Kuntala) ja sen jälkeistä toimintaa sekä vähentää arkistotilatarvetta. Päätearkiston sähköistäminen toteutetaan käyttöarkiston digitoinnista saatua kokemusta hyödyntäen ja sen aiheuttamia kustannuksia ei ole sisällytetty talousarvioon. Sähköinen arkisto tehostaa edelleen yhteistyömahdollisuuksia, lupakäsittelyä sekä asiakaspalvelua.

Yhteistyön kehittämistä sekä ulkoisten että sisäisten sidosryhmien kanssa jatketaan. Yksikön sisällä tullaan panostamaan edelleen yhtenäisten käytäntöjen ja tulkintojen kirjaamiseen - tavoitteena työn laatu ja tehostaminen sekä asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Rakennusvalvonnan toiminnasta syntyvät tuotot muodostuvat pääosin väestönkasvusta ja sen mahdollistavasta lisääntyvästä rakentamisesta. Rakentamisen määrä pientalojen osalta on säilynyt ja säilynee suhteellisen vakaana; merkittävät vaihtelut rakennusvalvonnan tuottoihin syntyvät kerrostalohankkeista sekä yritysten toimitilojen ja tuotantorakennusten hankkeista neliöperusteisen taksan kautta. Em. toimitilojen ja tuotantorakennusten hakemusten määrää on vaikea ennustaa, minkä vuoksi tuottoarvio on varovainen. Rakennusvalvonnan uudistama taksa on otettu käyttöön 1.3.2019; uudistamistyön tavoitteena oli mm. erilaisten työprosessien ja lupatyyppien työmäärästä johtuva veloitusperusteen määrittely. Myös kunnan kaavavarannolla sekä varannon avaamisella myyntiin on oma vaikutuksensa rakennusvalvonnan tuottoihin.

Rakennusvalvonnan menot koostuvat pääasiassa henkilöstömenoista. Henkilöstömäärä esitetään talousarviossa pysyvän nykyisellään. Osaavan henkilöstön palkkaaminen rakennusalalla on kuitenkin ollut haastavaa ja henkilöstövajetta on ollut jo useamman vuoden ajan. Menot sähköisen asioinnin ja arkistoinnin osalta ovat suoraan verrannolliset lupamääriin.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
• Rakennusluvut	202	189	200	190
• Toimenpideluvat	76	74	80	70
• Poikkeamiset ja suunnittelutarveratkaisut	52	72	80	70
• Poikkeamisen ja suunnittelutarveratkaisun keskimääräinen käsittelyaika (käsittelykelpoisuudesta/hakemuksen jättöpäivästä laskien), kk	8,6	5,5/9	3,5/5	4/5
• Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika (käsittelykelpoisuudesta/hakemuksen jättöpäivästä laskien), kk	1,5/4,4	0,6/3,5	1,3/4,2	1,0/4,0
• Käyttöönotetut tai valmistuneet asunnot (uudisrakennukset)	171	393	500	250
• Asuinrakentamiseen myönnettyt luvat (uudisrakennukset)	83	83	80	70
• Asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien sisältämä asuntomäärä (uudisrakennukset)	785	237	500	350

Rakennusvalvonta sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio Tuotot		581	614	519	530	519	536	554
Määräraha Kulut		-793	-985	-1 013	-1 010	-1 066	-1 101	-1 138
Toimintakate Netto		-212	-371	-494	-480	-547	-565	-584
Määrärahan muutos %		2,1	24,3	2,8	-0,3	5,5	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-17	-192	-28	3	-56		
Asukkaat 31.12.		20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot euroa/asuka		-10	-18	-23	-23	-25	-23	-26
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina htv		11	11,0		11,0	12		
Toimintakulut yhteensä euroa/htv		-72 055	-89 545		-91 818	-88 836		

Tulosyksikkö: Ympäristövalvonta
Vastuhenkilö: Ympäristövalvontapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Ympäristövalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena ympäristönsuojeluviranomaisena. Lisäksi yksikölle on annettu hoidettavaksi leirintäalueviranomaisen tehtävät. Ympäristövalvonnan tulee ohjauksen, neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan kautta huolehtia siitä, että ympäristönsuojelusta annettua lainsäädäntöä ja määräyksiä noudatetaan. Ympäristövalvonnan toimintaa ohjaavat mm. ympäristönsuojelulaki, maa-aineslaki, vesilaki, jätelaki, maastoliikennelaki, vesiliikennelaki, vesihuoltolaki, luonnonsuojelulaki, merenkulun ympäristönsuojelulaki, ulkoilulaki, ns. naapuruussuhdelaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja edellä mainittujen lakien nojalla annetut lukuisat asetukset sekä kunnan antamat määräykset, kuten ympäristönsuojelumääräykset, jätehuoltomääräykset ja määräykset kaavoissa. Yksikön määrärahaan sisältyy alueellisesti hoidetun maaseutuhallinnon tehtäviä varten varattu määräraha.

Haastetta, laajaa valmistelupainetta sekä uusien verkostojen luomistarvetta tuo 1.9.2020 voimaan tuleva laki lupamenettelyjen yhteensovittamisesta. Velvoite yhteensovittamisesta koskee ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaisuvaltaan kuuluvien lupa-asioiden lisäksi usean muun viranomaisen ratkaisuvaltaan kuuluvia lupa-asioita, kuten maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennus-, toimenpide- ja maisematyölupa sekä rakennuksen purkulupa, luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamisluvat, kaivoslain mukainen malminetsintä-, kaivos-, ja kullanhuuhtontalupa sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.

Viranomaisen kuulemis- ja tiedoksiantomenettely muuttuu lakimuutoksista johtuen 1.1.2020. Muutos tulee edellyttämään prosessien läpikäyntiä ja uusien työmenetelmien luomista. Yksikkö jatkaa myös muun sähköisen asioinnin kehittämistä resurssiensa puitteissa. Kokonaisvaltaisen sähköisen asioinnin ehdoton edellytys on, että viranomaisen olemassa oleva paperinen materiaali saatetaan sähköiseen muotoon. Yksikkö pyrkii panostamaan materiaalin sähköistämiseen niin vakituisen henkilöstön toimesta, kuin ostopalvelua ja tarvittaessa määräaikaista henkilöstöä käyttäen. Sähköisen asioinnin lisääntyessä erityisen haasteen ja lisätyötä aiheuttaa edelleen paperisena ylläpidettävä arkisto. Kaikki sähköisenä tuleva aineisto on jatkossa kunnassa tulostettava arkistointia varten. Yksikkö pyrkii omalta osaltaan edistämään mahdollisuutta siirtyä sähköiseen arkistointiin.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Ympäristönvalvonnan henkilöstöresurssit pysyvät nykyisellään ja normaalista vaihtuvuudesta johtuvat auki olevat vakanssit saadaan rekrytoitua hieman viiveellä loppuvuodesta 2019 ympäristöasiantuntija sekä ympäristöassistentti. Palkkakustannukset eivät kuitenkaan tule nousemaan vuonna 2020, koska ne on huomioitu täysimääräisinä jo vuonna 2019. Toiminnassa rekrytoinnit näkyvät täysimääräisinä työpanoksina vuotena 2020. Jatkossa yksikkö kykenee paremmin vastaamaan lisääntyneeseen aikapaineeseen niin kaavoituksen ja rakentamisen suunnittelussa ja toteuttamisessa kuin viranomaisen ennakko- ja jälkivalvonnassa.

Jotta yksikkö kykenee yhteensovittamaan lupamenettelyjä ja palvelemaan asiakkaita loppuvuodesta 2020 lain edellyttämällä tavalla, tulee prosesseja kehittää. Käytännössä tämä tarkoittaa nykyisten prosessien päivittämistä sekä tulevien uusien prosessien suunnittelua ja laatimista. Viimeksi mainittu edellyttää uusien verkostojen luomista ja usean viranomaisen yhteistyötä.

Tunnusluvut

TP 2017 TP 2018 TA 2019 TA 2020

Luvat ja päätökset	15	41	30	30
Haittailmoitukset	100	129	100	150
Lausunnot	59	51	60	50

Ympäristönvalvonta sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio Tuotot		12	17	30	60	30	31	32
Määräraha Kulut		-409	-405	-599	-505	-599	-619	-640
Toimintakate Netto		-397	-388	-569	-445	-569	-588	-607
Määrärahan muutos %		-6,1	-1,1	48,0	-15,7	18,7	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		27	4	-194	94	-94		
Asukkaat 31.12.		20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot euroa/asuka		-20	-19	-26	-21	-26	-21	-27
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina htv		5	5		4	7		
Toimintakulut yhteensä euroa/htv		-81 860	-81 000		-126 250	-85 614		

Tulosyksikkö: Katu- ja viheralueet

Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Katu- ja viheralueet -yksikön työt koostuvat asiakaspalvelusta, viherhoito- ja kunnossapitotyöstä viranomaispäätöksistä sekä investointihankkeissa yleissuunnitelmien jälkeen katujen ja viheralueiden katu- ja toteutussuunnitelmista sekä rakennuttamisesta.

Katu- ja viheralueet -yksikössä edistetään omaisuudenhallintaa prosessissa, jossa on huomioitu eri toiminta-alueet. Omaisuudenhallintaprosessissa kerätään keskeisiä tietoja niin maan alla olevasta mm. hulevesiverkostosta kuin esimerkiksi valaistuksen osalta olevasta omaisuudesta ja siirretään ne digitaaliseen muotoon. Teiden ja liikennemerkkien kartoitukseen, yllä- ja kunnossapitoon on hankittu Kuntokierre-ohjelma. Näin päästään suunnitelmalliseen ja ennakoituun pitkän aikavälin kunnossapito- ja peruskorjausjärjestelmään. Puistojen ja leikkipaikkojen osalta ollaan hankkimassa vastaavaa ohjelmaa. Katuvalaistuksessa jatketaan led-valoihin siirtymistä osa-alue kerrallaan.

Yksikön henkilöstövakanssien määrä säilyy ennallaan. Rekrytointiin kiinnitetään huomiota, jotta vapaaksi jääneet vakanssit saadaan täytettyä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Kunnossapitokustannukset kasvavat yksikössä, johtuen kunnan huomattavasta asukasmäärän kasvusta. Arvioiden mukaan teiden kunnossapitokustannukset kasvavat noin 90 000 euroa vuodessa. Jotta kunnossapidon laatutasoa voidaan pitää asukkaiden tarpeita ja turvallisuutta vaativalla minimitasolla, on kunnossapitoon varattu ensi vuodeksi 30 000 euroa. Osana kasvua myös vihertöiden määrä lisääntyy, pyrittäessä parempaan viihtyvyyteen ja turvallisuuteen Tekniikka- ja ympäristöosaston strategian mukaisesti.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kunnan kunnossapitämät tiet, km	69,5	76	75	83
Katuvalaistuspisteet	3 850	4 000	4 000	4 200
Rakennetut ja hoidetut puistot, ha	59	60	60	62

Katu- ja viheralueet sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA 2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio Tuotot		242	272	240	225	253	261	270
Määräraha Kulut		-1 826	-2 058	-2 080	-2 150	-2 265	-2 339	-2 417
Toimintakate Netto		-1 584	-1 786	-1 840	-1 925	-2 012	-2 078	-2 147
Määrärahan muutos %		15,1	12,7	1,1	3,4	5,3	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-240	-232	-22	-70	-115		
Asukkaat 31.12.		20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot euroa/asuka		-78	-86	-85	-91	-93		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina htv		15	15		17	16		
Toimintakulut yhteensä euroa/htv		-121 733	-137 200		-126 471	-141 542		

Tulosyksikkö: Toimitilat

Vastuuhenkilö: Tilapalvelupäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Tulosyksikkö suunnittelee, rakennuttaa, kunnossapitää ja vuokraa toimitiloja kunnan omien yksiköiden tarpeisiin sekä turvaa rakennuskannan arvon säilymistä ennakoivalla ja kestäväällä kiinteistönpidolla.

Toimitilat yksikössä jatketaan pitkäjänteisesti sekä suunnitelmallisesti oman toiminnan tehostamista. Suunnitteluttamisessa ja rakennuttamisessa jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Toimitilayksikössä operatiivisen toiminnan tavoitteet on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: palvelujen tehostaminen, kiinteistökannan tehostaminen sekä omaisuuden hallinnan optimointi.

Palvelujen tehostaminen jatkuu toimitilojen operatiivisen työn suunnitelmallisuuden lisäämisellä sekä hankintojen optimoinnilla. Operatiivisen työn suunnitelmallisuus näkyy erityisesti huollon- ja siivouksen toiminnoissa, työ on pitkäjänteistä, jossa automaation määrä lisääntyy asteittain. Vuoden 2017 aikana aloitettu lukituksen-, kulunvalvonnan sekä turvatekniikan kehittämishanke jatkuu edelleen vuonna 2020, kun ylläolevien järjestelmien toiminnallinen integrointi Megaflex järjestelmään syvenyy ja samalla uusia kohteita otetaan ohjelman piiriin.

Kiinteistökannassa vuoden 2019 aikana tehdyt muutokset, Uuden Kuntalan, Uuden Varikon sekä Sinisen hallin vuokraukset sekä niiden toiminnan varsinainen käyntiin lähteminen vuoden 2020 alusta vapauttaa vanhat toimitilat, Kuntalan, Artturin, Aravatalon ja vanhan varikon, jatkotoimenpiteitä varten. Lisäksi Pikku-Sydämen päiväkodin valmistuminen vuoden 2019 lopulla vapauttaa Nikkilän alueella päiväkotuja. Ja tämän lisäksi vuoden 2020 aikana valmistuu Sipoonlahden koulun laajennus- ja peruskorjaus kokonaisuudessaan, josta vapautuu väistötiloina toimineet parakit. Nämä ovat näkyviä muutoksia kiinteistökannassa, mutta samalla se tarkoittaa toimintojen uudelleen järjestämisestä myös päivittäisissä

huolto- ja siivoustoiminnoissa. Näkyvänä kokonaisuutena koko vuoden 2020 ajan on myös Jokipuiston koulun väistö korjausten aikana.

Sisäiset vuokrissa on otettu huomioon nämä moninaiset muutokset, mutta muuten vuokratasoihin ei ole tehty muutoksia. Pääomavuokrien osuudessa on käytetty viimeksi tehtyä arvomäärittelyä ja huomioitu indeksivaikutus.

Omaisuuksien hallinnan optimointi käsittää kiinteistöjen käytön tehostumisen kautta turhiksi jäävien kiinteistöjen myynnin ja vuokraamisen, joka hallinnoidaan kiinteistöstrategian ja erikseen hyväksyttyjen toimenpiteiden mukaisesti. Esimerkiksi vuonna 2019 myytiin Skolåsan päiväkotia ja vanha pumppuasema. Suunnittelukaudella 2020 - 2022 omaisuuden hallintaa liittyvät toimenpiteen toimitilojen osalta liittyvät pääsääntöisesti yllämainittuihin muutoksiin ja niistä vapautuneisiin tiloihin. Vapautuneiden tilojen käyttötavat tullaan selvittämään kuten esim. myynti, uudelleen käyttö tai purku.

Henkilöstöön ei odoteta muutoksia.

Investointien toteuttaminen

Toimitilojen investointikohteet perustuvat talousarvion investointisuunnitelmaan.

Investointisuunnitelman kohteen määritetään hallintokuntien yhteistyönä perustuen kunnan kasvuun ja käytön tarpeisiin sekä niiden keskinäiseen priorisointiin. Keskeisenä työkaluna on 10-vuoden investointiohjelma ja sitä tukeva työkalu INTO.

Investointisuunnitelmassa määritetään kaikki laajennus- ja uudelleeninvestoinnit, joilla kasvatetaan palveluiden kapasiteettia tai rakennetaan uusi rakennus korvaamaan nykyistä kapasiteettia. Myös merkittävimmät peruskorjausinvestointihakkeet määritellään investointisuunnitelmassa. Rakennusten ylläpitämiseksi tehtävät pienet investointihakkeet (investointi suurempi kuin aktivointiraja 10 000 euroa) määrittää tekninen valiokunta annetun määrärahan puitteissa.

Uusinvestointikohteiden (laajennus- ja uudelleeninvestoinnit) osalta keskeisimmät rakennutettavat kohteet ovat Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostyöt, joka valmistuvat kesällä 2020 sekä Nikkilän sydämen laajennus, joka jatkuu vuoden 2020.

Peruskorjausinvestoinneissa teknisen valiokunnan päätöksellä kohdennettaviin hankekokonaisuuksiin on tullut määrärahat kyläkoulujen-, päiväkotien ja taajamakoulujen-, muiden kunnan kiinteistöjen kunnostamiseen sekä energiahankkeiden toteuttamiseen. Määrärahojen avulla on tarkoitus suunnittelukautena pitää rakennusten kunto hyvällä tasolla. Lisäksi suunnittelukaudella toteutukseen tulee Soten ruokapalveluiden kanssa Cook & Chill keittiöiden toinen vaihe.

Vuonna 2020 erityisinä kohteina ovat Jokipuiston koulun sekä Västerskogin alueen päiväkotien kunnostukset sekä pelastusaseman hankesuunnitelman päivittäminen.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2020

Talousarvion kulujen sekä tulojen muutoksiin vaikuttaa eniten yllämainittujen tilakustannusten muutokset, jotka väistötilojen osilta ovat pääosin läpilaskutettavaa kulua sekä tyhjiksi jäävien rakennusten aiheuttamat kulut sekä uusien tilojen käyttöönottojen vaikutukset. Vuonna 2020 Sipoonlahden koulun investoinnin valmistuminen vapauttaa parakkiväistötilaa, ja niistä luovutaan 1.7.2020.

Täysimääräisinä koko vuodelle tulevat myös uusien tilojen kuten Uusi Kuntala ja Uusi Varikko tilojen vuokrat, jotka olivat vain osittain mukana vuoden 2019 luvuissa. Käytöstä pois jäävien tilojen kustannuksia jää vielä vuonna 2020 kuluihin.

Talousarvion 2019 lukuihin verrattuna muutokset tulopuolella ovat noin 600 000 euroa kasvua ja vastaavasti menopuolella 1100 000 euroa lisää kuluja.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Osastojen käytössä olevat toimitilat (ei asunnot), htm ²	80 500	85 000	80 500	92 000
Vuokratut muut kiinteistöt	18	23	21	19
Ei käytössä olevat toimitilat (passiiviset), htm ²	2 500	4 000	4 500	11 000

Toimitilat sis+ ulk.erät	1 000 €	TP2017	TP2018	TA2019	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuloarvio Tuotot		8 899	9 797	10 355	11 031	10 981	11 344	11 718
Määräraha Kulut		-9 714	-10 605	-11 860	-12 590	-12 835	-13 259	-13 696
Toimintakate Netto		-815	-808	-1 505	-1 559	-1 854	-1 915	-1 978
Määrärahan muutos %		15,1	9,2	11,8	6,2	1,9	3,3	3,3
Määrärahan muutos euroina		-1 277	-891	-1 255	-730	-245		
Asukkaat 31.12.		20 310	20 666	21 600	21 150	21 600	22 300	22 800
Nettomenot euroa/asuka		-40	-39	-70	-74	-86		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanos laskennallisina virkoina htv		63	62		74	70		
Toimintakulut yhteensä euroa/htv		-154 190	-171 048		-170 135	-183 357		

3.7 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous

Kuntaliiton julkaiseman talousarviosuosituksen mukaan kohderahoitteisten tehtäväalueiden käyttötalous tulee erottaa budjettirahoitteisista tehtävistä. Kohderahoitteisella tehtävällä tarkoitetaan palvelun tuottajia, jotka rahoittavat toimintansa kokonaan tai osittain korvauksista palvelun tilaajilta. Organisointimuotona voi olla nettoyksikkö, muu taseyksikkö tai liikelaitos.

Seuraavassa on esitetty Toimitilapalveluiden, Ruokapalvelujen ja IT-palveluiden tehtäväalueet erillisinä. Yksiköt sisältyvät myös ao. toimialojen talousarvioesityksiin. Liikelaitoksena toimivan Sipoon Veden talousarvio on esitetty kokonaan erillään kunnan talousarviosta, koska liikelaitoksen johtokunta päättää itsenäisesti omasta talousarviostaan.

Kohderahoituksella tarkoitetaan tehtävän rahoittamista pääosin tulo-rahoituksella, joka muodostuu luovutettujen palvelujen ja muiden hyödykkeiden vastikkeena saaduista myynti- ja maksutuloista taikka avustuksena, tukena tai korvauksena määrättyjen tehtävien suorittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Palvelujen luovuttaminen voi olla markkinaperusteista tai sopimusperusteista.

Kohderahoitteiset tehtävät ovat tuottajatehtäviä, jotka on sidottu käyttötalouden osalta ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia tuottajayksiköitä ovat kunnan liikelaitokset.

Kohderahoitteiset ja budjettirahoitteiset tehtävät yhteensä 2020

sis.+ ulk.erät 1 000€	Kunta yhteensä	Kohde- rahoitteiset yhteensä	Budjetti- rahoitteiset tehtävät
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	3 783	161	3 622
Maksutuotot	7 126	94	7 032
Tuet ja avustukset	839	8	832
Muut toimintatuotot, ulkoiset	8 585	1 566	7 019
Toimintatuotot, sisäiset	26 981	17 429	9 552
Toimintatuotot yhteensä	47 315	19 258	28 056
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-59 718	-5 001	-5 117
Palveluiden ostot, ulkoiset	-59 062	-5 048	-54 014
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 869	-4 333	-3 536
Avustukset	-5 944	-40	-5 904
Muut toimintakulut, ulkoiset	-7 616	-5 167	-2 449
Toimintakulut, sisäiset	-26 981	-1 099	-25 882
Toimintakulut yhteensä	-167 189	-20 687	-96 901
Toimintakate	-119 874	-1 429	-118 445
Verotulot	110 000	109 700	109 700
Kunnallisvero	94 560	94 400	94 400
Yhteisövero	4 540	4 500	4 500
Kiinteistövero	10 900	10 800	10 800
Valtionosuudet	15 496	15 496	15 496
Rahoitustuotot ja -kulut	-700	-700	-700
Vuosikate	4 922		6 051

IT-palvelut	1 000 €	TP 2018	TAM 2019	TA 2020
sis.+ ulk.erät				
Toimintatuotot				
Myyntituotot, ulkoiset		4	1	1
Tuet ja avustukset		12	0	
Muut toimintatuotot, ulkoiset		91	44	44
Toimintatuotot, sisäiset		3 505	4 470	4 498
Toimintatuotot yhteensä		3 611	4 515	4 543
Toimintakulut				
Henkilöstökulut		-530	-831	-958
Palveluiden ostot, ulkoiset		-1 746	-2 178	-2 260
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-652	-607	-574
Avustukset		0	-40	-40
Muut toimintakulut, ulkoiset		-440	-324	-332
Toimintakulut, sisäiset		-53	-28	-151
Toimintakulut yhteensä		-3 421	-4 006	-4 315
Toimintakate		191	508	228

Ruokapalvelut	1 000 €	TP 2018	TAM 2019	TA 2020
sis.+ ulk.erät				
Toimintatuotot				
Myyntituotot, ulkoiset		157	53	160
Maksutuotot		91	77	94
Tuet ja avustukset		2	0	
Muut toimintatuotot, ulkoiset		2	0	0
Toimintatuotot, sisäiset		3 222	3 301	3 480
Toimintatuotot yhteensä		3 474	3 431	3 734
Toimintakulut				
Henkilöstökulut		-1 023	-1 164	-1 323
Palveluiden ostot, ulkoiset		-181	-352	-296
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 427	-1 505	-1 509
Muut toimintakulut, ulkoiset		-2	-1	-4
Toimintakulut, sisäiset		-476	-377	-348
Toimintakulut yhteensä		-3 109	-3 399	-3 480
Toimintakate		365	33	254

Toimitilapalvelut	1 000 €	TP 2018	TAM 2019	TA 2020
sis.+ ulk.erät				
Toimintatuotot				
Myyntituotot, ulkoiset		6		
Tuet ja avustukset		2	8	8
Muut toimintatuotot, ulkoiset		1 792	1 400	1 522
Toimintatuotot, sisäiset		7 997	8 948	9 452
Toimintatuotot yhteensä		9 797	10 355	10 981
Valmistus omaan käyttöön		151		
Toimintakulut				
Henkilöstökulut		-2 632	-3 006	-2 836
Palveluiden ostot, ulkoiset		-2 264	-2 304	-2 493
MITTAUS		-180	-220	-223
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 637	-2 290	-2 250
Avustukset				
Muut toimintakulut, ulkoiset		-2 559	-3 773	-4 656
Toimintakulut, sisäiset		-334	-267	-377
Toimintakulut yhteensä		-10 605	-11 860	-12 835
Toimintakate		-809	-1 505	-1 852

3.8 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto

Peruskunnan toimintatuotot ja -menot

Vuoden 2020 talousarvion ulkoiset käyttömenot ovat 139,4 miljoonaa euroa ja käyttötuotot 20,1 miljoonaa euroa.

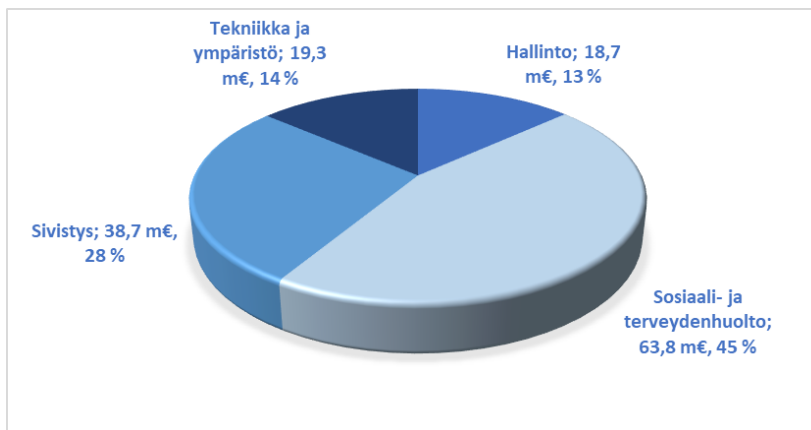
Toimintakate on -119,2 miljoonaa euroa, mikä on -5504 euroa/asukas, kun se vuonna 2019 näyttää muodostuvan noin -5190 euroksi/asukas.

Sipoon kunta, sis+ulk	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tarkastuslautakunta						
Tuotot						
Kulut	-45	-40	-40	-39	-40	-41
Netto	-45	-40	-40	-39	-40	-41
Kunnanhallitus						
Tuotot	17 765	19 060	19 857	19 183	19 816	20 470
Kulut	-14 483	-16 830	-16 971	-20 499	-21 175	-21 874
Netto	3 282	2 230	2 886	-1 316	-1 359	-1 404
Sosiaali- ja terveystoimialue						
Tuotot	11 978	11 509	11 393	12 091	12 490	12 902
Kulut	-65 236	-66 522	-67 702	-68 970	-71 246	-73 597
Netto	-53 258	-55 013	-56 309	-56 879	-58 756	-60 695
Sivistystoimialue						
Tuotot	4 237	4 079	3 873	3 647	3 767	3 892
Kulut	-55 255	-55 546	-57 311	-57 579	-59 479	-61 442
Netto	-51 018	-51 467	-53 438	-53 932	-55 712	-57 551
Tekniikka- ja ympäristötoimialue						
Tuotot	15 218	11 773	12 446	12 392	12 801	13 223
Kulut	-19 274	-18 936	-19 608	-20 494	-21 171	-21 869
Netto	-4 056	-7 163	-7 162	-8 102	-8 370	-8 646
Yhteensä						
Tuotot	49 285	46 491	47 656	47 313	48 874	50 487
Kulut	-154 379	-157 972	-161 718	-167 582	-173 112	-178 825
Netto	-105 094	-111 481	-114 062	-120 270	-124 238	-128 337

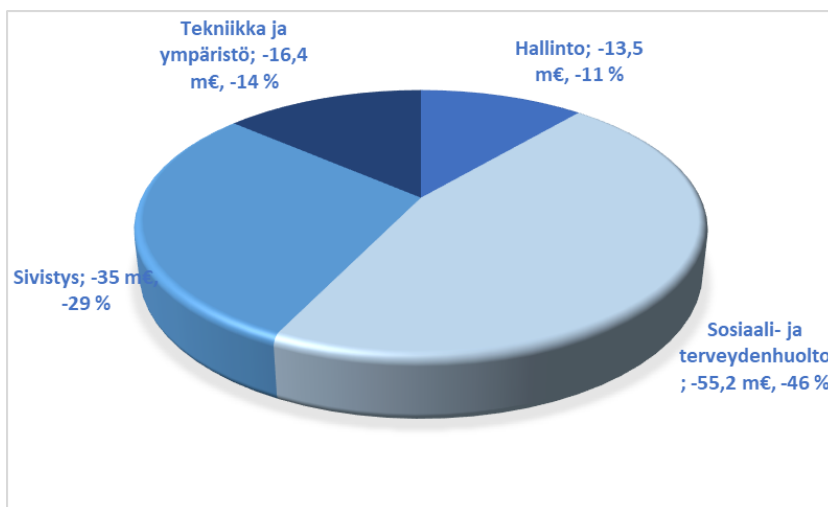
Ulkoisten toimintatuottojen jakautuminen toimialoittain 2020, ilman maanmyyntituottoja

Ulkoisten toimintakulujen jakautuminen toimialoittain 2020

Ulkoisen toiminnan nettomenojen jakautuminen toimialoittain 2020, ilman maanmyyntiä

3.9 Sisäiset erät

1 000 €	Sis. Vuokrat, ylläp		Sis. Vuokrat, pääom		Sis. Vuokrat, maa		It-kustannukset		Ruokapalvelu		Yhteensä	
	TA2019	2020	TA2019	2020	TA2019	2020	TA2019	2020	TA2019	2020	TA2019	2020
SISÄISET TUOTOT												
Kunnanjohto			8688	9224							8 688	9 224
Taha							4470	4498			4 470	4 498
Keke					209	235					209	235
Sote									3301	3480	3 301	3 480
Sivi											0	0
Teky	8948	9452									8 948	9 452
Yhteensä	8948	9452	8688	9224	209	235	4470	4498	3301	3480	25 616	26 889
SISÄISET KULUT												
Kunnanjohto	5	21	4	110			77	78			86	209
Taha	250	537	97	9	2		536	543			883	1 089
Keke	45	229	4	28		1	218	252			267	509
Kunnanhallitus yht.	300	787	105	147	2	1	831	873			1 236	1 807
Sote	1336	1480	1946	1680	47	44	1323	1300	585	620	5 190	5 080
Sivi	6971	6590	6335	7335	153	189	1830	1833	2717	2860	17 853	18 618
Teky	359	595	137	62	3	1	486	492			982	1 149
Yhteensä	8966	9452	8523	9224	205	235	4470	4498	3302	3480	25 466	26 889

4 SIPOON VESI

4.1 Tuloslaskelma

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Liikevaihto							
Valmistus omankäyttöön							
Myyntituotot	4 280	4 703	4 700	4 850	4 965	5 080	5 195
Liiketoiminnan muut tuotot	176	91	100	190	100	100	100
Materiaalit ja palvelut	-1 649	-1 726	-1 835	-1 835	-1 905	-1 945	-1 990
Ostot tilikauden aikana	-776	-776	-850	-850	-890	-910	-930
Palvelujen ostot	-873	-950	-985	-985	-1 015	-1035	-1060
Henkilöstökulut	-445	-513	-535	-535	-578	-578	-578
Palkat ja palkkiot	-357	-418	-481	-419	-520	-520	-520
Henkilösivukulut	-87	-94	-54	-116	-58	-58	-58
Eläkekulut	-75	-79	-44	-94	-48	-48	-48
Muut henkilösivukulut	-13	-15	-10	-22	-11	-11	-11
Poistot ja arvonalentumiset	-1 133	-1 067	-1 100	-1 100	-1 050	-1 050	-1 050
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 133	-1 067	-1 100	-1 100	-1 050	-1050	-1 050
Arvonalentumiset							
Liiketoiminnan muut kulut	-94	-140	-90	-140	-140	-140	-140
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 136	1 347	1 240	1 430	1 392	1 467	1 537
Rahoitustuotot ja -kulut	-822	-756	-735	-830	-760	-760	-760
Muut rahoitustuotot	2	3					
Korkokulut		-24		-95	-25	-25	-25
Korvaus peruspääomasta	-824	-735	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	313	590	505	600	632	707	777
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	313	590	505	600	632	707	777
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	313	590	505	600	632	707	777

4.2 Investoinnit

	€	TA 2020	TS2021	TS2022
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet		200 000	900 000	2 200 000
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto		580 000	1 100 000	3 000 000
Peruskorjausinvestoinnit		1 000 000	700 000	700 000
Harvaan asutut alueet		500 000	500 000	500 000
Kehittämisinvestoinnit		50 000		
Investoinnit yhteensä		2 330 000	3 200 000	6 400 000

4.3 Rahoituslaskelma

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA, ulkoinen

	1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
TULORAHOITUS								
Liikelyljäämä		1 135	1 347	1 240	1 430	1 392	1 467	1 537
Poistot ja arvonalentumiset		1 133	1 067	1 100	1 100	1 050	1 050	1 050
Rahoitustuotot ja -kulut		-822	-756	-735	-830	-760	-760	-760
		1 446	1 658	1 604	1 700	1 682	1 757	1 827
INVESTOINNIT								
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-1 104	-3 395	-3 440	-3 440	-2 330	-3 200	-6 400
Rahoitusosuudet investointimenoihin		105						
Tulorahoitus ja investoinnit, netto		447	-1 737	-1 836	-1 740	-648	-1 443	-4 573
RAHOITUSTOIMINTA								
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Myyntisaamisten lisäys								
Korottomien velkojen muutos muilta		745	1 241	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Rahoitustoiminta netto		745	1 241	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Kassavirta		1 192	-496	-636	-540	552	-243	-3 373

5 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkokuluihin ja muihin rahoituskuluihin sekä pitkävaikutteisiin omaisuuden jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin sekä tarvittaviin uusinvestointeihin.

Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Talousarvion tuloslaskelmaosa sisältää kaikki toiminnan menot ja tulot. Tämä tarkoittaa, että sisäiset erät, ostot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat sisältyvät tuloslaskelmaosan menoihin ja tuloihin.

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot toimintakatteen jälkeisistä eristä, jotka ovat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja korkokulut sekä rahoitustuotot ja rahoituskulut. Talousarvion tuloslaskelmaan sisällytetään myös suunnitelmat tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakate osoittaa, paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Vuosikate kuvaa kunnan rahoitustulosta ja se osoittaa muun muassa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot eli käyttöomaisuuden laskennalliset poistot.

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja satunnaiset menot ja lisätään satunnaiset tulot, saadaan tilikauden budjetoitujen menojen ja tulojen erotus, eli tilikauden tulos, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä.

5.1 Tuloslaskelma, kunta ilman Sipoon Vesi-liikelaitosta

Ulkoiset erät ja sisäiset	2018	2019	2019	2020	2020	2021	2022
1 000 euroa	TP	TA	Ennuste	TA VK	TAE	TS	TS
Toimintatuotot	45 366	46 492	47 601	47 114	47 315	48 876	50 489
Myyntituotot	4 968	4 084	4 047	3 879	3 880		
Maksutuotot	6 474	7 106	7 022	7 126	7 126		
Tuet ja avustukset	1 006	879	880	840	840		
Muut tuotot	9 161	8 702	9 770	8 288	8 488		
Josta myyntivoitot	4 237	5 000	5 800	4 008	4 200		
Muut toimintatuotot sisäiset	23 758	25 721	25 882	26 981	26 981		
Valmistus omaan käyttöön	151						
Toimintakulut	-152 605	-157 972	-161 609	-167 178	-167 544	-173 073	-178 784
Toimintakate	-107 088	-111 480	-114 008	-120 064	-120 229	-124 197	-128 295
Verotulot	98 946	104 101	102 800	109 700	110 000	115 300	120 800
Valtionosuudet	13 390	14 450	15 062	15 496	15 496	15 728	15 728
Rahoitustuotot ja -kulut	449	-405	-500	240	35	-205	-305
Korkotuotot	50			50	50		
Muut rahoitustuotot	924	895		900	895	895	895
Korkokulut	-516	-1 295	-500	-700	-900	-1 100	-1 200
Muut rahoituskulut	-9	-5		-10	-10		
Vuosikate	5 698	6 666	3 354	5 371	5 302	6 626	7 928
Suunnitelmanmukaiset poistot	6 116	6 479	6 479	7 261	7 261	8 100	8 900
Satunnaiset tuotot ja kulut	0						
Tilikauden tulos	-418	187	-3 125	-1 890	-1 959	-1 474	- 972
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 658	1 339	1 339	1 339	1 339	1 339	1 339
Varausten lisäys (-) tai vähennys (-)	4 017						
Tilikauden yli-/alijäämä	941	1 527	-1 786	-550	-620	- 135	367

Toimintakate vastuualueittain, ulk. 1000 €	TP 2018	TPE 2019	TAE 2020	Muutos, eur 2019/2020	Muutos, % 2019/2020	Muutos, % 2018/2020
Keskusvaalilautakunta	12	12	0	-12	-100,0	-100,0
Tarkastuslautakunta	-26	-40	-39	13	50,0	50,0
Kunnanhallitus	-7 994	-9 180	-13 455	5 461	68,3	68,3
Sosiaali- ja terveys	-51 057	-54 289	-55 235	4 178	8,2	8,2
erikoissairaanhoido	-20 812	-21 485	-22 238	1 426	6,9	6,9
Sivistys	-34 900	-35 433	-35 130	230	0,7	0,7
Tekniikka- ja ympäristö	-13 123	-15 413	-16 410	3 287	25,0	25,0
Yhteensä	-107 088	-114 343	-120 269	13 181	12,3	16,6

Toimintatuotot

Peruskunnan ulkoiset toimintatuotot

Ulkoiset tuotot 1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Keskusvaalilautakunta			33	70	33	-	
Kunnanhallitus							
Muut toimintatuotot	1 823	1 177	693	693	1 023	1 057	1 092
Maanmyynti, myyntivoitto	2 073	4 237	5 000	5 800	4 200	4 000	4 000
Sosiaali- ja terveysvaliokunta	8 707	8 702	8 209	8 179	8 612	8 896	9 190
Sivistysvaliokunta	4 594	4 231	4 079	3 873	3 647	3 767	3 892
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	2 887	3 229	2 721	3 141	2 851	2 945	3 042
Yhteensä	20 084	21 608	20 771	21 719	20 333	20 665	21 215

Käyttöomaisuuden myyntivoitot koostuvat pääosin tonttien hankintamenon ylittävästä myyntitulosta. Myyntituloksi arvioidaan talousarviovuonna 2020 4 milj. euroa ja suunnitteluvuosina 2021–2022 myös 4 milj. euroa/vuosi. Myyntiä vastaavat myyntivoitot näkyvät kirjanpidossa osana muita toimintatuottoja. Ne on esitetty erikseen tuloslaskelmaosassa, koska ne ovat merkittävä osa kunnan vuosikatteesta.

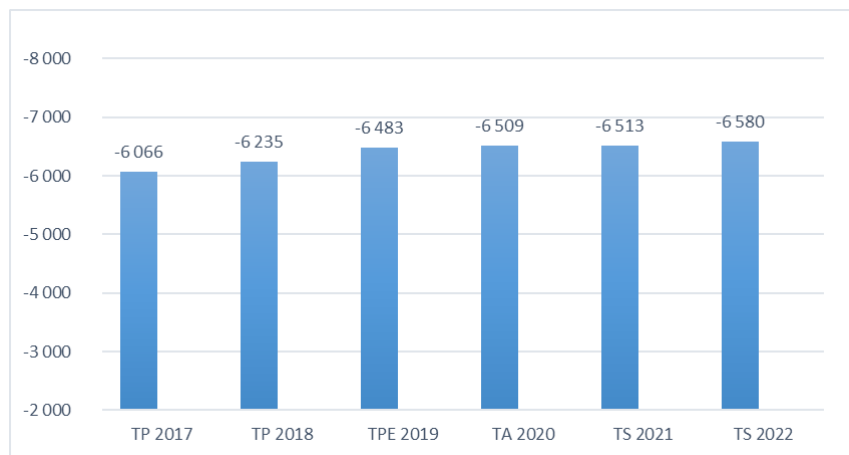
Toimintakulut

Vuoden 2020 ulkoiset toimintakulut nousevat talousarvioesityksen mukaan 139,35 miljoonaan euroon vuoden 2019 tilinpäätösennusteen mukaisesta 137,1 miljoonasta eurosta.

Peruskunnan ulkoiset toimintakulut

Ulkoiset kulut 1 000 €	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Keskusvaalilautakunta	- 30	-	21	- 99	- 21	-	-
Tarkastuslautakunta	- 31	-	26	- 40	- 40	- 39	- 40
Kunnanhallitus	- 13 461	-	13 408	- 15 687	- 15 673	- 18 679	- 19 295
Sosiaali- ja terveystoimi	- 57 976	-	59 759	- 61 286	- 62 468	- 63 847	- 65 954
Sivistysvaliokunta	- 36 755	-	39 130	- 37 541	- 39 306	- 38 777	- 40 057
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	- 14 940	-	16 503	- 17 951	- 19 608	- 19 260	- 19 896
Yhteensä	- 123 194	-	128 847	- 132 603	- 137 116	- 140 602	- 145 242

Peruskunnan ulkoiset toimintakulut €/asukas kehittyvät seuraavasti:

5.2 Tuloslaskelma Sipoon kunta ja Sipoon vesi

Ulkoiset erät ja sisäiset	2018	2019	2019	2020	2020	TPE 2019/TA 2020	2021	2022
1 000 euroa	TP	TA	TPE	VK	TAE	Muutos%	TS	TS
Toimintatuotot	50 160	51 292	52 616	52 179	52 380	-0,4	53 690	55 032
Myyntituotot	9 664	8 784	8 847	8 844	8 749	-1,1		
Maksutuotot	6 474	7 106	7 022	7 126	7 126	1,5		
Tuet ja avustukset	1 006	879	880	840	839	-4,7		
Muut tuotot	9 258	8 802	9 985	8 388	8 685	-13,0		
Josta myyntivoitot	4 237	5 000	5 800	4 008	4 200	-27,6		
Muut toimintatuotot sisäiset	23 758	25 721	25 882	26 981	26 981	4,2		
Valmistus omaan käyttöön	151							
Toimintakulut	-154 984	-160 432	-164 169	-169 761	-170 168	3,7	-175 784	-181 584
Henkilöstökulut	-56 877	-58 809	-59 732	-59 281	-60 355	1,0		
Palvelujen ostot, ulkoiset	-52 917	-54 565	-56 440	-60 171	-59 699	5,8		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 258	-8 641	-9 054	-8 845	-8 759	-3,3		
Avustukset	-5 830	-5 795	-5 879	-5 944	-5 944	1,1		
Muut toimintakulut, ulkoiset	-6 344	-7 252	-7 182	-8 539	-8 431	17,4		
Muut toimintakulut, sisäiset	-23 758	-25 369	-25 882	-26 981	-26 981	4,2		
Toimintakate	-104 674	-109 140	-111 553	-117 582	-117 788	5,6	-122 094	-126 553
Verotulot	98 946	104 101	102 000	109 700	110 000	7,8	115 300	120 800
Valtionosuudet	13 390	14 450	15 062	15 496	15 496	2,9	15 728	15 728
Rahoitustuotot ja -kulut	-307	-1 235	-500	-700	-700	40,0	-950	-1 200
Korkotuotot	50							
Muut rahoitustuotot	927	895						
Korkokulut	-539	-1 390						
Muut rahoituskulut	-745	-740						
Vuosikate	7 356	8 176	5 009	6 914	7 008	39,9	7 984	8 775
Suunnitelmanmukaiset poistot	7 183	7 579	7 579	8 311	8 311	9,7	9 200	10 200
Satunnaiset tuotot ja kulut	0		-500					
Tilikauden tulos	173	597	-3 070	-1 397	-1 303	-57,5	-1 216	-1 425
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 658	1 339	1 339	1 339	1 339	0,0	1 339	1 339
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	4 017							
Tilikauden yli-/alijäämä	1 532	1 937	-1 731	-58	36		123	- 86

<i>Ulkoiset erät</i>	2018	2019	2019	2020	TPE 2019/TA 2020	2021	2022
1 000 euroa	TP	TA	TPE	TA	Muutos%	TS	TS
Toimintatuotot	26 402	25 571	26 734	25 399	-5,0	26 034	26 685
Myyntituotot	9 664	8 784	8 847	8 749	-1,1		
Maksutuotot	6 474	7 106	7 022	7 126	1,5		
Tuet ja avustukset	1 006	879	880	839	-4,7		
Muut tuotot	9 258	8 802	9 985	8 685	-13,0		
<i>Josta myyntivoitot</i>	<i>4 237</i>	<i>5 000</i>	<i>5 800</i>	<i>4 200</i>	<i>-27,6</i>		
Valmistus omaan käyttöön	151						
Toimintakulut	-131 226	-135 063	-138 287	-143 186	3,5	-147 911	-152 792
Henkilöstökulut	-56 877	-58 809	-59 732	-60 354	1,0		
Palvelujen ostot, ulkoiset	-52 917	-54 565	-56 440	-59 699	5,8		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 258	-8 641	-9 054	-8 759	-3,3		
Avustukset	-5 830	-5 795	-5 879	-5 944	1,1		
Muut toimintakulut	-6 344	-7 252	-7 182	-8 431	17,4		
Toimintakate	-104 674	-109 492	-111 553	-117 787	5,6	-121 877	-126 107
Verotulot	98 946	104 101	102 000	110 000	7,8	115 300	120 800
Valtionosuudet	13 390	14 450	15 062	15 496	2,9	15 728	15 728
Rahoitustuotot ja -kulut	-307	-1 235	-500	-700	40,0	-950	-1 200
Korkotuotot	50						
Muut rahoitustuotot	927	895					
Korkokulut	-539	-1 390					
Muut rahoituskulut	-745	-740					
Vuosikate	7 356	7 824	5 009	7 009	56,3	8 201	9 221
Suunnitelmanmukaiset poistot	7 183	7 579	7 579	8 311		9 200	10 200
Satunnaiset tuotot ja kulut	0		-500				
Tilikauden tulos	173	245	-3 070	-1 302	-57,6	-999	-979
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 658	1 339	1 339	1 339		1 339	1 339
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	4 017						
Tilikauden yli-/alijäämä	1 532	1 585	-1 731	37		340	360

Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja suunnitelmakaudella, joten kunnan talous ei ole tasapainossa vuosina 2020–2022. Investointivaraukseen liittyvä poistoeron tuloutus kuitenkin nostaa suunnitelmakauden ylijäämäiseksi. Kunnan kustannusrakennetta pitää pystyä parantamaan vähintään tontinmyyntitulojen verran, jotta nämä tulot voidaan täysimääräisesti käyttää investointien rahoittamiseksi. Tähän kunnan strategian mukaiseen tavoitteeseen pääseminen tarkoittaa kunnan talouden noin 5milj. euron sopeutusta vuoteen 2023 mennessä.

Investoinneista aiheutuva käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen kasvu vaikuttaa oleellisesti kunnan talouden tasapainoon. Poistot kasvavat merkittävästi suunnitelmakaudella.

Vuoden 2020 talousarvio osoittaa -0,65 miljoonan euron tulosta ennen tilinpäätössiirtoja.

Toteutunut yli-/alijäämä lisää tai vähentää taseen omaa pääomaa. Suunnitelmakaudella taseen oma pääoma kasvaa tuloslaskelman mukaan noin 2,3 milj. euroa.

5.3 Sipoon veden vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen

	Kunnan tuloslaskelm a-osa pl. 1 000 € Sipoon vesi	Sipoon Vesi	Kunta	Sipoon Vesi	Kunnan tuloslaskelma- osa ml. Sipoon vesi
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 783	4 965		-162	8 586
Maksutuotot	7 126				7 126
Tuet ja avustukset	839				839
Muut toimintatuotot	8 585	100		-363	8 322
Toimintatuotot yhteensä	20 333	5 065	0	-525	24 873
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-59 915	-577			-60 492
Palveluiden ostot	-59 219	-1 015	320		-59 914
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 869	-890	71		-8 688
Avustukset	-5 944				-5 944
Muut toimintakulut	-7 616	-140	132		-7 624
Toimintakulut yhteensä	-140 563	-2 622	523	0	-142 660
Toimintakate	-120 230	2 443	523	-525	-117 787
Verotulot	110 000				110 000
Kunnallisvero	94 560				94 560
Yhteisövero	4 540				4 540
Kiinteistövero	10 900				10 900
Valtionosuudet	15 496				15 496
Rahoitustuotot ja -kulut	60	-735	-760	735	-700
Korkotuotot	50		-25		25
Muut rahoitustuotot	925		-735		190
Korkokulut	-900	-25			-925
Muut rahoituskulut	-15	-735		735	-15
Vuosikate	5 326	1 708	-237	210	7 009
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 261	-1 050			-8 311
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-1 935	658	-237	210	-1 302
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	1 339				1 339
Varausten lis (-) tai väh (+)					
Rahastojen lis (-) tai väh (+)					
Tilikauden yli-/alijäämä	-596	658	-237	210	37

5.4 Rahoitustuotot ja -kulut

Maksuvalmiustilanne, lainakanta ja korkotaso vaikuttavat rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Korkotuotot ja -kulut on arvioitu kunnan anto- ja ottolainakannan, maksuvalmiusarvioiden ja nähtävissä olevan korkokehityksen mukaan.

Lainakannan lisääntymisestä huolimatta korkomenojen nettomenot ovat matalampien korkojen ansiosta vähentyneet kahden viime vuoden aikana. Kunnan lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2019 lopussa noin 96 milj. euroa.

Korkomenoihin on talousarviossa varattu yhteensä 0,7 miljoonaa euroa. Vanhojen velkojen korot on laskettu velkakirjaehtoien mukaan. Uusia lainoja arvioidaan nostettavan 34 miljoonaa euroa vuonna 2020. Näiden uusien lainojen koroksi arvioidaan korkeintaan 1 %, koska osa rahoitustarpeesta on tarkoitus hoitaa kuntatodistuksilla, joiden korkotason oletetaan olevan lähellä 0 prosenttia. Lainasalkun keskiporko oli lokakuussa 2019 0,7 %.

Rahoitustuottoihin on kirjattu osingot ja osuuspääoman korot, verotilitysten korkotuotot, viivästyskorkotulot sekä kuntayhtymien peruspääoman korot.

Kotimaisten talletusten osalta ei ole laskettu kertyvän tuottoa lainkaan.

Kunnan rahoitustuotot/-kulut:

Korot 1 000 €	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Korkokulut	-518	-547	-516	-400	-700	-950	-1200
Rahoituskulut	-30	-9	-10	-5	-10	-10	-10
Rahoitustuotot	177	170	188	195	135	115	115
Korvaus peruspääomasta *	735	735	735	735	735	735	735
Korkotuotot	2	17	26	30	50	30	30
Korkotuotot Sponon vedeltä *		95	23	25	25	25	25
NETTO	366	461	448	580	235	-55	-305

Rahoitusmenoihin on kirjattu kurssitappiot, provisiot ja lainakustannukset, verotilitysten korkomenot, viivästyskorkomenot sekä muut rahoitusmenot.

Poistot

Kunnan (sis. Sipoon Vesi) poistojen määrä tulee kasvamaan suunnitelmakaudella 2020–2022 arviolta noin 3 milj. euroa verrattuna tilinpäätökseen 2018.

6 INVESTOINTIOSA

6.1 Kunnan investoinnit, yhteenveto

Vastuuhenkilöt ja määritelmät:

Aineettomat hyödykkeet tehtävän mukainen vastualueen/tulosityksikön päällikkö

Maa- ja vesialueet kehitysjohtaja

Rakennukset tilapalvelupäällikkö

Kiinteät rakenteet ja laitteet

sekä koneet ja kalusto tehtävän mukainen vastualueen/tulosityksikön päällikkö

Osakkeet ja osuudet tehtävän mukainen vastualueen/tulosityksikön päällikkö

Investointiosaan sisältyvät määrärahat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa.

Määrärahat sitovat teknistä valiokuntaa bruttoinvestointien eli kiinteistö- ja infra-investointien osalta. Vesihuollon investoinneista päättää Sipoon Veden johtokunta.

Teknisellä valiokunnalla on oikeus muuttaa sisäistä määrärahanjakoa rakennuskohteiden kesken. Teknisellä valiokunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista. Peruskorjaushankkeiden osalta on osoitettu määrärahat "Valiokunnan kohdentamat hankkeet", "Energiahankkeet", "Peruskorjaus kyläkoulut", "Peruskorjaus päiväkodit ja taajamakoulut" ja "Katuja peruskorjaus", jossa kohteiden lopullisen valinnan tekee tekninen valiokunta hankkeiden kohdentamisperiaatteiden perusteella.

Määräraha kiinteistöjen ensikertaista kalustamista varten sisältyy laajennus- ja uudelleenrakennushankkeen kokonaismäärärahaan ja on eritelty omaksi kokonaisuudeksi hyväksytyn hankesuunnitelman jälkeen. Asianomaiset käyttäjäyksiköt vastaavat kuitenkin näistä määrärahoista sekä päättävät ko. hankinnoista.

Kunnan omistamien sote-kiinteistöosakeyhtiöiden investoinneista vastaa ko. yhtiöiden hallitukset. Mikäli investoinnit tilataan kunnalta, näkyvät samansuuruiset tulot ja menot kunnan käyttötaloudessa.

Sipoon Veden investointihankkeet on esitetty kappaleessa 6.2.

Investoinnit 2018 - 2022	1 000€	TP 2018	TPE2019	TA 2020	TS2021	TS2022
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin		-27 417	-28 930	-26 790	-13 840	-11 460
Maanosto		-1 936	-2 400	-2 500	-2 500	-2 500
Atk-ohjelmat ja käyttöönottoprojektit				-840		
Kiinteät rakenteet ja laitteet				-500	-500	-500
Irtain omaisuus, yhteensä		-695	-800	-750	-680	-650
Osakkeet ja osuudet, yhteensä		-9	-50	-1 580	-80	-80
Bruttoinvestoinnit yhteensä		-30 057	-32 180	-32 960	-17 600	-15 190
Rahoitusosuudet investointeihin		20				
Bruttoinvestoinnit Sipoon Vesi		-3 395	-4 182	-2 330	-3 200	-6 400
Bruttoinvestoinnit yhteensä, Kunta ja Vesi		-33 452	-36 362	-35 290	-20 800	-21 590
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit		4 505	5 800	4 200	4 200	4 200
Investoinnit yhteensä, netto		-28 927	-30 562	-31 090	-16 600	-17 390

Investointien ryhmittely

Investoinnit 2017 - 2022	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin	-10 109	-27 417	-26 946	-28 930	-26 790	-13 840	-11 460
Maanosto	-1 501	-1 936	-2 500	-2 400	-2 500	-2 500	-2 500
Irtain omaisuus, yhteensä	-599	-695	-700	-800	-2 090	-1 180	-1 150
Osakkeet ja osuudet, yhteensä	-12	-9	-80	-50	-1 580	-80	-80
Bruttoinvestoinnit yhteensä	-12 221	-30 057	-30 226	-32 180	-32 960	-17 600	-15 190
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit	2 357	4 237	5 000	5 800	4 200	4 200	4 200
Investoinnit yhteensä, netto	-9 864	-25 820	-25 226	-26 380	-28 760	-13 400	-10 990

Vuoden 2020 – 2022 bruttoinvestointien yhteenveto

Taulukossa on esitetty investointien bruttomäärärahat Sipoon kunnan osalta.

BRUTTOINVESTOINNIT INFRA JA RAKENNUKSET	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-1 942	-3 015	-2 200	-2 710	-3 680	-3 320	-2 620
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-6	-2 614	-2 000	-2 250	-50	-1 200	-900
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-1 980	-10 475	-9 705	-11 120	-10 780	-1 720	-450
Uudelleeninvestoinnit	-561	-3 041	-6 881	-7 040	-3 150	-1 340	-3 990
Peruskorjausinvestoinnit	-5 449	-6 692	-3 030	-2 890	-8 720	-5 510	-2 600
Muut investoinnit	-171	-1 582	-3 130	-2 920	-410	-750	-900
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja rakennukset	-10 109	-27 419	-26 946	-28 930	-26 790	-13 840	-11 460

Vuonna 2020 talousarvion mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infrastruktuuriin ja rakennuksiin ovat noin 26,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 talousarvion merkittävimmät bruttoinvestoinnit, yhteensä n. 10,8 miljoonaa euroa, kuuluvat rakennusten laajennusinvestointeihin. Rakennusten laajennusinvestointikohteita ovat Sipoonlahden koulun laajennusinvestointi (valmistuu 2020) ja Nikkilän Sydämen laajennus (valmistuu 2021).

Vuoden 2020 talousarvion toiseksi merkittävin bruttoinvestointien osuus ovat peruskorjausinvestoinnit, yhteensä n. 8,7 miljoonaa euroa. Peruskorjausinvestointeihin kuuluvat mm. Jokipuiston koulun korjaus (valmistuu keväällä 2021), Cook and Chill vaihe 2 (valmistuu 2021), Neiti Miilin tien kampusalueen liikunnan ja huollon tilat (valmistuu 2021) ja muita pienempiä peruskorjauskohteita.

Uusien kaava-alueiden infran laajennusinvestointeja on arvioitu olevan vuoden 2020 talousarviossa yhteensä n. 3,7 miljoonaa euroa. Merkittävimmät kohteet ovat Sipoon jokilaakson ja Bastukärrin katujen ja kunnallistekniikan rakentaminen. Näiden lisäksi on varattu rahaa uusien kaava-alueiden yhdyskuntatekniikan suunnitteluun.

Uudelleeninvestointeja on vuoden 2020 talousarviossa n. 3,2 miljoonaa euroa. Merkittävin kohde on Nikkilän sydämen liikuntasali (valmistuu 2021). Lisäksi vuonna 2020 on varattu rahaa Söderkulla skolan ja Nikkilän pelastusaseman uudelleeninvestointien suunnitteluun.

Vuonna 2021 taloussuunnitelman mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin ovat noin 13,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 ne ovat noin 11,5 miljoonaa euroa.

Rakennusten laajennusinvestointien osuus laskee merkittävästi vuosina 2021 ja 2022. Merkittävimpiä infran laajennusinvestointeja ovat mm. Massbyn Danielsbackan asuinalueen ja Söderkullan kartanon infran rakentaminen.

Rakennusten uudelleeninvestointien osuus kasvaa vuonna 2022. Merkittävin yksittäinen uudelleeninvestointi taloussuunnitelmakaudella on Söderkulla skolan uudelleeninvestointi (valmistuu 2024). Nikkilän pelastusaseman uudelleeninvestointi (valmistuu 2022) on esitetty tehtäväksi leasing-rahoituksella.

6.1.1 Tekniikka- ja ympäristöosasto

Käsitteet ja investointien rahoittaminen

Laajennusinvestointi:

- i) infran laajentaminen, joka mahdollistaa lisääntyvän asutuksen, ja
- ii) uudisrakentaminen, joka lisää kunnan rakennusten palvelukapasiteettia ja kiinteistöjen pinta-alaa.

Uudelleeninvestointi:

uuden rakennuksen rakentaminen, joka korvaa aikaisempia rakennuksia ja niissä annettavaa palvelua.

Peruskorjausinvestointi:

korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus alkuperäiseen kuntoon tai lähemmäksi sitä.

Yleiset investoinnit:

erityiskohteiden rakentaminen, joita tarkastellaan omana kokonaisuutenaan.

Uudelleeninvestoinnit, peruskorjausinvestoinnit ja yleiset investoinnit rahoitetaan verotuloilla. Sen sijaan laajennusinvestoinnit on tarkoitus rahoittaa muutaman vuoden viiveellä tontinmyynnistä saatavilla tuloilla, jolloin kasvu ei aiheuta lisäkustannuksia nykyisille kunnan asukkaille. Tämä edellyttää kokonaisvaltaista yhdyskuntakehitysprosessia, jota johdetaan kokonaisuutena siten, että kaavatalous ja toimiva sekä toivottu yhdyskuntarakenne saadaan aikaiseksi.

Investointien suunnittelu

Pääperiaatteena on, että jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Tällöin suunnittelutyön tavoitteena on, että jokainen investointi, riippumatta onko se yhdyskuntarakennetta eli infraa tai kiinteistöä koskeva, tulee toteuttaa siten, että viihtyvyys, turvallisuus, toiminnallisuus ja monikäyttöisyys ovat tasapainossa investointi- ja elinkaarikustannusten sekä kaavatalouden kanssa. Näin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat.

Kunnan investoinnit tulee suunnitella pitkäjänteisesti kokonaisuutena, joka tukee kunnan kasvustrategiaa. Investointistrategiaa selkeyttämään otettiin käyttöön INTO-investointiohjelma vuonna 2013 kunnan investointitarpeiden suunnitteluun. Investointeja tarkastellaan ohjelman avulla sekä talousarviokauden (1–3 vuoden investointisuunnitelman) että pitkän tähtäimen (10 vuoden investointiohjelman) suunnittelua varten.

Investointiohjelmassa esitetään 10 vuoden investoinnit investointilajeittain kohdennettuina eri käyttäjille. Rakennuksia koskevat laajennusinvestoinnit perustuvat tontinmyynnin perusteella arvioituun asukasmäärän lisääntymiseen, sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmaan, hyväksyttyihin hankesuunnitelmiin ja aikaisempiin talousarvioiden esityksiin.

Vuosien 2020–2022 investointisuunnitelma on laadittu Tekniikka- ja ympäristöosaston johdolla yhteistyössä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen ja Sivistysosaston kanssa. Investointiohjelman laatimisen periaatteet on sovittu yhdessä toimialojen ja yksiköiden kanssa.

- **Infra-investoinnit** laaditaan tiiviissä yhteistyössä teknisen toimen ja kaavoituksen kesken. Keskeinen tavoite on kunnan kannalta kaavatalous, jossa tontinmyyntitulot kattavat kaikki laajennusinvestoinnit.
- **Palveluiden laajennusinvestointien** tarpeista käyttäjät laativat yhteistyössä teknisen toimialan kanssa tarve- ja vaihtoehtomäärittelyt ennen niiden hyväksymistä investointiohjelman ja -suunnitelmaan. Uudet hankkeet aloitetaan sivistyksen hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman mukaisesti.
- **Peruskorjausinvestointien** osalta toimitilat priorisoivat korjaustoimenpiteet talousarvion periaatteiden mukaisesti ja yhteistyössä käyttäjien kanssa ja tekninen valiokunta päättää valtuuston myöntämien varojen perusteella toteutettavat hankkeet. Erityiset peruskorjausinvestoinnit, joilla tehostetaan toimintatapaa tai jotka ovat muuten suuria, esitetään talousarviossa omina hankkeinaan.
- **Investointiohjelmassa** hankkeet priorisoidaan ja sijoitetaan tarvittaessa osaksi 10 vuoden investointiohjelman. Investointisuunnitelmaa (talousarviovuosi ja kaksi seuraavaa vuotta) kootaan investointiohjelman perusteella.

Tekniselle valiokunnalle valmistellaan kunnan investointisuunnitelma käsiteltäväksi. Valiokunta käsittelee investointisuunnitelmaluonnoksen ja pyytää siitä lausunnot valiokunnilta ja jaostoilta. Tekniselle valiokunnalle valmisteltavassa uudessa investointisuunnitelmassa otetaan huomioon luottamushenkilöiden lausunnoissa esittämät asiat tai huomautukset, ja tekninen valiokunta käsittelee sen uudelleen ja lähettää osaksi talousarviota kunnanhallituksen ja edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Investointisuunnitelma 2020 – 2022, yhteenveto

Kunnan investointisuunnitelmassa on esitetty Sipoon kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin. Vesihuollon investoinnit on esitetty erikseen Sipoon Veden talousarviossa ja tytäryhtiöiden investoinnit on esitetty ko. yhtiöiden talousarvioissa.

Investoinnit voidaan jakaa investointilajien perusteella laajennus-, uudelleen-, peruskorjaus- ja muihin investointeihin. Vaihtoehtoisesti investoinnit voidaan jakaa investointityyppien mukaan rakennusinvestointeihin, katu- ja viheralueiden laajennusinvestointeihin ja muihin infran investointeihin.

Oheisessa taulukossa on kooste kunnan investointisuunnitelman bruttoinvestoinneista edellä mainituilla jaotuksilla. Investoinnit on määritelty vuoden 2019 kustannustasossa.

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Laajennusinvestoinnit, infra	-1 948	-5 629	-4 200	-4 960	-3 730	-4 520	-3 520
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-1 980	-10 475	-9 705	-11 120	-10 780	-1 720	-450
Uudelleeninvestoinnit	-561	-3 041	-6 881	-7 040	-3 150	-1 340	-3 990
Peruskorjausinvestoinnit	-5 449	-6 692	-3 030	-2 890	-8 720	-5 510	-2 600
Muut investoinnit	-171	-1 582	-3 130	-2 920	-410	-750	-900
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja rakennukset	-10 109	-27 419	-26 946	-28 930	-26 790	-13 840	-11 460

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennukset	-7 569	-16 060	-18 916	-20 210	-21 600	-7 370	-5 890
Katu- ja viheralueiden investoinnit, laajentumine	-1 948	-5 629	-4 200	-4 960	-3 730	-4 520	-3 520
Infrainvestoinnit, muut	-592	-5 730	-3 830	-3 760	-1 460	-1 950	-2 050
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja rakennukset	-10 109	-27 419	-26 946	-28 930	-26 790	-13 840	-11 460

Investointisuunnitelman lähtökohtana on kuntastrategia ja sen mukaisten Sipoon kunnan kasvutavoitteiden toteuttaminen, kaavavaranto, tonttien kysynnän markkinatilanne ja uusien kaavojen aikataulu.

Infran ja rakennusten laajennusinvestoinnit sekä myös raakamaan osto tulee kattaa pitkällä tähtäimellä tontinmyyntituloilla. Vesihuollon tulee pitkällä tähtäimellä kattaa kaikki kustannuksensa mukaan lukien investoinnit.

Asukasluvun ennustetaan kasvavan asemakaava-alueilla ja harvaan asutuilla alueilla vuosina 2020–2022 noin 600 asukkaalla vuodessa. Kasvuennuste on tehty myönnettyjen rakennuslupien ja tiedusteltujen valmistusajankohtien, myytyjen tonttien ja tonttien myyntiennusteen perusteella. Kasvun painopiste on vuosina 2020–2022 sekä Nikkilässä että Söderkullassa. Harvaan asutuille alueille rakentamisen osuus asukaslisyksestä on arvioitu olevan noin 100 asukasta vuodessa.

Vuosina 2020–2022 painottuvat erityisesti laajennusinvestoinnit. Vuosina 2021 ja 2022 palvelurakentamisen ja infran investoinnit ovat lähempänä toisiaan. Infran laajennusinvestointien esitetään olevan vuonna 2020 noin 3,7 milj. euroa, vuonna 2021 noin 4,5 milj. euroa ja vuonna 2022 noin 3,5 milj. euroa.

Suunniteltavia uusia infrahankkeita ovat mm. Talman asemakaava-alue ja radanalitus, Nikkilän kartanon asemakaava-alue ja radanalitus, Nikkilän ja Talman asemien suunnittelu sekä Söderkullan kartanon ja Massbyn Danielsbackan asemakaava-alueet.

Palveluiden laajentumisen suurimmat rakentamisvaiheissa olevat hankkeet ovat Söderkullassa Sipoonlahden koulun laajentaminen ja sekä Nikkilän Sydän -sivistyskeskuksen laajentaminen. Merkittäviä peruskorjausinvestointeja ovat Jokipuiston koulun korjaus ja Cook and Chill vaihe 2. Uudelleeninvestoinneissa Söderkulla skolan ja Nikkilän pelastusaseman rakentaminen käynnistyvät taloussuunnitelmavaiheen loppupuolella.

Palvelurakentamisessa suunniteltavia hankkeita ovat mm. Söderkulla skola ja Sipoonlahden koulun liikuntasali ja uudet yhtenäiskoulut kaikissa kasvutaajamissa.

Laajennusinvestoinnit, Infra

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Enn. 2019	TA 2020	TS2021	TS2022
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-1942	-3015	-2200	-2710	-3 680	-3320	-2620
Kadut, sis. kynnysinvestoinnit ja viheralueet	-1942	-3015	-2200	-2710	-3 680	-3320	-2620
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-6	-2614	-2000	-2250	-50	-1200	-900
Kadut, sis. kynnysinvestoinnit ja viheralueet	-6	-2614	-2000	-2250	-50	-1200	-900

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa.

Olemassa olevilla alueilla on voimassa oleva kaava, jota nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	3 730 000	4 520 000	3 520 000
Uudet kaava-alueet (uk) ja kaavamuutosalueet (km)			
Majvik			
B 17 Majvik (1. vaihe) (uk)	maanrak.+viim		
Nikkilä			
N 40 Sipoon Jokilaakso (uk)	Kumlan silta	maanrak.+viim viimeistely	
N 45 B Nikkilän keskustakorttelit (km)		suunnittelu	maanrakennus
N 48 Laaksosuontien itäpuoli (uk)			suunnittelu
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos (linja-autoasema) (km)		maanrak.+viim.	
N 62 Åkernäs ja Jokipuisto (uk)			suunnittelu
N 65 Metsärinne (uk)		suunnittelu	maanrakennus
NG 11 Kylävuorentien ok-tontit (uk)	viimeistely		
NG 5 Kartanonrinne (uk)	viimeistely		
NG 8 Nikkilän Kartanon keskus (uk)		suunnittelu	suunnittelu
NG 8 Radan alitus (uk)		suunnittelu	suunnittelu
NG 9 Nikkilän Kartanon pohoisosa ja Paippistentien kiinteistöt (uk)			suunnittelu
Söderkulla			
K 8B Söderkullan yritysalue / Työpaikkakatu (uk)	viim.+valaistus		
K 8B Tarapotin TP-alue (uk)		maanrakennus viimeistely	
M 2 Massbyn ratsastuskeskuksen asemakaavamuutos (km)	suunnittelu	maanrak.+viim.	
M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalue (uk)			suunnittelu
S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos (km)		suunnittelu	suunnittelu
S 20 Söderkullan kartano A (uk)	suunnittelu	maanrakennus	maanrak.+viim.
S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos (uk)	maanrakennus	maanrakennus	viimeistely
T 3 Pähkinälehto (uk)	viimeistely		
T 7A Pähkinälehdon laajennus, osa A (uk)		viimeistely	
T 8 Kalliomäki (km)			viimeistely
T 9 Taasjärvi IV (uk)	suunnittelu	maanrakennus	viimeistely
Talma			
Bastukärr (uk)	hulevesiallas	maanrakennus	
TM 1 Laaksotien omakotitontit (uk)			suunnittelu

Katujen ja puistojen laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

Keskeisin suunnittelutehtävä on Kerava–Nikkilä-raide liikennepäätöksen valmistelu ja siihen liittyvät Nikkilän aseman jatkosuunnittelu ja aseman niveltäminen osaksi kartanon uutta asemakaavaa sekä Nikkilän kaavarunkoa. Vuoden 2018 loppupuolella valmistui alustava Nikkilän aseman ja kartanon uuden tieyhteyden radanalituksen paikan tekninen toteutus- ja vaihtoehtoselvitys.

Vuosina 2020-2022 suunnitellaan yhdyskuntatekniikkaa kaavoituksen rinnalla NG 8 Nikkilän kartanon, N 45 B Nikkilän keskustakorttelien, N 65 Metsärinteen ja N 48 Laaksosuontien itäpuolen asemakaava-alueille. Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit ovat pääosin myyty. Lisäksi tavoitteena on muodostaa kaavarantoa.

Toteutus

N 40 Sipoon Jokilaakson kaava-alueen laaja puistoalue toteutetaan vuosina 2020-2021. Kaava-alueelle rakennettava ajoneuvosilta suunnitellaan toteutettavaksi vuonna 2020. Koko kaava-alueen rakentaminen on ajoitettu vuosille 2016–2022.

N 45 B Nikkilän keskustakorttelien ja N 65 Metsärinteen kaava-alueiden toteutuksen olisi tarkoitus käynnistyä vuonna 2022.

Viimeistely

NG 11 Kylävuoren ja NG 5 Kartanonrinteen pienien omakotialueiden katujen maanrakennustöiden viimeistelyt toteutuvat vuonna 2020.

Talma

Suunnittelu

Talman aluetta suunnitellaan kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvä kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2021. Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen. Talman yhdyskuntarakennetta aletaan uuden kaavoitusohjelman myötä kehittämään ensin radan pohjoispuolisilta alueilta.

Radan alituksen ja alueen kokoojakadun pohjoisosan suunnittelu on ajoitettu vuodelle 2020. Talman keskustan asemakaavan laatimisen ja kunnallistekniikan suunnittelun yhteydessä edistetään myös Talman asemanseudun puitetta ja aseman suunnittelua.

Asemakaava-alueen TM 1 Laaksotien omakotitontit suunnittelun on tarkoitus käynnistyä vuonna 2022. Vuonna 2020 suunnitellaan Bastukärin Rekkaraitin toteutus.

Toteutus

TM 2 Talman keskustan eteläosan rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vasta sen jälkeen, kun KeNi-radan investointipäätös on valtion osalta tehty, koska tonttien myynti ennen KeNi-radan henkilöliikenteen käynnistämistä on erittäin vaikeaa uudella neitseellisellä alueella. Toteutettaville kaava-alueille on mahdollista toteuttaa noin 90 000 kerrosneliötä yhteensä noin 2 000 asukkaalle.

Haasteena asemakaava-alueen toteuttamisessa on merkittävät investoinnit radan alituksen, alueen kokoojakadun ja muun ympäröivän yhdyskuntatekniikan osalta. Aluetta ei päästä rakentamaan asemakaava-alueen eteläpäästä, koska ympäröivät yksityistiet eivät logistiikan ja turvallisuuden osalta mahdollista alueen rakentamista. Kun aluetta rakennetaan pohjoisesta etelään, on pakko rakentaa yhteys Martinkyläntieltä asemakaava-alueelle.

Bastukärriin parannetaan vuonna 2020 kaava-alueen itäosan hulevesijärjestelmää, jonka jälkeen rakennetaan vuonna 2021 Rekkaraitti.

Viimeistely

Bastukärren logistiikka-alueen infran toteuttamista jatketaan viimeistelemällä rekkaraitti ja rahtiraitti niiden suunnittelun jälkeen vuonna 2021.

Söderkulla

Suunnittelu

K 8 B Tarapotin työpaikka-alue laajentaa Työpaikkakadun aluetta. Sen suunnittelu ja rakentaminen toteutetaan vuosina 2021–2022. Kaava-alueelle sijoittuu arviolta noin 5 000 kemlikerakentamista.

M 2 Massbyn ratsastuskeskuksen asemakaavamuutoksen suunnittelu käynnistetään arviolta vuonna 2020.

M 3 Massbyn Danielsbackan kaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelun on tarkoitus ajoittua vuodelle 2022. Alue on omakoti- ja pientalopainotteinen ja siitä on suunniteltu muodostuvan n. 250 asukkaan asuinalue.

S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutosta suunnitellaan vuosina 2021 ja 2022. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskustarakentamista Uuden Porvoontien alueella Taasbyn tien ja Söderkullan tien välillä. Alue on kerrostalopainotteista.

S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen, noin 150 asukkaan alue. Asemakaavan laadinta on käynnissä vuoden 2019 aikana. Kaavoituksen olisi tarkoitus valmistua vuonna 2020 ja asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä kaavoituksen kanssa.

S 24 Sipoonlahden rannan sopimuskaavan suunnittelu toteutetaan vuosien 2019–2020 aikana. Kunta toteuttaa kaava-alueelle infran ja alueelle on mahdollista toteuttaa yli 35 000 kerrosneliötä yhteensä yli 400 asukkaalle.

T 9 Taasjärvi IV:n kaava-alueen suunnittelu käynnistyy vuonna 2020. Alueen kaava on kuitenkin vielä luonnosvaiheessa, eikä aikataulu ole varmistunut. Kaava tulee voimaan aikaisintaan 2020 ja yhdyskuntatekniikan suunnittelun ajoittaminen koordinoidaan kaavan valmistumisen kanssa.

Toteutus

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin vuosille 2021 ja 2022. Alueesta toteuttamisesta on laadittu kaksi eri viitesuunnitelmaa, joissa kokoojakatu toteutetaan hieman eri tavoin. Viitesuunnitelmien vaihtoehtojen alustavat kustannusarviot eivät kuitenkaan eroa merkittävästi toisistaan.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja suunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2020–2023. Alue viimeistellään arviolta vuonna 2024. Investointiohjelman kustannusarvio on laadittu jatkokehittelyyn lähetetyn viitesuunnitelman pohjalta ja kunnallistekniikan arvioitu investointien määrä tulee luultavasti muuttumaan suunnitelmien kehittyessä.

S 24 Sipoonlahden rannan sopimuskaava on suunniteltu toteuttavaksi pääosin vuosina 2020–2021.

T 9 Taasjärvi IV asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikka toteutetaan vuosina 2021-2022.

Viimeistely

K 8 B Työpaikkakadun alueen infrarakentaminen saatetaan loppuun vuonna 2020. Työpaikka-alueen kaava mahdollistaa noin 40 000 kem:n liikerakentamisen.

T 3 Pähkinälehdon viimeistely toteutetaan vuonna 2020.

T 8 Kalliomäen alueen infran viimeistelytyöt on ajoitettu vuodelle 2022.

S 24 Sipoonlahden rannan sopimuskaava-alueen viimeistely toteutetaan vuonna 2022.

Majvik

Asemakaava-alue B 17 Majvik toteutetaan yhteistyössä maanomistajan kanssa ja se ajoittuu vuosille 2020-2022. Arvioitu asukasmäärän lisäys on noin 70 asukasta.

Väylähankkeet, olemassa olevat alueet

	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	-	496	-	2 250	-	1 870
N50 Nikkilän asemak. Muutos/kiertoliittymä	-	53	-	750	-	800
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta	-	-	-	490	-	490
SL7 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl	-	46	-	510	-	550
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä	-	-	-	500	-	30
Uuden Porvoontien ja Söderkullantien kiertoliittymä	-	-	-	-	260	-
	-	-	-	-	50	-
	-	-	-	-	-	600

Väylähankkeet ovat olemassa olevan väylän parantamista kuten esim. kevyen liikenteen väylän lisääminen olemassa olevaan väylään tai liikenteen sujuvuuden parantamista olemassa olevalla pääväylällä. Lisäksi väyläinvestointeihin luetaan liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen. Väylähankkeet eivät tyypillisesti kuulu laajennusinvestointeihin, vaan parantavat olemassa olevaa laatutasoa.

Taloussuunnitelmakaudella viimeistellään Bastukärr-Kerava kevyen liikenteen väylä. Viimeistely toteutetaan vuonna 2020. Hanke parantaa turvallisuutta ja mukavuutta Bastukärrin logistiikka-alueella ja alueelle töihin kulkeville.

Vuonna 2020 ja suunnittelukaudella jatketaan Nikkilä-Söderkulla kevyen liikenteen väylän suunnittelua, tavoitteena sen nopea toteutus väyläviraston ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Myös muiden kevyen liikenteen väylien priorisointi tuodaan päätettäväksi tulevaisuuden suunnittelun ja toteutuksen edistämiseksi.

Laajennusinvestoinnit, rakennukset

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	2019 Enn.	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Hankkeen kust.
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-1 980	-10 475	-9 705	-11 120	-10 780	-1 720	-450	
Nikkilän sivistyskeskusalueen pihan laajentaminen							-300	-300
Nikkilän Sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	-159	-407	-1 830	-2 120	-3 850	-1 450	-150	-7 940
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					-470			-470
Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt	-1 821	-10 048	-7 600	-9 000	-6 930	-270		-29 000
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen			-1 000	-1 000	-950			-1 950
arvioidut avustukset yhteensä								17
Nettoinvestoinnit								-28 983

Sipoonlahden koulun laajentaminen ja muutostyöt, kokonaiskustannusarvio 29,0 milj. euroa.

Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 1,95 milj. euroa. Hankkeelle haetaan lähiliikuntapaikka- ja energia-avustuksia, joiden arvo on yhteensä 17 000 euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto hyväksyi Sipoonlahden koulun laajentamisen ja muutostöiden hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Sipoonlahden koulun tilasuunnittelu perustuu uuteen oppimiskäsitykseen ja uuteen opetussuunnitelmaan. Energiatohkeisuus ja materiaalien vähäpäästöisyys ovat myös keskeisiä suunnittelun painopisteitä. Rakennustyöt aloitettiin maaliskuussa 2018.

Laajennus (vaihe 1) on toteutettu ja otettu käyttöön kesällä 2019 ja koulun muutostyöt ovat toteutuksessa ja otetaan käyttöön kesällä 2020. Laajennustyömaan rinnalla on toteutettu Koulutien ja Taasjärventien sekä Söderkullan tasauspysäkin ja liityntäparkkipaikan rakennusprojektit. Lisäksi Sipoonlahden koulun muutostöiden rinnalla toteutetaan Söderkullan urheilukentän uudistaminen sekä pohjoisen hiekkakentän ja siihen liittyvien huoltorakennusten rakennusprojekti. Väestönkasvun jatkuessa koulun tilojen ennustetaan riittävän laajennus- ja muutostöiden jälkeen noin vuosiin 2027–2029 saakka. Mikäli nykyinen syntyvyyden pieneneminen jää pysyväksi, riittävät koulutilat pitkälle 2030-luvulle.

Sipoonlahden koulun laajennus- ja muutostyöt valmistuvat vuoden 2021 kesän alussa ja otetaan käyttöön syyslukukauden alussa. Valmistumisvuodelle 2020 varataan 6,9 milj. euroa ja vuodelle 2021 0,3 milj. euroa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 29,0 milj. euroa.

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, toteutuksessa, kustannusarvio 7,94 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,47 milj. euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Nikkilän Sydämen laajentamisen hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2019 ja rakennuksen on määrä olla valmis vuoden 2021 syyslukukaudeksi. Rakentaminen voidaan toteuttaa häiritsemättä juurikaan Nikkilän Sydämen yläkoulujen koulukäyntiä. Rakennusurakka kilpailutettiin vuosien 2018 ja 2019 vaihteessa. Rakennustyöt aloitettiin 2019 ja ne valmistuvat vuonna 2021.

Nikkilän Sydämen laajentaminen on jaoteltu kahteen eri osaan eli Nikkilän Sydämen laajentamiseen (Sipoonjoen yhtenäiskoulu 1–9 ja Kungsvägens skolan yläkoulu 7–9) ja liikuntasalin rakentamiseen. Liikuntasali korvaa nykyisen kunnoltaan huonon rakennuksen ja käsitellään tämän takia uudelleenrakennusinvestointina, vaikka ko. työt toteutetaan samassa urakassa (ks. uudelleeninvestoinnit). Tilojen ennustetaan riittävän noin vuosiin 2027–2029 asti. Mikäli nykyinen syntyvyyden pieneneminen jää pysyväksi, riittävät koulutilat pitkälle 2030-luvulle.

Vuodelle 2020 varataan 3,85 milj. euroa, vuodelle 2021 1,45 milj. euroa ja vuodelle 2022 150 000 euroa takuuajaksiin eriin. Nikkilän Sydämen laajentamisen osuus on 7,94 milj. euroa ja hankkeen kokonaiskustannusarvio sisältäen myös liikuntasalin pukuhuoneineen on 13,5 milj. euroa. Kokonaishankkeelle on myönnetty 750 000 euron valtiontuki liikuntasalille.

Talman yhtenäiskoulu, vaihe 1, selvitykset ja esisuunnittelu, indeksikorotettu kustannusarvio on 14,0 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset.

Talman osayleiskaavan mukaisesti Talman alueesta on tarkoitus kehittää raideliikenteeseen tukeutuva, toiminnoiltaan monipuolinen taajamakeskus.

Talman yhtenäiskoulu on suunniteltu uudelle radan eteläpuoliselle asemakaava-alueelle TM 2 sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Jotta Talman yhtenäiskoulu voitaisiin rakentaa suunnitellulle alueelle, niin se edellyttää alueen yhdyskuntatekniikan ja radanalituksen toteuttamista, jotka ovat arvoltaan lähes 15 milj. euroa. Kaava-alueen ja sen vaatiman radanalituksen toteutus käynnistyy heti sen jälkeen, kun valtion viranomaiset ovat tehneet KeNi-radana investointipäätöksen. Ennen uuden Talman sivistyskeskuksen valmistumista Talman koulun toiminta tulee turvata nykyisellä koulualueella.

Talmaan rakennettavan koulun toteutuksena on vaiheittain toteutettava yhtenäiskoulu siten, että ensin rakennetaan alakoulu e-6. Toisessa ja mahdollisesti kolmannessa vaiheessa se laajennetaan 5-sarjaiseksi yhtenäiskouluksi e-9. Lopullisen koulun tavoitepinta-ala on 11 brm² per oppilas. Kapasiteetin lisäksi hankkeella päivitetään Talman opetuksen tilat Sipoon korkeaa nykystandardia vastaaviksi.

Ensimmäisessä vaiheessa on alustavasti arvioitu rakennettavan 3-sarjainen Talman alakoulu, Talman yhtenäiskoulun ensimmäinen vaihe. Talman koulusta laadittiin vuonna 2018 toteutustavan vaihtoehtotarkastelu. Hankesuunnittelu aloitetaan arviolta vuonna 2021 ja rakentamisen ajoitus synkronoidaan asemakaava-alueen muun suunnittelun ja rakentamisen kanssa yhteensopivaksi. Rakentaminen on suunniteltu aloitettavan heti kun Talman aseman eteläpuolen asemakaavan radan alitus ja infa on toteutettu.

Nikkilän ja Söderkullan uudet sivistyskeskukset

Nikkilän Sydämen sivistyskeskuksen ja Sipoonlahden koulun sivistyskeskuksen laajennustyöt niiden lopulliseen laajuuteen ovat käynnissä. Kummassakin keskuksessa on käynnistetty uuden sivistyskeskuksen sijainnin tarkastelu, Nikkilässä kaavarunkotyön ja kartanon asemakaavoituksen yhteydessä ja Söderkullassa osayleiskaavan ja Söderkullan kartanon ja Massbyn kaava-alueiden suunnittelun yhteydessä.

Asukas- ja oppilasmäärän kasvuennusteiden perusteella rakenteilla olevien sivistyskeskusten tilat riittävät noin 7-9 vuotta eteenpäin ja uusien sivistyskeskusten ensimmäinen vaihe tulisi olla valmis 2020-luvun loppupuolella. Ajoitusta tarkistetaan vuosittain oppilasmäärän kehittymisen myötä mahdollisesti eteenpäin.

Nikkilän ja Söderkullan uudet päiväkodit

Varhaiskasvatuksen Tekyn kanssa yhteistyössä tekemän varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelman mukaan uudet päiväkodit Söderkullaan ja Nikkilään tulee olla käytössä 2020-luvun loppupuolella. Asemakaavoituksen, kaavarunkotyön ja yleiskaavoituksen yhteydessä ko. hankkeille tulee osoittaa sijoituspaikat ja tontit. Mahdolliset nykyisten tilojen laajennushankkeet toteutetaan palveluverkkosuunnitelman ja tarkemman sivistystoimen tilatarvesuunnittelun pohjalta.

Keskeistä on, että sivistystoimi laatii käytössään olevien tilojen pohjalta yhteisen tilankäyttösuunnitelman tilojen riittävydestä. Varhaiskasvatukselle voidaan todennäköisesti osoittaa tarvittaessa lisätilaa Nikkilässä Nikkilän Sydämen laajennuksen ja Söderkullassa Söderkulla skolan hankkeen tuottamasta lisätilasta ja siten mahdollistaa varhaiskasvatuksen lisätilatarve, kunnes uudet päiväkodit saadaan investoitua 2020-luvun loppupuolella

Uudelleeninvestoinnit

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	2019 Enn.	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Hankkeen kust.
Uudelleeninvestoinnit, rakennukset	-561	-3 041	-6 881	-7 040	-3 150	-1 340	-3 990	
Nikkilän Sydämen liikuntasali	-96	-257	-1 370	-1 334	-2 690	-860	-100	-5 550
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen					-75			
avioituiden avustukset yhteensä	15			225				750
Nettoinvestoinnit								-4 800
Nikkilän Sydämen päiväkodit	-276	-2 366	-3 150	-3 600	-60			-6 020
josta kulut ensikertaiseen kalustamiseen			-180	-180				
Söderkulla skolan investointi			-50	-45	-200	-300	-3 470	-9 970
Sipoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali			-50	0		-180	-420	-6 130
Uusi Kuntala sis. Varikon ja Sinisen Hallin			-2 261	-2 061	-200			-2 261
Sipoon pelastusasema, leasing-ratkaisu								
					Suunn.	Suunn. + tot.	Toteutus	-4 500

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali, toteutuksessa, kustannusarvio 5,6 milj. euroa. Kustannukset sisältävät ensikertaisen kalustuksen kustannusarvion 75 000 euroa. Hankkeelle on myönnetty 750 000 euron valtiontuki liikuntasalille.

Sipoon kunnanvaltuusto hyväksyi Nikkilän Sydämen laajentamisen hankesuunnitelman marraskuussa 2016 sisältäen myös liikuntasalin. Rakennustöiden urakka kilpailutettiin vuosien 2018 ja 2019 vaihteessa.

Hanke "Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali" käsittää 924 m² liikuntasalin ja sen vaatimien oheistilojen kuten pukuhuoneiden ja varastojen rakentamisen. Pukuhuoneiden päälle ja liikuntasaliin kiinni rakennetaan samassa yhteydessä tilat luokille 1–6 ja Nikkilän Sydän täydentyy Sipoonjoen koulun osalta yhtenäiskouluksi (ks. laajennusinvestoinnit). Hankkeen rakentaminen toteutetaan samassa urakassa. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2019, ja rakennuksen on määrä olla valmis vuonna 2021.

Vuodelle 2020 varataan 2,7 milj. euroa, vuodelle 2021 860 000 euroa ja vuodelle 2022 100 000 euroa takuuajaksiin eriin. Nikkilän Sydämen liikuntasalin rakentamisen osuus on 5,6 milj. euroa ja hankkeen kokonaiskustannusarvio, sisältäen myös Nikkilän Sydämen laajennuksen, on 13,5 milj. euroa.

Nikkilän Sydämen päiväkot, takuuajaksi, kustannusarvio 6,02 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,36 milj. euroa. Hankkeelle haetaan energia-avustuksia yhteensä 5 000 euroa.

Sipoon kunnanvaltuusto hyväksyi Nikkilän Sydämen päiväkodin hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Rakennustyöt alkoivat kesällä 2018 ja päiväkoti valmistui 2019. Nikkilän Sydämen laajennuksen ja liikuntasalin valmistuttua Nikkilän Sydämen ja päiväkodin väliin jäävä vanha huonokuntoinen liikuntasali puretaan ja alue liitetään osaksi Nikkilän Sydämen ja päiväkodin piha-aluetta.

Vuodelle 2020 varataan 60 000 euroa takuuajakaisten erien maksuun. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 6,02 milj. euroa.

Söderkulla skolan investointi, selvitykset, kustannusarvio n. 9-14 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset.

Tarveselvitys, jossa määritellään koulun sijainti sekä toiminnan laajuus ja sen järjestäminen, valmistuu vuonna 2019. Myös Etelä-Sipoon kielikyllyn tilojen järjestely otettiin huomioon osana kokonaisuutta.

Laaditussa tarve- ja vaihtoehtoselvityksessä koulun sijoittamisen vaihtoehdot ovat joko Sipoonlahden koulun tontille tai Amiraalintien ja Kompassikujan risteykseen. Söderkullan koulun mitoituksessa on ollut lähtökohtana, että kyläkouluverkosto säilyy nykyisenä palveluverkkosuunnitelman mukaisesti.

Mitoitusoppilasmääräksi esitetään tarve- ja vaihtoehtoselvityksen mukaisesti n. 290 oppilasta luokille e–6.

Väestötilastojen mukaan Sipoon kunnan ruotsinkielisen väestön määrä Söderkullassa on kasvanut tasaisesti vuosina 2010–2018. Jos Söderkullan ruotsinkielisen väestön määrä kasvaa yhtä tasaisesti kuin viimeisen kymmenen vuoden aikana, on perusteltua rakentaa alueelle 2-sarjainen ruotsinkielinen koulu luokille e–6. Tarve- ja vaihtoehtoselvityksessä laadittiin myös vaihtoehtoiset huonetilaohjelmat, johon oli yhdistetty kielikylpytoiminnan perustaminen Söderkullaan. Jos 1-sarjainen kielikylpykoulu sijoitetaan Söderkulla skolan yhteyteen, oppilasmäärä kasvaa n. 450 oppilaaseen. Hankkeen kustannusarviot toteutuslaajuudesta ja sijainnista riippuen ovat 9–14 milj. euroa.

Vuosille 2020 ja 2021 on varattu 500 000 euroa hankkeen suunnittelulle. Hankkeen kustannusarvio täsmentyy tarve- ja vaihtoehtoselvityksen valmistuttua vuonna 2019. Käyttöönotto olisi suunnitelman mukaan vuoden 2024 syksyllä.

Sipoonlahden koulu, vaihe 2 liikuntasali, selvitykset, indeksikorotettu kustannusarvio 6,1 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,2 milj. euroa.

Liikuntasali on suunniteltu toteuttavaksi Sipoonlahden koulun hankesuunnitelman (2016) mukaisesti. Hankesuunnitelmaa ei ole hyväksytty liikuntasalin osalta, vaan se tulee viedä uudelleen käsiteltäväksi.

1 900 m²:n kokonaispinta-ala sisältää liikuntasalin, noin 1000 m², sekä puku- ja varastotilojen rakentamisen Sipoonlahden koulun yhteyteen. Söderkulla skolan tarve- ja vaihtoehtoselvityksessä yksi mahdollinen sijoituspaikka on Sipoonlahden koulun yhteydessä, jolloin kummatkin koulut kykenisivät hyödyntämään laajennettua liikuntasalia. Salin pukuhuoneet toimivat koko sivistyskeskusalueen lisäväestönsuojina. Tällöin liikuntasalia olisi hyvä kasvattaa 1200 m²:iin.

Liikuntasali palvelee mahdollisesti koko alueen kouluja mukaan lukien esikoulut ja mahdollisesti Söderkulla skola. Myös ulkopuolisten käyttäjien tarpeet on otettu huomioon Sipoonlahden koulun hankesuunnittelussa.

Liikuntasali mahdollistaa kuntalaisille suuren salinsa ansiosta suuremman lajikirjon ja korvaa vanhan liikuntasalin, jonka tontti purettavan Söderkullan koulukeskuksen alueella käytetään Söderkullan keskustan täydennysrakentamiseen.

Liikuntatiloista on esitetty myös laajennustarpeita, mm. kuntosali ja suunnitelmassa esitettyä tanssisalia suurempi tanssisali. Molempiin toimintoihin on tarjolla yleisesti myös markkinaehtoisia tiloja. Mahdolliset lisätilat tulee käsitellä hankesuunnitelman yhteydessä ja ne eivät ole tällä hetkellä mukana kustannusarviossa.

Liikuntasalin tarve- ja hankesuunnitelma laaditaan vuonna 2020. Vuosille 2021 ja 2022 on varattu 600 000 euroa hankkeen suunnittelulle. Käyttöönotto olisi suunnitelman mukaan vuoden 2024 syksyllä.

Uusi Kuntala sis. varikon ja sinisen hallin, Livalilta vuokrattiin ja muutettiin toimistokäyttöön uusi Kuntala joka sisältää varikon ja sinisen hallin. Tästä on haettu lisämääräraha 2,26 milj. euroa vuodelle 2019. Investointisuunnitelmakaudelle ei ole varattu määrärahoja.

Sipoon pelastusasema, tarkoituksena on rakentaa uusi pelastustoimen nykyisiä ja tulevia tilatarpeita palveleva pelastusasema liikenteellisesti nykyistä edullisempaan paikkaan pääliikenneväylän varrelle. Uuden pelastusaseman sijaintiin keskeisesti vaikuttavana tekijänä on 10 minuutin toimintavalmiusajan saavuttaminen koko Sipooseen, myös Söderkullaan. Hankesuunnitelma päivitetään vuonna 2020. Rakentaminen toteutetaan vuosina 2021-2022. Hankkeen rahoitus toteutetaan leasing-rahoituksella. Pelastuslaitos maksaa kunnalle vuokraa, joka kattaa tilan käyttö- ja pääomakustannukset. Leasing-rahoituksen kulut ja pelastuslaitokselta saatava vuokra näkyvät kunnan käyttötaloudessa.

Peruskorjausinvestoinnit

	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS2021	TS2022
Peruskorjausinvestoinnit	- 6 692	- 3 030	- 2 890	-8720	- 5 510	- 2 600
Liikuntatoimi	- 1 390	- 530	- 180	- 1 330	- 120	- 100
Pilvijärven saniteettitilojen rakentaminen	- 56	-	- 45	-	-	-
Liikuntatoimi/peruskorjaukset ja ylläpito	- 70	- 100	- 25	- 100	- 100	- 100
Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tilat	-	- 430	- 10	- 930	- 20	-
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalämpö	- 1 188	-	- 100	- 300	-	-
Toimitilat	- 711	- 1 850	- 1 640	- 2 030	- 1 850	- 1 450
Valiokunnan kohdentamat peruskorjaushankkeet	- 652	- 700	- 700	- 680	- 700	- 800
Energiätehokkuushankkeet, (valiok. Ohjauksessa)	- 59	- 150	- 150	- 150	- 150	- 150
Peruskorjaukset, kyläkoulut (valiok. Ohjauksessa)	-	- 500	- 360	- 700	- 500	-
Peruskorjaukset, päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. Ohjauksessa)	-	- 500	- 430	- 500	- 500	- 500
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet	- 1 883	- 50	- 400	- 4 710	- 2 440	-
Cook and Chill keittiöt	-	- 50	- 100	- 1 500	- 1 630	-
Jokipuiston koulun korjaus	-	-	- 300	- 2 700	- 600	-
Västerskogin päiväkodin saneeraus	-	-	-	- 490	- 210	-
Lövhyddanin ja Joensuu tilan uimarannan kehittäminen	-	-	-	- 20	-	-
Liikenneväylät ja puistot	- 2 758	- 600	- 665	- 650	- 1 100	- 1 050
Katujen ja puistojen peruskorjaus	- 408	- 600	- 665	- 600	- 600	- 600
Nikkilän sydämen puisto N45, Toiminnallinen puisto sivistys	-	-	-	- 50	- 500	- 450

Liikunnan peruskorjaukset, liikuntatoimi

Liikunnan peruskorjausinvestoinnit jakautuvat liikunnan nykyisen omaisuuden peruskorjauksen määrärahaan ja erillisiin projekteihin. Peruskorjauksen investointimäärärahalla liikuntatoimi pitää yllä nykyistä liikuntainfraa ja rakennuksia. Ko. hankkeet liikunta investoi omin voimavaroin. Suuret peruskorjausprojektit jaetaan investointisuunnitelmassa erillisiksi hankkeiksi ja niiden investointi tehdään yhteistyössä Tekyn ja liikuntatoimen kesken siten, että Tekyn rakennuttaja toimii hankkeen rakennuttajana.

Nykyisen liikuntainfran ja rakennusten pienimuotoiseen peruskorjaukseen varataan 100 000 euroa vuosille 2019–2021.

Erillisiksi hankkeiksi investointisuunnitelmassa esitetään:

Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunta-alue huoltotiloinen: Hanke toteutetaan vuosina 2020 ja 2021, ja se palvelee omalta osaltaan myös Sipoonlahden koulun huoltoa. Samassa yhteydessä laajennetaan myös pohjoisen hiekkakentän kokoa ja rakennetaan lisää pukuhuonetiloja. Hanke on esitetty Sipoonlahden koulun laajennuksen ja muutostöiden hankesuunnitelmassa erillisenä hankkeena, kuten myös Sipoonlahden koulun toisen liikuntasalin toteuttaminen.

Hankkeen kustannusarvio on yhteensä 1,39 milj. euroa ja vuoden 2020 osuus on 0,93 milj. euroa ja vuoden 2021 viimeistelyn osuus on n. 420 000 euroa.

Söderkullan urheilukentän uudistaminen: Hanke toteutetaan 2018–2020. Hanke käsittää monipuolisen liikunta-alueen koulun, seurojen ja ympäristön tarpeisiin. Tekonurmikenttä on lämmitetty. Söderkullan urheilukentän uusiminen on toteutettu vuonna 2018 lukuun ottamatta kentän lämmityksen uusimista. Kentän lämmitys on keskeytetty, kunnes uusi lämmitysjärjestelmä saadaan käyttöön.

Söderkullan urheilukentän lämmönlähde vaihdetaan kaukolämmöstä maalämpöön. Lämmönlähteen vaihtaminen on taloudellisesti perusteltua investoinnin tuoton ollessa noin 8 %. Hanke toteutetaan Sipoonlahden koulun pohjoisen urheilukentän laajentamisprojektin yhteydessä. Hanke toteutetaan vuonna 2020 ja sen kustannusarvio on yhteensä 0,3 milj. euroa.

Nikkilän urheilukentän peruskorjaus: Nikkilän urheilukentän peruskorjaus on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2023 ja suunnitellaan vuosina 2021–2022.

Toimitilat, rakennusten peruskorjaus

Rakennusten peruskorjaus perustuu kiinteistöjen kuntoarvioihin, jonka perusteella määritetään kiinteistöjen eri osien peruskorjaus- ja kiireellisyystarve. Tekninen valiokunta priorisoi kiinteistöjen peruskorjaushankkeet kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Toimitilat on aloittanut vuoden 2015 lopulla kiinteistöjen tehostetun kunnon arvioinnin kaikkien kiinteistöjen osalta. Kyläkoulujen kuntoarvioinnit ovat valmistuneet vuoden 2018 aikana. Myös päiväkotien ja taajamakoulujen osalta kuntoarviot valmistuivat pääosin vuoden 2018 aikana. Muiden kiinteistöjen, kuten kulttuurin ja Sipoon opiston käytössä olevien kiinteistöjen kuntoarviot laaditaan vuoden 2020 aikana.

Valiokunnan priorisoimat hankkeet on jaettu talousarviossa kolmeen kategoriaan: 1) kyläkoulut, 2) taajamakoulut ja päiväkodit ja 3) muut kiinteistöt. Lisäksi Teknisen valiokunnan on mahdollisuus osoittaa määrärajoja energiatehokkuushankkeisiin.

- Peruskorjaushankkeiden kohdentamisperiaatteena on ensisijaisesti kiinteistöjen rakenteellisen ja rakennusfysikaalisen kunnon ylläpitäminen siten, että kiinteistön arvo ja käytettävyys säilyvät.
- Energiatehokkuushankkeiden kohdentamisperusteena käytetään energiansäästöä ja sen kannattavuutta ottaen huomioon nykyisen järjestelmän saneeraustarpeet. Energiatehokkuutta lisäävissä investointihankkeissa käytettäviä toimenpiteitä ovat mm. maalämpö, lämpöpumpputeknikka, tarpeenmukainen ilmanvaihto, vakiovalo- ja led-tekniikka, aurinkosähkö jne.

Merkittävimmät rakennusten peruskorjauskohteista on esitetty talousarviossa erillisinä kohdennettuina hankkeina. Kohdennetut hankkeet on esitetty eriteltynä talousarviossa ja muiden hankkeiden määrärahat tekninen valiokunta kohdentaa kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Teknisen valiokunnan kohdentamat rakennusten peruskorjaushankkeet

Kyläkoulujen saneerauksiin on varattu vuosina 2020–2022 0,5 milj. euron vuosittainen määräraha. Valiokunta kohdentaa vuosittain tämän määrärahan toimitilojen kuntoselvitysten ja kohdentamisperiaatteiden perusteella. Tämä määräraha on osa kuntastrategian tavoitetta ylläpitää tervettä kiinteistökantaa.

Päiväkotien ja taajamakoulujen saneerauksiin on varattu vuosina 2020–2022 0,5 milj. euron vuosittainen määräraha. Valiokunta kohdentaa vuosittain tämän määrärahan toimitilojen selvitysten ja kohdentamisperiaatteiden perusteella. Tämä määräraha on osa kuntastrategian tavoitetta ylläpitää tervettä kiinteistökantaa.

Lisäksi vuodelle 2020 Talman koulun pihan ja lähiympäristön kohentamiseen vaataan 0,2 milj. euroa, mikäli Talman koulun toiminta pohjautuu nykyisten uudisrakennusten edelleen kehittämiseen.

Muiden kiinteistöjen saneeraukseen on varattu vuosina 2020–2021 0,7 milj. euroa vuodessa ja vuodesta 2022 lähtien 0,8 milj. euroa vuodessa. Muut kiinteistöt käsittävät mm. toimisto- ja kulttuurin käytössä olevat kiinteistöt ja myös mahdolliset äkilliset ennakoiattomat tarpeet saneerauksessa. Tekninen valiokunta kohdentaa määrärahoja peruskorjaushankkeisiin kohdentamisperiaatteiden mukaisesti. Valmistelu tehdään toimitilojen ja käyttäjien yhteistyönä. Vuoden 2021 määrärahan yksi kohde on alustavasti Topelius-salin sisätilojen peruskorjaus.

Energiatehokkuushankkeet, joiden tarkoituksena on energiatehokkuuden parantaminen esimerkiksi lämmityskuluja laskemalla. Kohteet energiatehokkuuden parantamiseksi valitsee tekninen valiokunta. Nykyisen kiinteistökannan lisäksi kaikki uudet ja peruskorjauskohteet toteutetaan elinkaarikustannukset ja kannattavuus huomioon ottaen energiatehokkaiksi. Vuodelle 2020 ja sitä seuraaville vuosille varataan 0,15 milj. euroa per vuosi.

Kohdennetut hankkeet

Cook & Chill -keittiöt, vaihe 2, kustannusarvio 3,28 milj. euroa.

Keväällä 2015 laadittiin selvitys vaihtoehtoisista keittiöjärjestelyistä. Selvityksessä päädyttiin sekä laadullisista että taloudellisista syistä Cook & Chill -ruoantuotantotapaan. Selvityksessä esitettiin, että myös Keski- ja Pohjois-Sipoossa siirrytään jakelukeittiömallista Cook & Chill -lämmityskeittiöihin, vaiheessa 2. Pohjois-Sipoossa toteutetuissa koulu- ja päiväkotinvestoinneissa Cook & Chill -ruoanjakelu on otettu huomioon jo investointien suunnitteluissa ja toteutuksissa. Nykyinen Nikkilän koulukeskuksen keittiö on peruskorjauksen tarpeessa ja myös Pohjois-Sipoon ruoanjakelussa siirrytään Cook & Chill -tuotantotapaan.

Cook & chill hankkeen rakennusvaiheen yleissuunnittelu tehtiin vuonna 2018 ja yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyi vuoden 2019 alussa. Hankkeen rakennustyöt käynnistyivät vuonna 2020 keväällä ja hanke on valmis 2021 kesällä.

Jokipuiston koulun peruskorjaus, kustannusarvio 3,6 milj. euroa.

Jokipuiston koulun kuntokartoitus tehtiin vuonna 2018 ja koulun kellarin kuivatus on uusittu vuoden 2019 aikana. Tarkemmat kuntotutkimukset aloitettiin syksyllä 2018 ja saadaan valmiiksi syksyllä 2019. Koulun peruskorjauksen suunnittelu on aloitettu keväällä 2019 ja valmistui marraskuussa 2019.

Jokipuiston koulu on siirtynyt väistötiloihin Nikkilän muiden koulujen tiloihin, Juhlataloon ja C-rakennukseen syyslukukauden 2019 alusta. Peruskorjauksen arvioidaan valmistuvan vaiheittain ja otetaan käyttöön kokonaisuudessaan viimeistään syyslukukauden 2021 alussa.

Västerskogin päiväkodin peruskorjaus, kustannusarvio 700 000 euroa.

Västerskogin päiväkoti on siirtynyt kokonaisuudessaan väistötiloihin alkuvuodesta 2018. Päiväkodissa on tehty kuntotutkimukset ja peruskorjaussuunnitelma päätösten mukaisesti. Västerskogin peruskorjaus toteutetaan vuonna 2020.

Liikenneväylät ja puistot

Peruskorjausinvestointeina tarkastelujaksolla toteutetaan huonokuntoisimpien katujen perusparannuksia Nikkilän ja Söderkullan alueilla sekä päällystetään sorapintaisia katuja. Liikenneväylien ja puistojen kohdentamisperiaatteena on pääsääntöisesti katujen ja puistojen kunto.

Katujen ja puistojen peruskorjaukseen varataan 0,6 milj. euroa vuosille 2020-2022. Valiokunta valitsee kriteerin perusteella kohteet. Uudelleen-asfaltointi sisältyy määrärahaan.

Muut investoinnit

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Enn. 2019	TA 2020	TS2021	TS2022
Muut investoinnit	- 107	- 1 086	- 880	- 1 050	- 100	- 150	- 900
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit			- 100	- 250	- 100	- 100	- 100
ELY:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit							
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	- 98	- 1 049	- 760	- 800			
Hitån uimaranta	- 9	- 37	- 20	-		- 50	- 800

HSL:n julkisen liikenteen investoinnit

HSL:n julkisen liikenteen investointeihin on varattu vuosittain 100 000 euroa.

Hitån uimaranta

Hitån uimarannan suunnittelua täsmennetään siten, että uimarannalle johtavalle tielle tutkitaan erilaisia vaihtoehtoisia toteutusmahdollisuuksia. Vaihtoehtoja ovat mm. Hitån yksityistien oikaisu uimarannalle ja yksityistien rakentaminen uimarannalle Gumbostrandin kylän pohjoispuolitse siten, että se parantaa alueen liikennettä ja kehittämisedellytyksiä.

Hanke suunnitellaan vuonna 2021 ja rakentaminen on aikaisintaan mahdollista tehdä vuoden 2022 aikana, tähän on varattu 800 000 euroa. Uimaranta voitaisiin tällöin ottaa käyttöön kesällä 2023.

	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	
Laajennusinvestoinnit, uudet kaava-alueet	-	3 015	- 2 200	- 2 710	- 3 680	- 3 320	- 2 620
Kadut, sis. Kynnysinvestoinnit ja viheralueet	-	3 015	- 2 200	- 2 710	- 3 680	- 3 320	- 2 620
Laajennusinvestoinnit, olemassa olevat alueet	-	2 614	- 2 000	- 2 250	- 50	- 1 200	- 900
Kadut, sis. Kynnysinvestoinnit ja viheralueet	-	2 614	- 2 000	- 2 250	- 50	- 1 200	- 900
	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	-	496	- 2 250	- 1 870	- 310	- 600	-
N50 Nikkilän asemak. Muutos/kiertoliittymä	-	53	- 750	- 800			
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta			- 490	- 490			
SL7 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl	-	46	- 510	- 550			
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä			- 500	- 30	- 260		
Uuden Porvoontien ja Söderkullantien kiertoliittymä				- 50	- 600		
	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-	10 475	- 9 705	- 11 120	- 10 780	- 1 720	- 450
Spoonlahden koulu, laajentaminen ja muutostyöt	-	10 048	- 7 600	- 9 000	- 6 930	- 270	- 29 000
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen			- 1 000	- 1 000	- 950		- 1 950
arvioidut avustukset yhteensä							17
Nettoinvestoinnit							- 28 983
Nikkilän sivistyskeskusalueen pihan laajentaminen						- 300	- 300
Nikkilän sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	-	407	- 1 830	- 2 120	- 3 850	- 1 450	- 150
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen				- 470			- 1 950
	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	
Uudelleeninvestoinnit	-	3 041	- 6 881	- 7 040	- 3 150	- 1 340	- 3 990
Nikkilän sydämen liikuntahalli	-	257	- 1 370	- 1 334	- 2 690	- 860	- 100
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen				- 75			- 5 550
arvioidut avustukset yhteensä			225				750
Nettoinvestoinnit							- 4 800
Pikkusydän, päiväkotit	-	2 366	- 3 150	- 3 600	- 60		- 6 020
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen			- 180	- 180			
Söderkulla skolan investointi			- 50	- 45	- 200	- 300	- 3 470
Spoonlahden koulu, vaihe 2, liikuntasali			- 50	-	- 180	- 420	- 6 130
Uusi kuntala sis. Varikon ja Snisen Hallin			- 2 261	- 2 061	- 200		- 2 261
Spoon pelastusasema, leasing-ratkaisu					Suunn.	Suun.+tot.	Toteutus
							- 4 500
	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	
Peruskorjausinvestoinnit	-	6 692	- 3 030	- 2 890	-8720	- 5 510	- 2 600
Liikuntatoimi	-	1 390	- 530	- 180	- 1 330	- 120	- 100
Pilvijärven saniteettitilojen rakentaminen	-	56	-	45			
Liikuntatoimi/peruskorjaukset ja ylläpito	-	70	- 100	- 25	- 100	- 100	- 100
Neiti Milin tien sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tilat			- 430	- 10	- 930	- 20	
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalämpö	-	1 188	-	- 100	- 300		
Toimitilat	-	711	- 1 850	- 1 640	- 2 030	- 1 850	- 1 450
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-	652	- 700	- 700	- 680	- 700	- 800
Energiatehokkuushankkeet, (valiok. Ohjauksessa)	-	59	- 150	- 150	- 150	- 150	- 150
Peruskorjaukset, kyläkoulut (valiok. Ohjauksessa)			- 500	- 360	- 700	- 500	
Peruskorjaukset, päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. Ohjauksessa)			- 500	- 430	- 500	- 500	- 500
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet	-	1 883	- 50	- 400	- 4 710	- 2 440	-
Cook and Chill keittiöt			- 50	- 100	- 1 500	- 1 630	
Jokipuiston koulun korjaus			-	300	- 2 700	- 600	
Västerskogin päiväkodin saneeraus					- 490	- 210	
Lövheddanin ja Joensuu tilan uimarannan kehittäminen					- 20		
Liikenneväylät ja puistot	-	2 758	- 600	- 665	- 650	- 1 100	- 1 050
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-	408	- 600	- 665	- 600	- 600	- 600
Nikkilän sydämen puisto N45, Toiminnallinen puisto sivistyske-				- 50	- 500	- 450	
	TP 2018	TA 2019	TPE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	
Muut investoinnit	-	1 086	- 880	- 1 050	- 100	- 150	- 900
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit			- 100	- 250	- 100	- 100	- 100
Elyn kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit							
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	-	1 049	- 760	- 800			
Hitän uimaranta	-	37	- 20	-		50	- 800
Laajennus- uudelleen- ja peruskorjausinvestoinnit	-	27 419	- 26 946	- 28 930	- 26 790	- 13 840	- 11 460

6.1.2 Investoinnit, muut osastot

Atk-ohjelmat ja käyttöönottoprojektit

	1 000 €	TP 2018	TA 2019	TP 2019 Enn.	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kunnanhallitus		0	0	0			
IT-palvelut				0	-840		
Netto		0		0	-840	0	0

Sarastia Oy:öön ulkoistettavien palveluiden (taloushallinto, henkilöstöhallinto) käyttöönotot sekä KuntaÄly-käyttöönottoprojekti.

Maa-alueiden ostot ja myynnit

	1 000 €	TP 2018	TA 2019	TP 2019 Enn.	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tuotot		4 237	5 000	5 800	4 200	4 200	4 200
Kulut		-1 936	-2 500	-2 400	-2 500	-2 500	-2 500
Netto		2 301	2 500	3 400	1 700	1 700	1 700

Lähinnä Nikkilän, Talman ja Etelä-Sipoon maa-alueiden ostosta neuvotellaan suunnitelmakaudella.

Tontteja myydään Taasjärven, Söderkullan, Nikkilän kartanon, Jokilaakson, Vaahteramäen ja Boxin alueilta.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

	1 000 €	TP 2018	TA 2019	TP 2019 Enn.	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kunnanhallitus		0	0	0			
IT-palvelut		-500		-500	-500	-500	-500
Netto		-500		-500	-500	-500	-500

IT-palveluiden kuituverkko ja kuituputki-investointeja.

Irtain omaisuus

	1 000 €	TP 2018	TA 2019	TP 2019 Enn.	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kunnanhallitus		-259	-100	-100	-150	-80	-50
Sosiaali- ja teveysvaliokunta		0	-200	-200	-200	-200	-200
Sivistysvaliokunta		-308	-300	-400	-300	-300	-300
Tekninen valiokunta		-129	-100	-100	-100	-100	-100
Netto		-695	-700	-800	-750	-680	-650

Osakkeet ja osuudet

	1 000 €	TP 2017	TP 2018	TP 2019 Enn.	TA 2019	TS2021	TS2022
Kunnanhallitus		0	0	0	-1 500		
Sosiaali- ja terveystoimialue		0	-30	0	-30	-30	-30
Sivistystoimialue		-12	-50	-50	-50	-50	-50
Netto		-12	-80	-50	-1 580	-80	-80

Varaus Kerava-Sipoon monitoimihalliosakeyhtiön osakepääoman merkintään 1,5 milj. euroa.

6.2 Sipoon veden investoinnit

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa.

Olemassa olevat alueet ovat alueita, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamishojelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	200 000	900 000	2 200 000
Uudet kaava-alueet (uk) ja kaavamuuutosalueet (km)			
Nikkilä			
N 65 Metsärinne (uk)			250 000
NG 8 Nikkilän Kartanon keskus V 1 (uk)	50 000	50 000	1 100 000
Talma			
Bastukärr (uk)	100 000	100 000	100 000
Söderkulla			
K 8B Tarapotin TP-alue (uk)		150 000	
S 20 Söderkullan kartano A (uk)	50 000	400 000	350 000
S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos (uk)		200 000	
T 9 Taasjärvi IV (uk)			150 000
Majvik			
Majvik (1. vaihe) (uk)			250 000

Sipoon Veden laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuuutos-alueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella.

Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelutehtävinä ovat Nikkilän kartanon ja Metsärinteen asemakaavoitusten yhteydessä ko. alueiden vesihuollon suunnittelu. Nikkilän kartanon vesihuoltosuunnittelussa tarkastellaan alueen vedenjakelun sekä jätevesien johtamisen vaihtoehdot siten, että kartanon alueen vedenjakelu kahdennetaan ja parannetaan näin toimintavarmuutta alueella. Em. järjestelyllä pyritään myös parantamaan Nikkilän Linnanpellon puoleisen alueen painetasoa. Jätevesien johtamisessa periaatteena on, että jätevedet johdetaan kartanon alueelta suoraan kohti Vaahteramäkeä. Samassa yhteydessä on tavoitteena nykyisin Paippisista Nikkilän kautta kiertävien jätevesien kääntäminen suoraan Vaahteramäen suuntaan. Em. järjestely vapauttaa kapasiteettia Nikkilän siirtoviemäriin. Edellä esitetyistä järjestelyistä ja syistä johtuen investointitaso Nikkilän kartanon alueella on tavanomaista suurempi.

Talma

Bastukärren logistiikka-alueen vesihuollon toteuttamista jatketaan Rekkatien ja Rahtiraitin osalta.

Söderkulla

Tarapotin työpaikka-alue laajentaa toteutuksessa olevaa Työpaikkakadun aluetta. Alue suunnitellaan vuoden 2020 aikana ja toteutetaan vuosina 2021. Kaava-alueelle sijoittuu noin 5 000 kem2 liikerakentamista.

Sipoonlahden rannan sopimuskaava on suunniteltu toteuttavaksi vuonna 2021 ja suunniteltavaksi vuoden 2020 aikana. Kaava-alueelle on mahdollista toteuttaa yli 35 000 kerrosneliötä yhteensä yli 400 asukkaalle

Söderkullan kartanon alueesta kehitetään alue, jossa on monimuotoisesti eri talotyyppejä, kokoja ja väljyyttä. Asemakaava ja vesihuollon suunnittelu käynnistyvät vuoden 2019 aikana. Vesihuoltorakentamisen yhteydessä saneerataan alueen pohjoisreunassa oleva vanha asbestisementtivesijohto. Jätevesien joudutaan johtamaan Sipoonjoen alitse Massbyntien pumppaamolle.

Majvik

Majvikissä rakennetaan vuonna 2022 uusi pieni alue. Suunnittelu aloitettu.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	580 000	1 100 000	3 000 000
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava	150 000	1 000 000	2 000 000
Viemärikapasiteetin lisäys Massby - Mellunmäki	50 000	100 000	1 000 000
Runkovesijohto Urheilutie - Kuninkaantie	100 000		
Runkoviemäri Neulasniitty - Vanikko	280 000		

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä – Kerava

Vuoden 2019 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä Pohjois- ja Keski-Sipoon jätevesille. Suunnittelua jatketaan vuoden 2020 ajan siirtyen yleissuunnittelusta rakentamissuunnitteluun. Nykyinen runkolinja kulkee mukaillen Martinkyläntien reunamia pitkin Nikkilästä Keravalle. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Tällä hetkellä siirtoviemärin kapasiteetti vielä riittää, mutta uuden linjan käyttöönottoon tulee varata aikaa ainakin kolme vuotta. Suunnitteluun sisältyy noin 10 km linjasuunnittelua sekä arviolta kolmen suuren pumppaamon suunnittelu. Rakentamisen alkuun on tavoitteena päästä vuoden 2021 aikana.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby – Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistetään yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä etelä-Sipoon jätevesille. Suunnittelua jatketaan vuoden 2021 ajan siirtyen yleissuunnittelusta rakentamissuunnitteluun. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti aina Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdista Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta.

Runkovesijohto Urheilutie – Kuninkaantie

Hankkeessa rakennetaan uutta runkovesijohtoa noin 400 metriä. Tarkoituksena on parantaa Nikkilän keskustan vedenjakelua ja toimintavarmuutta. Nykyisin Nikkilän keskustan vedenjakelu on pienehköjen vesijohtojen varassa ja vaatimatonkin vuoto aiheuttaa paineenalennemista ja korkeimmilla paikoilla veden loppumisen. Uudella kiertoyhteydellä parannetaan vedensyötön ja painetason riittävyyttä.

Runkoviemäri Neulasniitty – Vanikko

Hankkeessa rakennetaan noin 2 kilometriä uutta paineviemäriä, jolla on tarkoitus siirtää Bastukärin teollisuusalueen jätevedet nykyisestä Neulasniityn liittospisteestä Martinkyläntien liittospisteelle suoraan Keski – Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (Kuves) mittauspisteelle. Nykyisin jätevedet johdetaan suoraan Keravan kaupungin viemäriverkostoon,

josta maksetaan normaalin kuluttajataksan mukainen hinta jokaiselta kuutiolta. Bastukärin alueen jätevesimäärä kasvaa tulevaisuudessa entisestään. Keravan kaupungille maksetaan jätevedestä 1,88 €/m³, kun taas Kuves veloittaa 0,16 €/m³. Nykyisillä vesimäärillä vuotuinen kustannus jätevesien Keravalle johtamisesta on noin 60 000 euroa, kun se Kuves:lle johtamisessa olisi noin 5200 euroa. Näin ollen investoinnin takaisinmaksuaika olisi noin 5 vuotta ja lisääntyvällä vesimäärällä vielä lyhyempi.

Peruskorjausinvestoinnit

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Peruskorjausinvestoinnit	1 000 000	700 000	700 000
Sipoon Veden peruskorjausinvestoinnit	1 000 000	700 000	700 000

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Harvaan asutut alueet	500 000	500 000	500 000
Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset kohteet ja pienet jakelujohtojen laajennukset	500 000	500 000	500 000
	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Ohjelmistoinvestoinnit	50 000	0	0
Sopimustenhallintajärjestelmä	50 000		

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Kehittämisinvestoinnit ovat investointilaji, joilla tähdätään toiminnan sujuvoittamiseen ja tehokkuuden parantamiseen. Vuosina 2019 – 2020 tällainen investointi on esimerkiksi sopimustenhallintajärjestelmä, jossa tavoitteena on saattaa etenkin liittymissopimusten laadinta, hallinta sekä tallentaminen sähköiseen muotoon.

7 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat vähennyslaskukaavan muodossa. Toiminnan ja investointien rahavirta esitetään välisummana. Ylijäämäinen välisumma osoittaa investointien rahoituksen toteutuvan kokonaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma kertoo määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Talousarviovuonna 2020 toiminnan ja investointien rahavirta (sis. Sipoon Vesi) on 27,4 milj. euroa negatiivinen. Lainanlyhennykset pitkäaikaisista lainoista ovat 9,4 milj. euroa. Investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi on budjetoitu pitkäaikaisten lainojen lisäystä 33,6 milj. euroa. Kunnan lainakannan arvioidaan kasvavan tilinpäätöksestä 2018 vuoteen 2020 47 milj. euroa, ja vuoden 2022 loppuun mennessä 68,7 milj. euroa, jolloin lainakannan arvioidaan olevan 137,7 milj. euroa (6 048 euroa per asukas). Kunnan lainakanta kaksinkertaistuu vuodesta 2018 vuoteen 2022.

7.1 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta

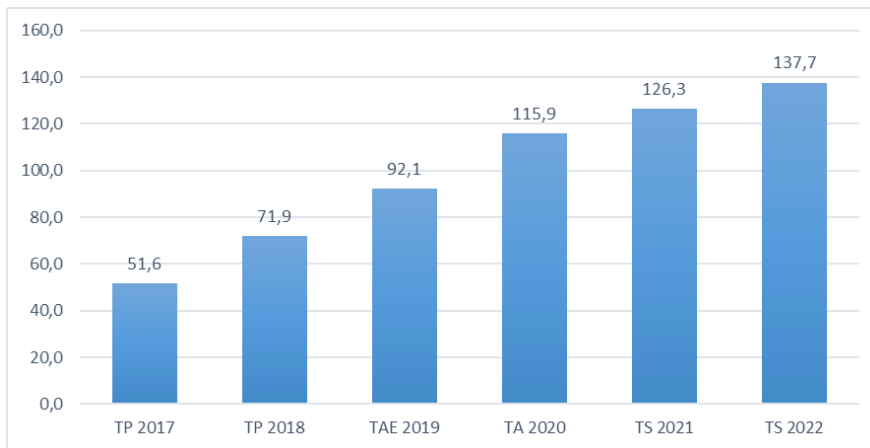
RAHOITUSLASKELMA	TA 2019	TAE 2020	TS2020	TS2021
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	6 066	5 302	6 626	7 928
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjaukset	-5 000	-4 000	-4 000	-4 000
Tulorahoitusyhteensä	1 066	1 302	2 626	3 928
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-32 180	-32 960	-17 600	-15 190
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 000	4 200	4 200	4 200
Investoinnit netto	-27 180	-28 760	-13 400	-10 990
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 114	-27 458	-10 774	-7 062
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 962	33 600	21 600	24 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 845	-9 400	-11 150	-12 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos		3 000		
Lainakannan muutokset	21 117	27 200	10 450	11 300
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Rahoituksen rahavirta	21 117	27 200	10 450	11 300
Rahavarojen muutos	-4 997	-258	-324	4 238
Rahavarat 31.12.	3 083	2 825	2 501	6 739
Lainakanta	91 700	115 900	126 350	137 650

7.2 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ja Sipoon vesi

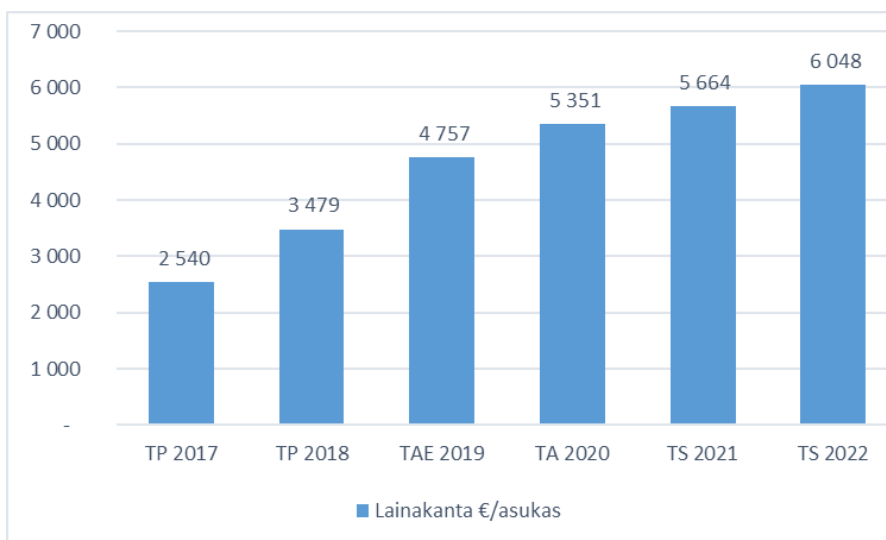
RAHOITUSLASKELMA	TP2018	TPE2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	7 356	5 009	7 009	8 201	9 221
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-4 237	-5 500	-4 000	-4 000	-4 000
Tulorahoitusyhteensä	3 119	-491	3 009	4 201	5 221
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-33 452	-36 292	-35 290	-20 800	-21 590
Rahoitusosuudet investointimenoihi	20				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 505	5 800	4 200	4 200	4 200
Investoinnit netto	-28 927	-30 492	-31 090	-16 600	-17 390
Toiminnan ja investointien rahavirta	-25 808	-30 983	-28 081	-12 399	-12 169
Rahoituksen rahavirta					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 000	10 000	33 600	21 600	24 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 554	-8 300	-9 400	-11 150	-12 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos	15 000	21 400	3 000		
Lainakannan muutokset	17 446	23 100	27 200	10 450	11 300
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 351	1 200	1 200	1 200	1 200
Rahoituksen rahavirta	20 797	24 300	28 400	11 650	12 500
Rahavarojen muutos	-5 012	-6 683	319	-749	331
Rahavarat 31.12.	7 135	452	771	22	353
Lainakanta	69 000	92 100	115 900	126 350	137 650

7.3 Kunnan lainakanta ja lainakanta / asukas

Kunnan lainakanta

Kunnan lainakanta / asukas

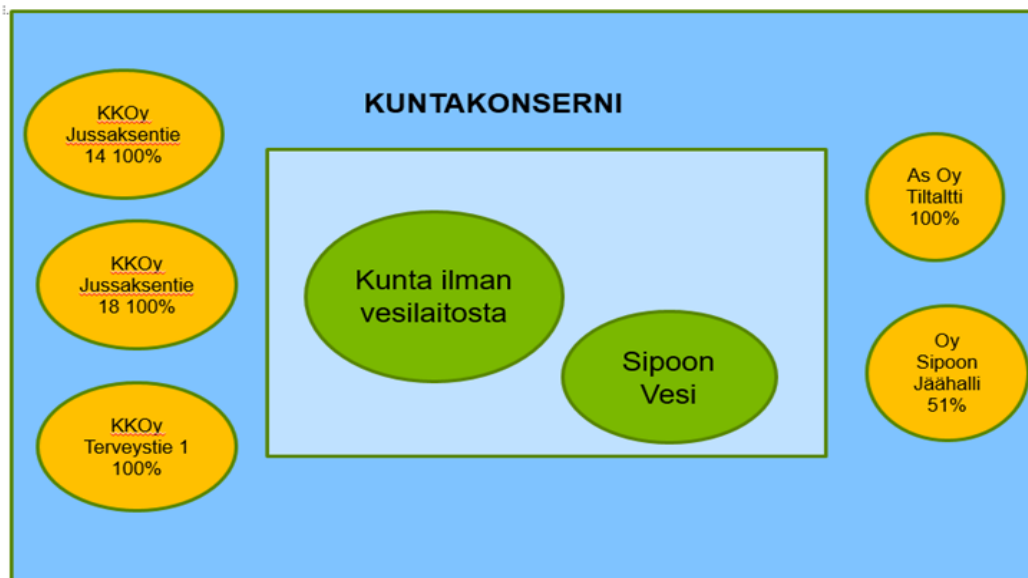
8 SIPOON KUNTAKONSERNI

8.1 Sipoon kuntakonsernin rakenne

Y-tunnus	Yrityksen nimi	Kuntakonsernin omistuosuus yrityksessä/kuntayh- tymässä
0877809-5	Asunto Oy Sipoon Tiltalti - Bostads Ab Sibbo Gransängaren	100
1488818-6	Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,6
2732804-9	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	100
2732807-3	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	100
2732810-2	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1	100
1522656-3	Asunto Oy Sipoon Mäntykangas - Bostads Ab Sibbo Tallmo	50
0212887-6	Bostads Ab Sibbo Vintergröns - Sipoon Talvikki Asunto Oy	29,6
0661055-5	Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy	23,8
2166899-0	Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	33,51
0768908-2	Rosk'n Roll Oy	10,9
1567535-0	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	1,32
0203300-9	Eteva kuntayhtymä	0,8
0204197-3	Kårkulla samkommun	4,37
2918298-7	Careeria Oy	7,66
0213834-5	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4,45
0214081-6	Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland	16,33
2274586-3	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	1,6
0201296-1	Uudenmaan liitto	1,19
0131665-6	Tuusulan seudun vesilaitos	15,7
0891026-0	Keravan Energia Oy	3,5

8.2 Sipoon kunnan osakonserni

Sipoon kunnan osakonserni koostuu peruskunnasta, Sipoon Vesi -liikelaitoksesta ja kolmesta kunnan omistamasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä. Sipoon Vesi -liikelaitos oli vuoteen 2015 saakka osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa ja vuodesta 2016 alkaen kunnan liikelaitos. Kolme keskinäistä kiinteistöosaakeyhtiötä (Sipoon Jussaksentie 14, Sipoon Jussaksentie 18 ja Sipoon Terveystie 1) olivat vuoteen 2015 saakka sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvinä kiinteistöinä osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa. Vuoden 2015 aikana ko. kiinteistöistä muodostettiin kolme keskinäistä kiinteistöosaakeyhtiötä. Järjestelyn tarkoituksena oli kunnan toiminnan ennakoiava organisointi sote-palveluiden todennäköisesti siirtyessä suuremman kokonaisuuden hoidettavaksi ja tähän liittyvä kiinteistöriskin hallinta sekä kiinteistöjen käypien arvojen päivittäminen. Keskinäiset kiinteistöosaakeyhtiöt rahoittavat toimintansa kunnalta perittävillä vastikkeilla.

8.3 Asunto Oy Sipoon Tiltalti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren

Perustettu vuonna 1992, kunnan omistusosuus 100 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Asunto-osaakeyhtiö Tiltalti on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokraloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmuutoseisuus sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa sekä isännöintiä.

Tehtävä: Asuntojen omistaminen ja hallinta sekä niiden vuokraaminen ensisijaisesti kunnan työntekijöille sekä elinkeinopoliittisin perustein. Kunnan omistus: 100 %.

Taloudellinen tavoite: nollatulos ja kassavirta, joka riittää kiinteistön ylläpitoon ja korjauksiin sekä lainanhoitolyhennyksiin ja -kuluihin.

8.4 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab

Perustettu vuonna 1997, kunnan omistusosuus 51,6 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Sipoon kunta ja Sipoon Wolf ry – Sibbo Wolf rf.

Yhtiön toimiala on ylläpitää harjoitusjäähallia ja siihen liittyviä liikepaikkoja ja toimia kyseisen jäähallin ja liikepaikkojen hallinnoijana, markkinoijana ja vuokraajana jäähallin ja sen liikepaikkojen ylläpito- ja rahoituskustannusten kattamiseksi.

Sen lisäksi yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen.

Tavoitteet vuonna 2020

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Sipoossa.
- Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.

Taloudelliset tavoitteet: nollatulot, rahoituksen kannalta pystyttävä hoitamaan sovitut luottojen lyhennykset ja korot sovitun ohjelman mukaisesti, kassavirta vähintään +/- 0.

8.5 Keskinäinen kiinteistöosaakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonalisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Nikkilän terveysaseman Sateenkaariosastolle on suunniteltu tilojen toiminnallista parantamista. Vuonna 2020 osastolle toteutetaan välttämättömät korjaukset siten että toteutuksessa otetaan huomioon myöhemmin toteutettava toiminnallinen parantaminen. Välttämättömien korjausten toteuttamiseen tehdään investointivaraus 0,5 milj. euroa. Korjausten suunnittelu ja toteutus tilataan Sipoon kunnalta Toimitilat yksiköltä ja suunnittelu tehdään yhteistyössä käyttäjän kanssa.

Nikkilän terveysaseman laajennukselle toteutetaan kiinteistötekniikan ja ilmanvaihdon tehostaminen vuonna 2020. Työ tilataan Sipoon kunnan Toimitilat yksiköltä ja hankkeeseen tehdään 0,1 milj. euron investointivaraus.

Tavoitteet vuonna 2020–2022

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.

8.6 Keskinäinen kiinteistösaakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Seniorikeskukselle on suunniteltu tilojen toiminnallista parantamista. Vuonna 2020 osastolle toteutetaan välttämättömät korjaukset siten että toteutuksessa otetaan huomioon myöhemmin toteutettava toiminnallinen parantaminen. Välttämättömien korjausten toteuttamiseen tehdään 0,5 milj. euron investointivaraus. Korjauksien suunnittelu ja toteutus tilataan Sipoon kunnalta Toimitilat yksiköltä ja suunnittelu tehdään yhteistyössä käyttäjän kanssa.

Tavoitteet vuonna 2020–2022

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.

8.7 Keskinäinen kiinteistösaakeyhtiö Sipoon Terveystie 1

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Söderkulla, 753-419-4-1604 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut katetaan Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Kiinteistön kunto on huono ja kiinteistön korjaaminen ei ole taloudellisesti kannattavaa. Rakennuksessa toimivalle vuokralaiselle (Sipoon sosiaali- ja terveystoimi) tulee hankkia korvaavat tilat. Korvaavat tilat hankitaan ostamalla noin 300 m² liiketilat Söderkullan keskustasta osoitteesta Terveystie 1. Liiketilän ostamiseen varataan 0,33 milj. euroa ja tilojen vaatimaan toiminnalliseen remonttiin vuonna 2020 tehdään 0,3 milj. euron investointivaraus. Tilojen remontti tilataan Sipoon kunnalta Toimitilat yksiköltä.

Tavoitteet vuonna 2020–2022

Yhtiön taloudellinen tavoite on nollatulos.

9. LIITTEET

9.1 Sipoon vesi – liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2020

Olennaiset muutokset toiminnassa

Sipoon Vesi toimii kuntalain tarkoittamana kunnan omistamana liikelaitoksena. Sipoon Vesi vastaa kunnan vesihuoltolaitokselle kuuluvista tehtävistä. Sipoon Vesi varmistaa ja turvaa sipoolaisille korkealaatuiset vesihuollon peruspalvelut. Sipoon Vesi toimii kunnan strategian ja sen toteuttamishajelmien mukaisesti. Sipoon Vedellä on oma johtokunta ja se toimii kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena.

Sipoon Veden toimintaympäristöön ei ole tulossa muutoksia laitoksen koon tai normaalitoiminnan suhteen vuoden 2020 aikana. Myytävän veden määrän arvioidaan kasvavan tasaisesti läpi koko talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien. Sipoon Veden liittyjämäärät ovat kasvaneet tasaisesti noin 100 – 150 uuden liittyjän vuosivauhtia. Tulevaisuudessa odotetaan, että liittyjämäärät kasvavat edelleen kunnan kasvaessa ja uuden toiminta-alueen vaikutusten realisoituessa käytäntöön.

Kasvun myötä vettä käytetään ja jätevettä muodostuu enemmän. Tämä johtaa veden osalta lisäkapasiteetin hankkimiseen ja jäteveden johtamiseksi lisäkapasiteetin rakentamiseen. Eteläisen Sipoon osalta talousveden kapasiteettia on kasvatettu Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymän (Kuvesi) kanssa yhteisinvestointina toteutetulla yhdysvesijohdolla Talmasta Söderkullaan. Yhdysvesijohto otettiin käyttöön vuoden 2019 aikana. Vuoden 2019 aikana aloitettiin yleissuunnittelu viemärikapasiteetin lisäämiseksi Nikkilästä – Keravalle. Yleissuunnitelma valmistuu vuoden 2020 alussa, jonka jälkeen laaditaan uuden siirtoviemärin rakennussuunnitelman vuoden 2020 aikana. Rakentaminen alkaa taloussuunnitelmavuosien aikana. Vuoden 2020 aikana aloitetaan myös eteläisen siirtoviemärin kapasiteetin kasvattamisen yleissuunnittelu.

Yhdessä kunnan - etenkin katuyksikön - kanssa tullaan talousarviovuoden aikana kehittämään investointiprosessia yhtenäisemmäksi ja kokonaisvaltaisemmaksi. Kehittämisen tavoitteena on edistää ja parantaa koko investointiprosessin sujumista aina suunnittelusta rakennuttamisen kautta valvontaan ja käyttöön luovuttamiseen.

Vuonna 2019 on kehitetty yhteistyössä Canon Oy:n kanssa sähköinen arkisto, jonne tullaan jatkossa viemään kaikki sopimukset. Vuoden 2019 aikana luotiin järjestelmä ja skannattiin noin 4500 liittymis- ja käyttösopimusta. Tämän jälkeen järjestelmään on tarkoitus viedä Sipoon Veden muut olennaiset sopimukset. Ko. järjestelmää on tarkoitus kehittää siten, että vuoden 2020 aikana voidaan siirtyä sopimusten laadinnassa täysin sähköiseen palveluun. Edelleen kehitteillä on koko liittymisprosessin hallinta ko. järjestelmän kautta. Aina liittymishakemuksesta valmiiseen sopimukseen ja liitostöihin. Tavoitteena on, että asiakas voi jättää hakemuksen, tilata liitoskohtalausunnon ja tilata liittymis- ja käyttösopimuksen mihin vuorokauden aikaan tahansa verkkosivujen kautta.

Talousarviovuonna 2020 sekä taloussuunnitelmavuosina 2021 – 2022 jatketaan ennakoivaa ja systemaattista ylläpitotoimintaa. Tätä tukemaan Sipoon Vesi on hankkinut töidenhallintajärjestelmän sekä verkkotietojärjestelmän. Verkkotietojärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2019 aikana. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitosten ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä pyritään lisäämään ja syventämään entisestään.

Olennaiset muutokset taloudessa

Liikevaihto

Sipoon Vesi ei tule kustannustason kasvusta huolimatta nostamaan taksaansa talousarviovuoden 2020, eikä taloussuunnitelmavuosien 2021 – 2022 aikana. Asukaskasvun aiheuttama liikevaihdon kasvu sekä ennakkoiva ylläpitotoiminta takaavat sen, että talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien aikana Sipoon Veden pääomamenot ja poistot pystytään kattamaan nykyisellä taksatasolla saatavilla tuloilla.

Vuoden 2020 liikevaihdon ennustetaan kasvavan vuoden 2019 arvioidusta liikevaihdosta noin 115 000 euroa. Vuosina 2021 - 2022 liikevaihdon ennustetaan kasvavan edelleen reaalisesti noin 115 000 euroa vuosittain. Ennuste liikevaihdon kasvusta perustuu rakennusvalvonnan arvioon asukasluvun kasvusta taloussuunnitelmavuosien aikana. Vuosien 2020 – 2022 liikevaihdon kasvu muodostuu lisääntyvän asutuksen tuottamasta lisäliikevaihdosta.

Kulut

Yhteistyökumppaneista Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (Kuvesi) ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä nostavat omia hintojaan siten, että kustannustaso nousee noin 35 000 euroa vuoden 2020 aikana. Asiakasmäärän myötä lisääntynyt veden osto ja jäteveden käsittely nostavat kulutasoa noin 12 500 euroa. Kaikkiaan vuoden 2020 kuluarvio kasvaa vuoden 2019 talousarviosta yhteensä noin 70 000 eurolla.

Sipoon Vesi tehostaa omaa toimintaansa kuitenkin palvelutasosta tinkimättä erityisesti palvelujen ostojen osalta. Kulujen ennustetaan kasvavan vain edellä mainitun verran siitä huolimatta, että ylläpidettävän omaisuuden ennakoidaan kasvavan selvästi asukasmäärän kasvaessa.

Asukasmäärän ennustetaan kasvavan vuonna 2020 noin 500 asukkaalla ja vuosien 2021 – 2022 aikana noin 600 – 850 asukkaalla vuosittain. Taloussuunnitelmavuosien 2021 – 2022 aikana menojen ennustetaan kasvavan edelleen noin 40 – 45 000 eurolla vuosittain.

Poistot ja arvonalenemiset sekä rahoitustuotot ja -kulut

Suunnitelmapoistojen ennustetaan säilyvän koko taloussuunnitelmakauden ajan noin 1 050 000 eurossa vuosittain. Suunnitelmapoistojen ennustetaan pienenevän suunnitelmakauden jälkeen, vaikka investoinnit ovat taloussuunnitelmakauden aikana tavanomaista korkeammat, koska vesihuolto-omaisuuden osalta siirryttiin vuoden 2015 alusta 10 vuoden jäännösarvopoistosta yleisesti Suomessa käytettävään 30 vuoden tasapoistoon. Vuosien 2020 - 2021 poistotasoa nostaa TSV:n kanssa yhteisinvestointina toteutettava siirtovesijohto Talmasta Söderkullaan, joka tulee poisto-ohjelman mukaisesti poistettavaksi jo viidessä vuodessa. Rahoitustuottojen ja kulujen osalta korvaus peruspääomasta on samalla tasolla kuin vuonna 2019. Talousarviovuosina ei ole arvonalenemisiä tiedossa.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Vuoden 2020 osalta ennustetaan 630 000 euron tilikauden ylijäämää. Vuonna 2021 ennustetaan, että tulos on noin 700 000 euroa ylijäämäinen ja vuonna 2022 noin 780 000 euroa ylijäämäinen.

Olennaiset muutokset henkilöstössä

Henkilöstössä on vajausta, joka on näkynyt toimintaan nähden liian alhaisina kuluina sekä johtanut suoraan erityisesti kehittämisen toimenpiteiden siirtämiseen. Vuoden 2020 aikana tulisi saada rekrytoitua kaksi ammattimiestä ylläpitoryhmään. Kaikkiaan vakansseja Sipoon Vedellä on 10. Eläkeiän saavuttaa yksi ammattimies vuoden 2020 aikana. Henkilöstön koulutuksessa käytetään lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja.

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	Ennuste 2018	TA2018	TA2019	TA2020	TA2021
Sipoon vesi- Sibbo vatten	10	9	8	9	8	8	10	10	10	10

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Sipoon Veden riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovituilla käytännöillä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös esim. pelastuslaitokselta.

Toiminnallisena ja taloudellisen riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla ja verkoston kunnon seurannalla sekä saneerauksilla.

Taloudellinen riski ovat vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto/viemäri-vuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Vuoden 2015 aikana on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi. Vuoden 2016 aikana valmistui myös Sipoon Veden varautumissuunnitelma, jossa kartoitettiin vesihuoltolaitoksen häiriötilannetoimintaa ja tehtiin toimintakortit siitä, kuinka eri häiriötilanteissa tulee toimia. Vuonna 2017 hankittiin töidenhallintajärjestelmä, jonka avulla huoltotoiminnasta saadaan entistä suunnitelmallisempaa ja järjestelmällisempää. Vuoden 2018 aikana hankittiin verkkotietojärjestelmä, jonka avulla omaisuudenhallintaan saadaan merkittävä parannus aikaan. Verkkotietojärjestelmän avulla esim. saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu. Vuoden 2018 aikana Sipoon Vesi osallistui myös Vesilaitosyhdistyksen vetämään hankkeeseen, jossa luodaan opas kuntotutkimusten sekä saneerausten tehokkaalle kohdentamiselle.

Lisäksi henkilöstön vesihuollon koulutukset esim. vesityökorttikoulutus, vähentävät riskitilanteita. Kriisi-tilanneharjoituksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä Keski-Uudenmaan Vesi vesilaitoskuntayhtymän, naapurikuntien vesihuoltolaitoksien, pelastuslaitoksen ja viranomaisten kanssa.

Tavoitteet

Sipoon Veden vuoden 2020 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Alla on esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa

Lisäksi Sipoon Veden johtokunta asettaa Sipoon Vedelle tavoitteeksi:

- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa
- Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä

Tunnusluvut

	TP2017	TA2018	TP2018	TPE2019	TA2020	TS2021	TS2021
<u>Vesihuollon hintatasoa kuvaavat tunnusluvut</u>							
Talousveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67
Jäteveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	2,38	2,38	2,38	2,38	2,38	2,38	2,38
Vesihuoltomaksujen vertailuhinta(€/m3) sis. alv	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40	6,40
<u>Vesihuollon tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut</u>							
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	10	10	8	9	8	8	8
Laskuttamattoman jäteveden osuus (%)	29,7	18	22	17	16	16	16
<u>Vesihuollon laatua kuvaavat tunnusluvut</u>							
Terveysperustaiset laatuvaatimukset täyttävä							
veden laatu (%)	100	100	98,6	100	100	100	100
Putkirikkojen määrä (kpl/km/vuosi)	0,0083	0,008	0,0067	0,007	0,007	0,007	0,007
Hinnanalennukseen oikeuttavien virheiden määrä (kpl)	0	0	0	0	0	0	0
<u>Vesihuollon kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut</u>							
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut (%)	149,1	139,8	156,9	95,1	93,1	96,0	96,0
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon (%)	16,5	16,7	15,3	15,3	14,5	14,2	13,9
Investoinnit/poistot	0,97	3,6	3,2	3,1	2,2	3,1	6,1
Investointien tulorahoitus (%)	144,7	50,4	44,4	68,0	104,8	78,7	40,4

INVESTOINTIOSA

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	200 000	900 000	2 200 000
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	580 000	1 100 000	3 000 000
Peruskorjausinvestoinnit	1 000 000	700 000	700 000
Harvaan asutut alueet	500 000	500 000	500 000
Kehittämisinvestoinnit	50 000		0
Investoinnit yhteensä	2 330 000	3 200 000	6 400 000

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa.

Olemassa olevat alueet ovat alueita, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestointiin.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamishjelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	200 000	900 000	2 200 000
Uudet kaava-alueet (uk) ja kaavamuutosalueet (km)			
Nikkilä			
N 65 Metsärinne (uk)			250 000
NG 8 Nikkilän Kartanon keskus V 1 (uk)	50 000	50 000	1 100 000
Talma			
Bastukärr (uk)	100 000	100 000	100 000
Söderkulla			
K 8B Tarapotin TP-alue (uk)		150 000	
S 20 Söderkullan kartano A (uk)	50 000	400 000	350 000
S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos (uk)		200 000	
T 9 Taasjärvi IV (uk)			150 000
Majvik			
Majvik (1. vaihe) (uk)			250 000

Sipoon Veden laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuutos-alueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelutehtävinä ovat Nikkilän kartanon ja Metsärinteen asemakaavoitusten yhteydessä ko. alueiden vesihuollon suunnittelu. Nikkilän kartanon vesihuoltosuunnittelussa tarkastellaan alueen vedenjakelun sekä jätevesien johtamisen vaihtoehtot siten, että kartanon alueen vedenjakelu kahdennetaan ja parannetaan näin toimintavarmuutta alueella. Em. järjestelyllä pyritään myös parantamaan Nikkilän Linnanpellon puoleisen alueen painetasoa. Jätevesien johtamisessa periaatteena on, että jätevedet johdetaan kartanon alueelta suoraan kohti Vaahteramäkeä. Samassa yhteydessä on tavoitteena nykyisin Paippisista Nikkilän kautta kiertävien jätevesien kääntäminen suoraan Vaahteramäen suuntaan. Em. järjestely vapauttaa kapasiteettia Nikkilän siirtoviemäriin. Edellä esitetyistä järjestelyistä ja syistä johtuen investointitaso Nikkilän kartanon alueella on tavanomaista suurempi.

Talma

Bastukärrin logistiikka-alueen vesihuollon toteuttamista jatketaan Rekkatien ja Rahtiraitin osalta.

Söderkulla

Tarapotin työpaikka-alue laajentaa toteutuksessa olevaa Työpaikkakadun aluetta. Alue suunnitellaan vuoden 2020 aikana ja toteutetaan vuosina 2021. Kaava-alueelle sijoittuu noin 5 000 kem2 liikerakentamista.

Sipoonlahden rannan sopimuskaava on suunniteltu toteuttavaksi vuonna 2021 ja suunniteltavaksi vuoden 2020 aikana. Kaava-alueelle on mahdollista toteuttaa yli 35 000 kerrosneliötä yhteensä yli 400 asukkaalle

Söderkullan kartanon alueesta kehitetään alue, jossa on monimuotoisesti eri talotyyppejä, kokoja ja väljyyttä. Asemakaava ja vesihuollon suunnittelu käynnistyvät vuoden 2019 aikana. Vesihuoltorakentamisen yhteydessä saneerataan alueen pohjoisreunassa oleva vanha asbestisementtivesijohto. Jätevesien joudutaan johtamaan Sipoonjoen alitse Massbyntien pumppaamolle.

Majvik

Majvikissä rakennetaan vuonna 2022 uusi pieni alue. Suunnittelu aloitettu.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	580 000	1 100 000	3 000 000
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava	150 000	1 000 000	2 000 000
Viemärikapasiteetin lisäys Massby - Mellunmäki	50 000	100 000	1 000 000
Runkovesijohto Urheilutie - Kuninkaantie	100 000		
Runkoviemäri Neulasniitty - Vanikko	280 000		

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä – Kerava

Vuoden 2019 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä Pohjois- ja Keski-Sipoon jätevesille. Suunnittelua jatketaan vuoden 2020 ajan siirtyen yleissuunnittelusta rakentamissuunnitteluun. Nykyinen runkolinja kulkee mukaillen Martinkyläntien reunamia pitkin Nikkilästä Keravalle. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Tällä hetkellä siirtoviemärin kapasiteetti vielä riittää, mutta uuden linjan käyttöönottoon tulee varata aikaa ainakin kolme vuotta. Suunnitteluun sisältyy noin 10 km linjasuunnittelua sekä arviolta kolmen suuren pumppaamon suunnittelu. Rakentamisen alkuun on tavoitteena päästä vuoden 2021 aikana.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby – Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistetään yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä etelä-Sipoon jätevesille. Suunnittelua jatketaan vuoden 2021 ajan siirtyen yleissuunnittelusta rakentamissuunnitteluun. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti aina Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdista Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta.

Runkovesijohto Urheilutie – Kuninkaantie

Hankkeessa rakennetaan uutta runkovesijohtoa noin 400 metriä. Tarkoituksena on parantaa Nikkilän keskustan vedenjakelua ja toimintavarmuutta. Nykyisin Nikkilän keskustan vedenjakelu on pienehköjen vesijohtojen varassa ja vaatimatonkin vuoto aiheuttaa paineenalenemistä ja korkeimmilla paikoilla veden loppumisen. Uudella kiertoyhteydellä parannetaan vedensyötön ja painetasen riittävyyttä.

Runkoviemäri Neulasniitty – Vanikko

Hankkeessa rakennetaan noin 2 kilometriä uutta paineviemäriä, jolla on tarkoitus siirtää Bastukärrin teollisuusalueen jätevedet nykyisestä Neulasniityn liittospisteestä Martinkyläntien liittospisteelle suoraan Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (Kuves) mittauspisteelle. Nykyisin jätevedet johdetaan suoraan Keravan kaupungin viemäriverkostoon, josta maksetaan normaalin kuluttajataksan mukainen hinta jokaiselta kuutiolta. Bastukärrin alueen jätevesimäärä kasvaa tulevaisuudessa entisestään. Keravan kaupungille maksetaan jätevedestä 1,88 €/m³, kun taas Kuves veloittaa 0,16 €/m³. Nykyisillä vesimäärillä vuotuinen kustannus jätevesien Keravalle johtamisesta on noin 60 000 euroa, kun se Kuves:lle johtamisessa olisi noin 5200 euroa. Näin ollen investoinnin takaisinmaksuaika olisi noin 5 vuotta ja lisääntyvällä vesimäärällä vielä lyhyempi.

Peruskorjausinvestoinnit

	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Peruskorjausinvestoinnit	1 000 000	700 000	700 000
Sipoon Veden peruskorjausinvestoinnit	1 000 000	700 000	700 000

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Harvaan asutut alueet	500 000	500 000	500 000
Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset kohteet ja pienet jakelujohtojen laajennukset	500 000	500 000	500 000
	TA 2020 €	TS 2021 €	TS 2022 €
Ohjelmistoinvestoinnit	50 000	0	0
Sopimustenhallintajärjestelmä	50 000		

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Kehittämisinvestoinnit ovat investointilaji, joilla tähdätään toiminnan sujuvoittamiseen ja tehokkuuden parantamiseen. Vuosina 2019 – 2020 tällainen investointi on esimerkiksi sopimustenhallintajärjestelmä, jossa tavoitteena on saattaa etenkin liittymissopimusten laadinta, hallinta sekä tallentaminen sähköiseen muotoon.